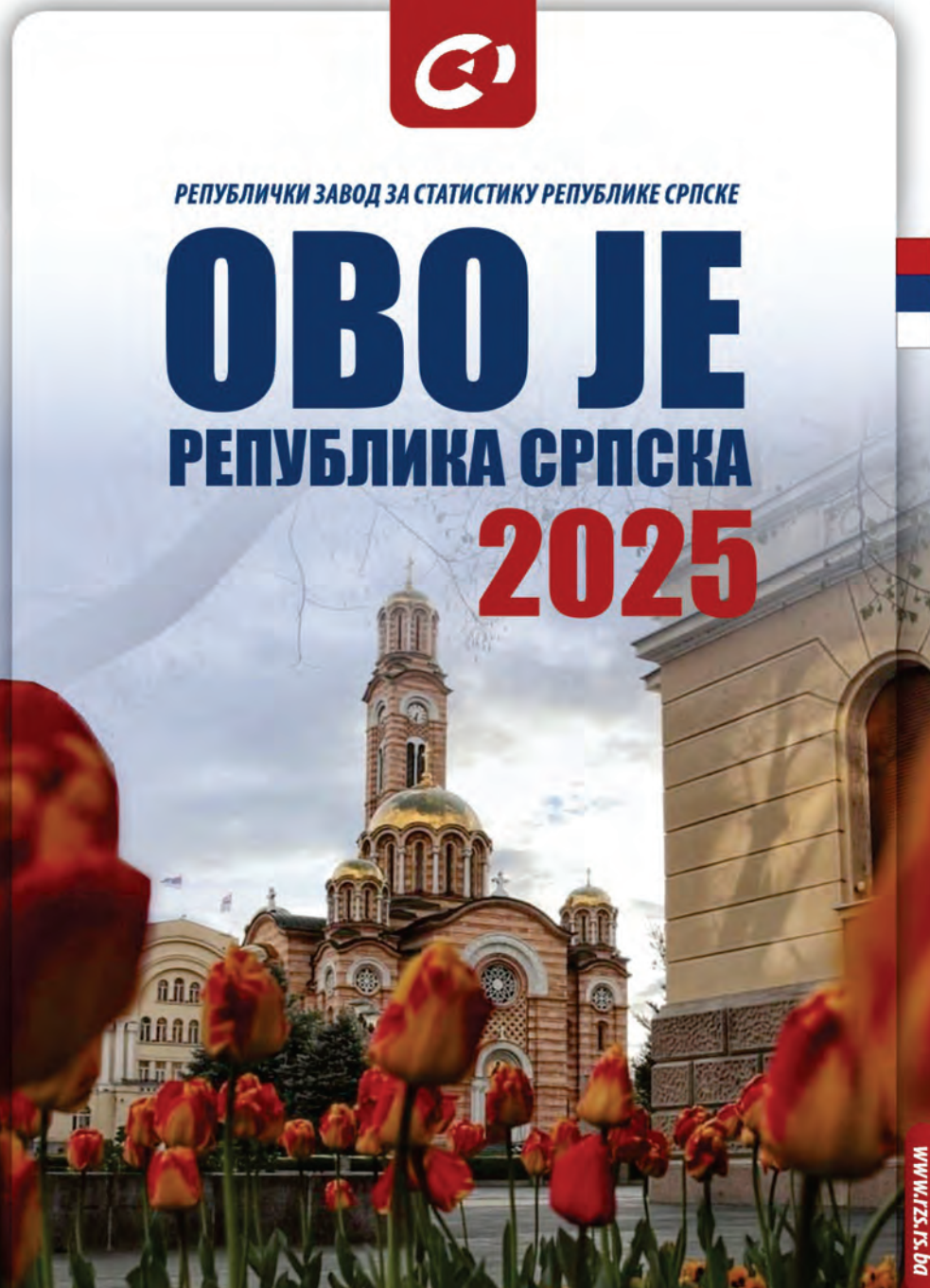
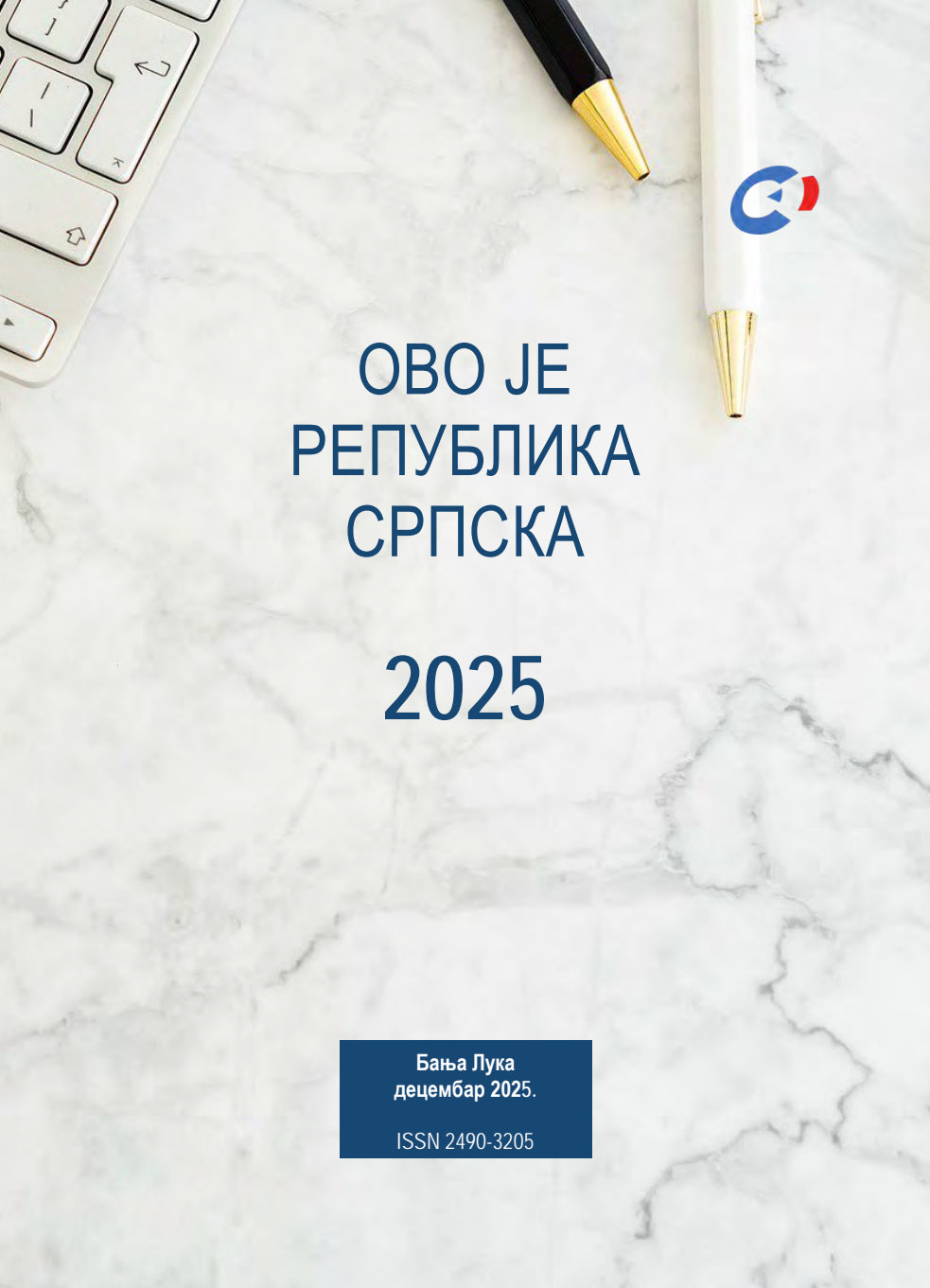

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ОВО ЈЕ РЕПУБЛИКА СРПСКА 2025

ОВО ЈЕ РЕПУБЛИКА СРПСКА

2025

Бања Лука
децембар 2025.

ISSN 2490-3205

ОВО ЈЕ РЕПУБЛИКА СРПСКА, 2025.

Главни и одговорни уредник:

Дарко Милуновић, директор

Редакциони одбор:

Дарко Милуновић, Небојша Кнежевић, Жељко Асентић, Горан Бобар, Марко Пиљак,
Младен Радић, Владан Сибиновић, Велимир Савић

Начелник Одјељења за дисеминацију:

Владан Сибиновић

Приредио:

Велимир Савић

Техничка припрема текста, дизајн и прелом:

Владан Сибиновић

Лектор:

Далибор Смиљић

Корице:

Никола Савић

Штампа:

„КОПИКОМЕРЦ“, Источно Сарајево

За штампарију:

Чедо Миовчић

Тираж:

100

Фотографију за корице уступио:

Томас Дамјановић

Захваљујемо се свим ауторима чије смо иконице преузели са сајтова

www.flaticon.com и www.freepik.com.

ПРЕДГОВОР

Поштовани читаоци,

Уколико желите да брзо и једноставно сазнате најосновније статистичке податке о Републици Српској, препоручујемо вам нашу публикацију *Ово је Република Српска*.

Колико год се у први мах учинило да је то једноставна публикација ипак је у њој дато много података, један сиче свега битног што се у Републици Српској дешавало током године у готово тридесет области: друштвеног, културног, привредног и политичког живота. Иза ове књиге стоји предан рад наших вриједних статистичара.

Баш због практичног, мањег формата и могућности брзог прегледа, ова статистичка публикација је жива, јер врви од информација, богата је сликовитим графиконима и занимљивостима, мудрим изрекама; стога је постала популарна у најширем кругу читалаца. Представљамо је и на Сајму књига у Београду и увијек се тражи примјерак више.

Ово је Република Српска може да буде и фин, једноставан и необавезујући поклон, брзи водич кроз Српску за странце, јер Завод ову публикацију штампа и на енглеском језику, а објављујемо је и у електронском облику. Готово да свака земља у Европи има сличну, сажету, публикацију; мноштво је ту издавачких подухвата и дизајнерски креативних рјешења, а ми у Заводу имамо своје идеје – исказујемо љубав према отаџбини, па сваки пут одаберемо неку тему која је везана за Републику Српску и напишемо увидни есеј или статистички путопис.

У овом броју књигу смо посветили Бањалуци, Крајишкој љепотици.

Трудимо се да све наше публикације буду одраз професионалности, посвећености и поузданости, да из године у годину, будемо што интересантнији и квалитетнији. У том смислу, драгоцене су нам ваше сугестије.

Послије датих података, на крају ове књиге, налазе се: водич за кориснике, знакови и скраћенице, ознаке за подручја дјелатности, и посебан, едукативан одјељак, Мала школа статистике.

Надамо се да ће читаоцима ово издање бити занимљиво и корисно.

Бања Лука, децембар 2025.

Дарко Милуновић, директор

РИЈЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА

Вријеме донесе све, ко га дочекати умије.

Народна пословица

Поштовани читаоци,

Након дванаест издања статистичке публикације „Ово је Република Српска“ пишем посљедњи уређивачки текст за ову популарну едицију. Настојао сам да се тематским путописима кроз дивну Републику Српску прикаже сва њена љепота, богатство предјела и људи. Зато је ова рубрика „ријеч уредника“, често попримала и облик есеја, спајала статистику и умјетност у циљу да љубав према отаџбини што више и непосредније приближимо читаоцима. Родољубље које не само осјећамо и живимо, него и овом публикацијом прокламујемо, дивна је сложенница, златна кованица између најљепших именица род и љубав. Јер, род је рађање којем претходи љубав, а љубав се у роду рађа и то је вјечити круг, најсавршенија форма живота.

Бања Лука! Ту ћу вас за крај „угостити“, јер она је угостила мене. Град топлог и мистичног имена, имена од двије ријечи, јер мало је једна да је опише. Истина, можете и да их спојите, па да напишете заједно Бањалука. И то је правилно. Користим оба облика, зависно од тога какав ефекат хоћу да постигнем у мијењању именице кроз падеже или користећи придјеве. Постоји озбиљна дилема око кључног питања да ли је етимологија прве ријечи бања или је бајна? Рекао бих да јој пристају обе. Јер, Бања Лука се најприје развила око топлих извора, ту је и данас бања, некада је тај дио града називан Шехер, а сада Српске Топлице; да је лијепа и бајна знају сви који у њој живе и који су је посјетили, па нека знају и они који ће да то тек учине. Али, управо од творбе ријечи бајна или бања зависи да ли ћемо бити Бањалучани или Бањолучани.

Претпостављам да се сад наш лектор неће сложити са мном, јер најугледнији лингвиста на овим просторима и велики ауторитет, омиљени професор Милорад Телебак, којег сам добро познавао и у сваком разговору с њим уживао, понешто и научио, сматрао је да смо Бањолучани и да је он бањолучки професор поткрепљујући то творбом ријечи из примјера Нови Сад – новосадски. На страну што би ме „укорио“ због дужине претходне реченице, јер увијек је тај ведри човјек потенцирао јасноћу мисли у писању и опхођењу, те да синтакса (грађа реченица) и семантика (значање) буду у равнотежи, мислим да професор ипак није био у праву. Јер и лингвистика, као наука о језику и лексика као укупност свих ријечи једног језика и његове динамике, треба да буду у корелацији, укључујући и туђицу коју сам управо свјесно употребио. Језик је жив, растегљив и промијењив, језик не творе лингвисти него народ.

Никада нисам чуо рођеног Бањалучанина да је за себе рекао да је Бањолучанин нити да је рекао да је јео бањолучке ћевапе, осим ако му у том рогобатном ломљењу језика није замирисао лук. Ваљда људи знају ко су и шта им је специјалитет. Али како год и на коју страну изашли из ове мале језичке расправе и дилеме, најважније је да се разумијемо, како ми је говорила моја мајка.

Нисам рођени Бањалучанин, утолико више имам право да се дивим граду који ме је пригрио као и уосталом професора Телебака (Херцеговци смо), јер је овај пут Лука означавала не само мјесто гдје је топло, него и уточиште. Крајишници су дивни људи и никад ми за двадесет и пет година колико у овом граду живим, неко није рекао да сам дошљак или како у Војводини кажу – дођош. Нисам морао да се прилагођавам, јер чинило ми се да сам одувијек био ту. Град је прелијеп, средњоевропски рекао бих, са нешто оријенталног утицаја. Да сам овдје рођен, одрастајући уз Врбас, вјероватно бих имао дјетињство као Твенони јунаци Хаклбери Фин и Том Сојер. Маштам како бих у тој пустоловини, дјечак, у рано јутро, не питајући чији је, јер и то је авантура, одвезао тај чаробни чамац дајак, чији се прамац претвара у карактеристичан кљун и ко зна докле бих стигао.

Врбас и Бањалука. Често мислим, о тој вјечитој нераздвојивости, љубави та два дивна топонима. Именица ријека је мушког рода, а Врбас је име у мушком роду - иако је, кажу, дошло од врсте врбе. А Врбас је као какав моћни господар врбовао врбе уз своје обале. И Врбању, сестру притоку. Са друге стране, град је именица мушког рода, а име Бањалука је у женском роду. И неко данан је та имена добро и карактерно одабрао, јер Бањалука, овако лијепа и питома, смирије дивни и дивљи Врбас који је прожима, дарујући јој ону љепоту и сјај коју та лука има, а само је љубав даје. Зато је та веза не само природна, него се и доживљава као савршен склад. Неки кажу да Бањалуку Врбас дијели на два дијела. Ја знам да је Врбас увезује, он је њена жила куцавица, њено срце и крвоток.

Из Сарајева сам често службено путовао у Бањалуку пословним возом, мислим да се звао „Олимпик“, редовно одсједајући у хотелу „Босна“. Тада нисам могао да знам да ћу некад живјети у граду на Врбасу, ништа није указивало на то, али носио сам неки предосјеђај, јер сам се увијек радовао доласку иако нисам имао никога у Бањалуци. Имао сам лијеп обичај да прошетам до Кастела и при повратку свратим у богату књижару на Булевару Револуције да купим неку добру књигу и прочитам је у возу при повратку. Ни слутио нисам да ћу бити писац и да ћу већину својих књига написати у Бањалуци.

Постоји мит да су Бањалучанке најљепше дјевојке у бившој Југославији. Не мислим да је то мит, то је заправо бит. Довољно је да сједнете у башту неког од бројних бањалучких кафића и посматрате лијепа лица која пролазе да се увјерите у то.

Бањалучке алеје кестенова, платана и липа су чудесне и прави су украс и понос града. Знаш, неки ће Бањалучани рећи да је стара Бањалука била пуно љепша. Мислим да нису у праву. Стално враћање у прошлост и жал за тим временима је поуздан знак старости и неприхватања новог. Бањалука је сваки дан све љепша.

Могao бих много тога рећи о Крајишкој љепотици како Бањалуку називају, али бројне и добре књиге о њој су већ написане. Најпознатија од њих „Бања Лука - алејама прошлости и садашњости“ је дизајнирана у мом дому и продата у 18 000 примјерака. И свако ново издање те књиге нуди нове садржаје, јер Бањалука расте.

Кад год чујем дивну пјесму нашег Бањалучанина Бориса Режака „Господска улица“ осјетим снажну емоцију и приврженост. Није чудо што та пјесма има већ 11 милиона прегледа на *You Tube* кад тако дивно описује Бањалуку. Биће тога још... И ево те чувене улице, којом поносни ходамо, ставили смо је на полеђину књиге.

Овај пут нисам давао статистичке податке о Бањалуци, административном, политичком, културном центру Републике Српске. Све што желите знати о томе или вам подаци требају, можете наћи у високовриједној публикацији Завода „Градови и општине у Републици Српској“, коју можете и разгледати и преузети на сајту Завода www.rzs.rs.ba .

Велимир Савић

Бања Лука, децембар 2025.

Приређивач

Велимир Савић

САДРЖАЈ

Предговор	3
Ријеч приређивача	4
01 Општи подаци	9
02 Географски и метеоролошки подаци	11

ДЕМОГРАФИЈА И СОЦИЈАЛНЕ СТАТИСТИКЕ

03 Становништво	21
04 Тржиште рада	27
05 Плате	33
06 Образовање	37
07 Здравство	47
08 Социјална заштита	51
09 Здравствено, пензијско и инвалидско осигурање	59
10 Криминалитет	63
11 Култура и умјетност	67
12 Животни стандард и сиромаштво	71

ЕКОНОМСКЕ СТАТИСТИКЕ

13 Бруто домаћи производ	77
14 Инвестиције	83
15 Регистар пословних субјеката	87
16 Структурне пословне статистике	91
17 Индустија	97
18 Грађевинарство	103
19 Истраживање и развој	107
20 Дистрибутивна трговина	113
21 Спољна трговина	117
22 Цијене	121
23 Информационо друштво	125

СЕКТОРСКЕ СТАТИСТИКЕ

24 Шумарство	131
25 Пољопривреда	137
26 Туризам	141
27 Саобраћај и везе	145
28 Енергетика	151
29 Животна средина	155
Водич за кориснике	159
Знакови и скраћенице	160
Подручја дјелатности	161
Мала школа статистике	162
Припрема материјала	164

The image shows the flag of the Republic of Serbia, which consists of three horizontal stripes of red, blue, and white. The flag is depicted as if it is waving in the wind against a clear blue sky with a few wispy clouds. The text "ОПШТИ ПОДАЦИ" is overlaid on the red stripe.

ОПШТИ ПОДАЦИ

ОПШТИ ПОДАЦИ

Тајна слободе почива у храбрости.

Перикле

СИМБОЛИ	НАЗИВ	Република Српска
	амблем	
	застава	
СЛУЖБЕНИ ЈЕЗИЦИ	језик српског народа, језик бошњачког народа, језик хрватског народа.	
СЛУЖБЕНА ПИСМА	ћирилица, латиница.	
СТАНОВНИШТВО, 2024.	1 110 496 (процена средином године)	
ПОВРШИНА ¹⁾	24 641 km ²	
	општине	52
ТЕРИТОРИЈАЛНО УРЕЂЕЊЕ ²⁾	градови (12)	Бања Лука, Бијељина, Градишка, Дервента, Добој, Зворник, Источно Сарајево, Лакташи, Приједор, Прњавор, Теслић, Требиње.
	МОНЕТА	конвертибилна марка (KM)
Међународна банкарска шифра (ISO code)	BAM	

Република Српска је проглашена 9. јануара 1992. године, а као државни ентитет Босне и Херцеговине верификована је Дејтонским мировним споразумом и потписивањем мира у Паризу, 14. децембра 1995. године. Република Српска је данас парламентарна република са ограниченим међународним субјективитетом. Највећи град Републике Српске је Бања Лука која представља административни, привредни и културни центар Републике Српске.

¹⁾ Привремени податак о површини Републике Српске који не укључује дио Брчко дистрикта.

Извор: Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове

²⁾ Усвајањем Закона о Граду Теслић и Закона о измјени и допунама Закона о територијалној организацији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, бр. 45/25) извршене су промјене у територијалној организацији Републике Српске, тако да од 7. јуна 2025. године територију Републике Српске чине 52 општине и 12 градова.

ГЕОГРАФСКИ И МЕТЕОРОЛОШКИ ПОДАЦИ

ГЕОГРАФСКИ И МЕТЕОРОЛОШКИ ПОДАЦИ

Господском смијеху и ведру небу не ваља вјеровати, јер се зачас промијени.
Народна пословица

Географски положај Републике Српске

Територија Републике Српске налази се између $42^{\circ}33'$ и $45^{\circ}17'$ сјеверне географске ширине и $16^{\circ}12'$ и $19^{\circ}38'$ источне географске дужине по Гриничу, односно захвата сјеверни и источни дио геопростора Босне и Херцеговине. Република Српска има површину од 24 641 km².

Република Српска спада у групу континенталних простора – нема излаз на море и смјештена је на контакту двију великих природно-географских и друштвено-економских регионалних цјелина – панонске и медитеранске.

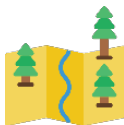
Према територијалној организацији територију Републике Српске чини дванаест градова: Бања Лука, Бијељина, Градишка, Дервента, Добој, Зворник, Источно Сарајево, Лакташи, Приједор, Прњавор, Теслић и Требиње, као и 52 општине. Док остали наведени градови у свом саставу немају општине, Град Источно Сарајево обухвата подручја општина: Источна Илиџа, Источно Ново Сарајево, Источни Стари Град, Пале, Соколац и Трново. Град Бања Лука је највећи град Републике Српске и представља административни, привредни и културни центар Републике Српске.

Републику Српску пресијецају виталне комуникационе везе

У саобраћајно-географском смислу положај Републике Српске је од посебног значаја. То се првенствено односи на меридијански правац који ријечним долинама Босне и Неретве, пресијецајући динарски планински комплекс, повезује средњоевропску и медитеранску макрорегију. Ништа мањег значаја није ни упоредни правац који повезује Републику Српску са централнобалканским и западноевропским простором. Значајан је и излаз Републике Српске на ријеку Саву којом се веже на европску ријечну саобраћајницу Рајна – Мајна – Дунав.

Природна обиљежја Републике Српске

Сложена и занимљива природна обиљежја Републике Српске су резултат припадности различитим природно-географским цјелинама и њиховој геоморфолошкој еволуцији.

У сјеверном перипанонском дијелу брежуљкасти терени, изграђени од кенозојских наслага, постепено се спуштају у равничарске просторе са алувијалним заравнима и ријечним терасама што уједно чини и најплоднији дио Републике Српске. На том простору издиже се само неколико усамљених планина – Козара, Просара, Мотајица, Вучијак, Озрен и Требовац, те крајњи сјевероисточни огранци Мајевице.

Према југу, равничарски простор преко брежуљкастог терена прелази у планинско подручје које заузима и највећи дио површине Републике Српске. Највиши планински врх на територији Републике Српске је Маглић, који се налази на 2 386 m надморске висине на истоименој планини.

Најдуже ријеке Републике Српске су Дрина (308,5 km), Сава (204,8 km) и Врбас (131,9 km) које припадају црноморском ријечном сливу. Све мање ријеке у Републици Српској, осим оних на подручју Источне Херцеговине, припадају дринском и савском ријечном сливу. Све воде јужно од планинског превоја Чемерно, на подручју Источне Херцеговине, припадају јадранском ријечном сливу.

1. Географске координате крајњих тачака

	Сјеверна географска ширина	Источна географска дужина ¹⁾	Насељено мјесто
Сјевер	45° 16' 36"	16° 56' 08"	Доња Градина - општина Козарска Дубица
Југ	42° 33' 18"	18° 26' 45"	Подштировник - град Требиње
Исток	44° 02' 59"	19° 37' 44"	Жлијебац - општина Братунац
Запад	44° 56' 52"	16° 12' 18"	Средњи Бушевић - општина Крупа на Уни

¹⁾ По Гриничу

2. Највише планине и планински врхови

Планина	Врх	Надморска висина, m
Маглић	Маглић	2 386
Волујак	Волујак	2 336
Лелија	Велика Лелија	2 032
Зеленгора	Брегоч	2 014
Клековача	Клековача	1 961
Црвањ	Зимомор	1 920
Јахорина	Огорјелица	1 916
Виторог	Велики Виторог	1 906
Требова планина	Велика Кошута	1 872
Бјеласница (Гатачка)	Бјеласница	1 867
Снијежница (Тјентиште)	Снијежница	1 787
Баба	Ђед	1 735
Вучево (Површ)	Живањ	1 696
Вучево	Жрвањ	1 696
Романија	Велики Лупоглав	1 652
Требевић	Требевић	1 629
Јавор	Велики Жеп	1 537

Извор: Природно-математички факултет, Бања Лука, Катедра за физичку географију

У развоју језера разликују се четири стадијума:

- 1) Младост - у којем је морфологија језерског басена још увијек непромијењена;
- 2) Зрелост - кад језеро има прибрежну терасу и делте притока, али му дно још није заравњено седиментима;
- 3) Старост - језерско дно је заравњено, а у прибрежном појасу је развијена вегетација;
- 4) Изумирање и ишчезавање - језеро постаје све плиће, вегетација захвата цијелу његову површину или највећи дио; флора се смјењује мочваром, те се језеро претвара у мочвару.

3. Најдуже ријеке (дужина тока)

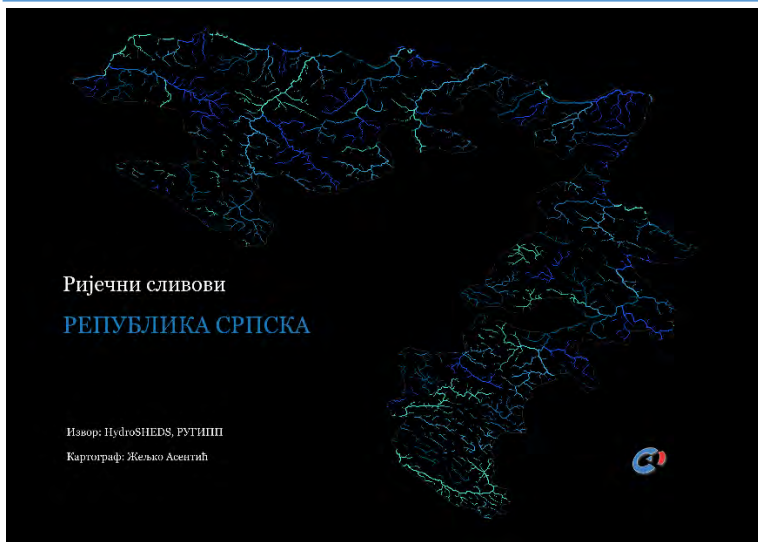
Ријека	УКУПНО	у Републици Српској
Дрина	341,0	308,5
Сава	945,0	204,8
Врбас	249,9	131,9
Босна	279,4	98,0
Врбања	95,4	95,4
Уна	212,5	91,8
Сана	157,7	85,0
Украина	80,9	80,9

Извор: Јавна установа „Воде Српске“, Бијељина

4. Највећа језера и рибњаци

	Површина, km ²	Надморска висина, m	Највећа дубина, m	Запремина воде, млн. m ³
ВЈЕШТАЧКА ЈЕЗЕРА				
Билећко (на Требишњици)	27,064	400	104,0	1 280,0
Перућачко (на Дрини)	12,401	290	70,0	355,0
Зворничко (на Дрини)	8,876	140	28,0	89,0
Вишеградско (на Дрини)	8,900	336	78,0	161,0
Бочац (на Врбасу)	2,330	282	62,0	52,7
ПРИРОДНА ЈЕЗЕРА				
Штиринско (на Зеленгори)	0,129	1 672	4,5	0,255
Котланичко (на Зеленгори)	0,044	1 528	10,0	0,250
Улошко (на Црвљу)	0,043	1 058	14,0	0,255
Доње Баре (на Зеленгори)	0,021	1 475	4,5	0,057
Орловачко (на Зеленгори)	0,021	1 438	5,0	0,054
РИБЊАЦИ				
Санџани (на Гомјеници)	11,179	143	4,0	...
Прњавор (на Вијаки)	6,664	134	3,5	...
Сјековац (на Украини)	3,980	85	3,0	...

Извор: Јавна установа „Воде Српске“, Бијељина

Природни потенцијали су свакако један од кључних фактора у садашњем и будућем развоју Републике Српске и њеном економско-географском обликовању. У том смислу у најважније природне потенцијале спадају пољопривредно земљиште, шумски комплекси, хидро-климатски услови и рудни и минерални ресурси.

Климатске карактеристике

Различити климатски утицаји који дјелују на простору Републике Српске, резултат су природних фактора и законитости опште циркулације ваздушних маса овог простора. Према томе, на територији Републике Српске могу се издвојити три климатска типа, и то:

- 1. Сјеверни перипанонски простор**, има умјерено континенталну климу. Одликује се са умјерено хладним зимама и топлим лјетима. Вриједности средње годишње температуре ваздуха овог климатског типа крећу се од 12°C до 19°C.
- 2. Планинска и планинско-котлинска клима**, захвата највећи дио Републике Српске. Планински масиви имају кратка и свјежа лјета и хладне и сњеговите зиме, гдје се високи сњегни покривач дуго задржава. Средња годишња температура ваздуха је између 5°C и 7°C. Брежуљкаста подручја, те котлине и долине имају нешто блажу климу. Простори који имају обилежја планинско-котлинске климе, имају средњу годишњу температуру ваздуха око 10°C. Зиме су умјерено хладне са снјегом, са честим температурним инверзијама и маглама, док су лјета умјерено топла.

3. Измијењена варијанта медитеранско-јадранске климе

Јужни дио Републике Српске односно простор ниске Херцеговине има измијењену варијанту јадранске климе. Овај простор се назива Хумине, за разлику од простора Рудина који захвата више планинске дијелове херцеговачког крша кога, у климатском погледу, карактерише прелазна варијанта између климе Хумина и планинске климе. Средња годишња температура ваздуха је између 14°C и 14,7°C. У овом климатском простору смјештен је најтоплији град Републике Српске –Требиње.

5. Годишње вриједности важнијих метеоролошких параметара и средња мјесечна температура ваздуха, 2024.

Мјесто	Средња годишња температура ваздуха, °C	Облачност, десетине	Влажност, %	Инсолација, час
Бања Лука	14,3	5,8	77,0	2 487,0
Бијељина	14,6	5,7	75,0	2 240,2
Билећа	14,2	4,5	70,0	2 673,9
Вишеград	13,3	6,5	66,0	...
Градишка
Добој	14,3	6,3	73,0	...
Калиновик	9,7	5,4	73,0	1 785,7
Мркоњић Град	12,1	5,5	76,0	...
Нови Град	13,7	6,3	68,0	1 772,4
Приједор	13,9	5,5	76,0	...
Рибник	12,8	5,9	77,0	1 991,6
Рудо	12,9	5,9	66,0	...
Соколац	9,5	5,4	75,0	...
Србац	13,5	5,8	66,0	2 199,9
Сребреница	11,8	5,5	83,0	...
Требиње	16,3	3,9	66,0	1 715,0
Фоча	12,6	5,6	76,0	...
Хан Пијесак	9,2	5,5	85,0	...
Чемерно	8,8	5,0	74,0	2 066,6
Шипово	12,2	5,4	76,0	2 116,8

Извор: Републички хидрометеоролошки завод

Земљотреси у Републици Српској

6. Земљотреси

Мјесто (локација)	Датум	Хипоцентрално вријеме ²⁾	Географска ширина	Географска дужина	Магнитуда ³⁾	Интензитет ⁴⁾
Бочац	20.02.1996.	14:12:13	44,50	17,23	4,7	6-7
Теслић	26.02.1998.	12:09:20	44,72	17,71	4,1	5-6
Источни Дрвар	15.04.1998.	23:30:47	44,37	16,63	4,1	5-6
Требиње	22.07.2001.	20:08:16	42,79	18,18	4,6	6-7
Котор Варош	29.03.2002.	16:04:01	44,60	17,39	4,0	5-6
Милићи	14.12.2003.	10:09:29	44,08	19,09	5,1	6-7
Невесиње	21.09.2004.	04:46:09	43,18	18,13	4,2	5-6
Берковићи	27.09.2005.	00:25:34	43,22	18,15	5,1	6-7
Невесиње	17.06.2006.	20:01:10	43,39	18,09	4,3	6
Невесиње	17.06.2006.	20:09:26	43,36	18,15	4,2	5-6
Требиње	14.11.2008.	13:26:05	42,56	18,60	4,7	6-7
Пале	31.03.2009.	01:46:03	43,84	18,54	4,1	5-6
Волујак	25.01.2013.	18:52:26	43,26	18,70	4,1	6
Волујак	03.02.2013.	12:01:00	43,22	18,67	4,1	6
Регион Поткозарја	28.01.2014.	00:03:32	44,99	17,13	4,2	6
Регион Гацка	04.05.2014.	23:29:53	44,52	17,56	3,9	5-6
Регион Гацка	30.09.2014.	15:12:43	43,06	18,40	4,0	5-6
Јахорина	12.04.2015.	00:05:32	43,75	18,56	4,2	6
Масловаре	28.04.2015.	16:16:50	44,52	17,56	4,0	5-6
Слатина (рег. Бање Луке)	03.11.2016.	15:04:04	44,80	17,30	3,9	5-6
Регион Билеће	09.11.2016.	15:58:44	42,93	18,47	4,1	5-6
Фоча	02.03.2017.	06:36:23	43,40	18,97	3,6	5
Љубиње	12.01.2018.	02:20:35	43,03	18,05	3,7	5
Невесиње	26.11.2019.	09:19:26	43,20	18,01	5,5	7-8
Невесиње	26.11.2019.	09:40:20	43,15	18,19	3,4	5
Невесиње	26.11.2019.	11:58:26	43,12	18,09	3,4	5
Невесиње	26.11.2019.	16:30:43	43,20	18,10	3,4	5
Невесиње	01.01.2020.	10:07:08	43,20	18,01	3,6	5
Требиње	16.04.2020.	06:13:18	42,64	18,24	3,6	5
Бања Лука	08.08.2021.	21:10:23	44,86	17,26	3,6	5
Берковићи	22.04.2022.	21:07:50	43,08	18,19	5,7	7-8
Берковићи	22.04.2022.	21:14:46	43,03	18,23	3,5	5
Берковићи	23.04.2022.	00:59:09	43,12	18,03	3,8	5

6. Земљотреси (наставак)

Мјесто (локација)	Датум	Хипоцентрално вријеме ²⁾	Географска ширина	Географска дужина	Магнитуда ³⁾	Интензитет ⁴⁾
Берковићи	23.04.2022.	02:20:28	43,11	18,04	4,1	5-6
Берковићи	23.04.2022.	02:34:22	43,06	18,13	3,6	5
Берковићи	01.09.2022.	14:03:08	43,04	18,14	3,5	5
Берковићи	10.11.2022.	19:03:48	43,14	18,09	3,4	5
Берковићи	02.12.2022.	20:05:07	43,10	18,13	4,3	6
Модрича	15.04.2023.	22:10:42	44,99	18,34	4,2	6
Хум	30.06.2023.	03:54:20	42,69	18,22	3,9	5-6

²⁾ Вријеме потреса је дато по UTC времену (универзално вријеме)

³⁾ Магнитуда потреса је изражена у јединицама Рихтерове скале

⁴⁾ Интензитет потреса у епицентралној зони одређен је према Меркали-Канкани-Зиберговој (*Merkalli-Cancani-Sieberg*)

Извор: Републички хидрометеоролошки завод

Земљотрес настаје услед помјерања тектонских плоча, кретања Земљине коре или појаве удара, а последица је подрхтавање Земљине коре због ослобађања велике енергије.

Подручје Балкана је под утицајем великих плоча литосфере у Евроазији и Африци, као и мањих сегмената попут Арабијске плоче и Јадранске микро-плоче. Насупрот распрострањеном увјерењу да су земљотреси ријетке појаве, они се дешавају врло често, али њихов највећи број је слабог интензитета и јавља се на релативно малим површинама копнених простора или океанског дна.

Топлота је енергија, а степен топлоте је температура. Температура је важан климатски елемент, а како у приземном слоју ваздуха постоје велике разлике температура, мјерење температуре мора се подвргнути одређеним правилима ради упоређивања температуре у разним станицама. Термометар мјери температуру ваздуха, с којим се налази у термичкој равнотежи. Термометар, према међународној конвенцији, мора бити у посебно грађеној кућици изолованој од радијацијских утицаја околине, али кроз њу стално мора струјати околни ваздух. Температура се мјери на 1,25-2 m висине изнад приземног поремећеног слоја у којем често постоји велика разлика температуре и на малим висинама.

СТАНОВНИШТВО

СТАНОВНИШТВО

Када сто људи стане заједно, сваки од њих ће изгубити свој ум и добити други.
Фридрих Ниче

Живорођена дјеца

Укупан број живорођених у 2024. години у односу на претходну годину мањи је за 0,9%. Просјечна старост мајке при рођењу првог дјетета у Републици Српској је 28,2 године, те је у односу на претходну годину повећана за 0,1 годину. Просјечна старост мајке при рођењу првог дјетета у ЕУ (према посљедњем расположивом податку Еуростата за 2023. годину) износила је 29,8 година, што указује на тенденцију да жене одлажу рађање дјеце и да старосна граница жена приликом рађања дјеце расте. Укупна просјечна старост мајке при рођењу дјетета у Републици Српској износила је 29,8 година у 2024. години.

У посљедњем периоду, када су у питању живорођена дјеца, посматрајући просјек од пет година, у браку се рађа око 84% дјеце.

1. Живорођени у Републици Српској

	2020	2021	2022	2023	2024
СВЕГА	9 161	9 274	9 118	9 309	9 227
Мушки	4 792	4 754	4 648	4 849	4 732
Женски	4 369	4 520	4 470	4 460	4 495

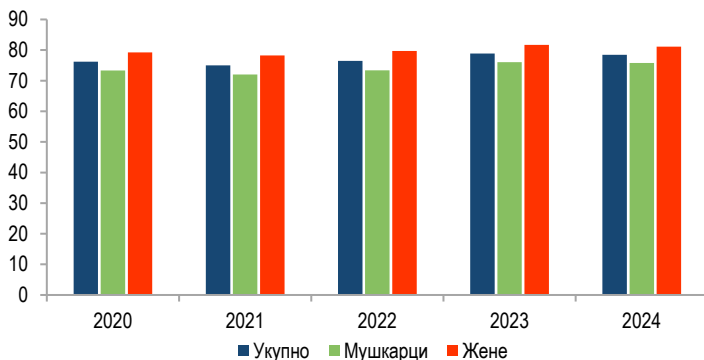
Очекивано трајање живота

Очекивано трајање живота у Републици Српској при рођењу повећано је за 2,5 година за мушкарце и 1,9 година за жене између 2020. и 2024. године. У 2024. години очекивано трајање живота за жене је износило 81,13, док је за мушкарце износило 75,79 година.

2. Очекивано трајање живота у Републици Српској

	УКУПНО	Мушкарци	Жене
2020	76,23	73,34	79,24
2021	75,03	72,02	78,24
2022	76,48	73,40	79,69
2023	78,85	76,04	81,70
2024	78,45	75,79	81,13

Графикон 1. Очекивано трајање живота у Републици Српској

3. Најчешћа мушка и женска имена уписана у матичне књиге рођених у Републици Српској

	2020	2021	2022	2023	2024
Мушка имена	Лука Лазар Стефан Василије Никола	Лука Лазар Стефан Василије Павле	Лука Лазар Василије Стефан Павле	Лазар Лука Василије Стефан Урош	Василије Лазар Лука Стефан Урош
Женска имена	Софија Милица Марија Ана Дуња	Милица Софија Марија Ана Дуња	Милица Софија Ана Марија Теодора	Софија Милица Марија Дуња Ана	Милица Софија Марија Ана Ирина

Умрла лица

Укупан број умрлих у 2024. години у односу на претходну годину већи је за 4,6%. Просјечна старост умрлог лица у Републици Српској је 75,1 година. У просјеку, жене живе дуже од мушкараца око шест година. Око половине умрлих лица умре од болести система крвотока, а око једне петине умрлих лица умре од малигних тумора. На хиљаду живорођених беба, у просјеку умру четири бебе до годину дана старости. Стопа смртности одојчади у Републици Српској у 2024. години износила је 3,7‰.

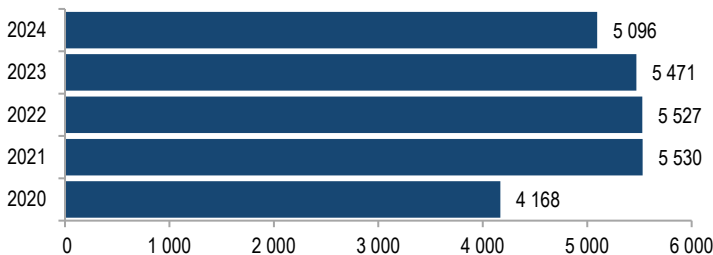
4. Умрла лица у Републици Српској

	2020	2021	2022	2023	2024
СВЕГА	16 582	19 002	16 263	13 508	14 136
Мушкарци	8 613	9 943	8 469	6 978	7 289
Жене	7 969	9 059	7 794	6 530	6 847

Закључени бракови

У Републици Српској се у просјеку на хиљаду становника закључује око пет нових бракова. У 2024. години број склопљених бракова мањи је за 6,9% у односу на 2023. годину. Најстарији младожења у 2024. години имао је 89 година, а невеста 74 године, док је најмлађи младожења који је закључио брак имао 18 година, а најмлађа невеста 16 година. Просјечна старост невеста приликом закључења брака је 29,7 године, док први брак у просјеку невесте закључују са 27,8 година. Просјечна старост младожења приликом закључења брака је 32,6 година, а први брак младожење у просјеку склапају са 30,5 година.

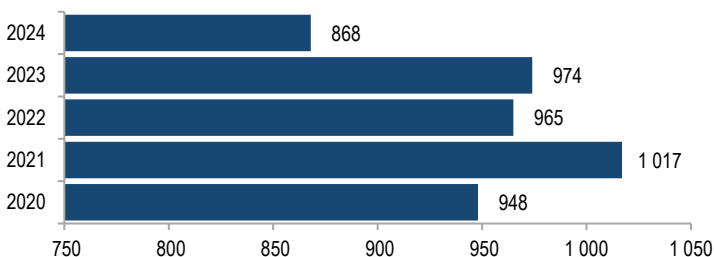
Графикон 2. Закључени бракови у Републици Српској

Разведени бракови

У Републици Српској се у просјеку на хиљаду закључених бракова разведе око 170 бракова. У 2024. години број разведених бракова мањи је за 10,9% у односу на 2023. годину. Најстарији супруг у 2023. години, приликом развода брака имао је 87 година, док је најстарија супруга имала 76 година. Најмлађи супруг и најмлађа супруга, приликом развода брака су имали 19 година. Најкраћи разведени брак трајао је непуну три мјесеца, док је најдужи разведени брак трајао 58 година. Просјечно трајање брака прије развода износило је 13,4 године.

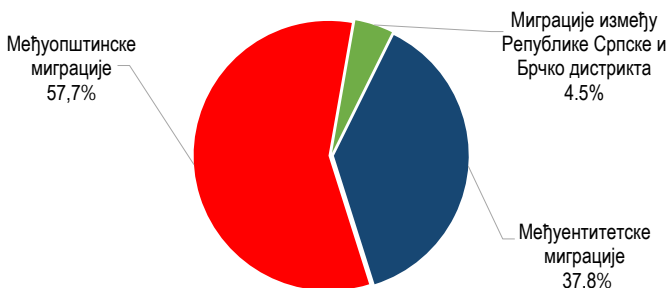

Графикон 3. Разведени бракови у Републици Српској

Унутрашња миграциона кретања

Највећи број миграционих кретања у Републици Српској забиљежен је у популационој групи од 20. до 34. године, а за пресељење у овој доби се чешће одлучују жене. У старосној групи од 35 и више година, у миграционим кретањима више учествују мушкарци.

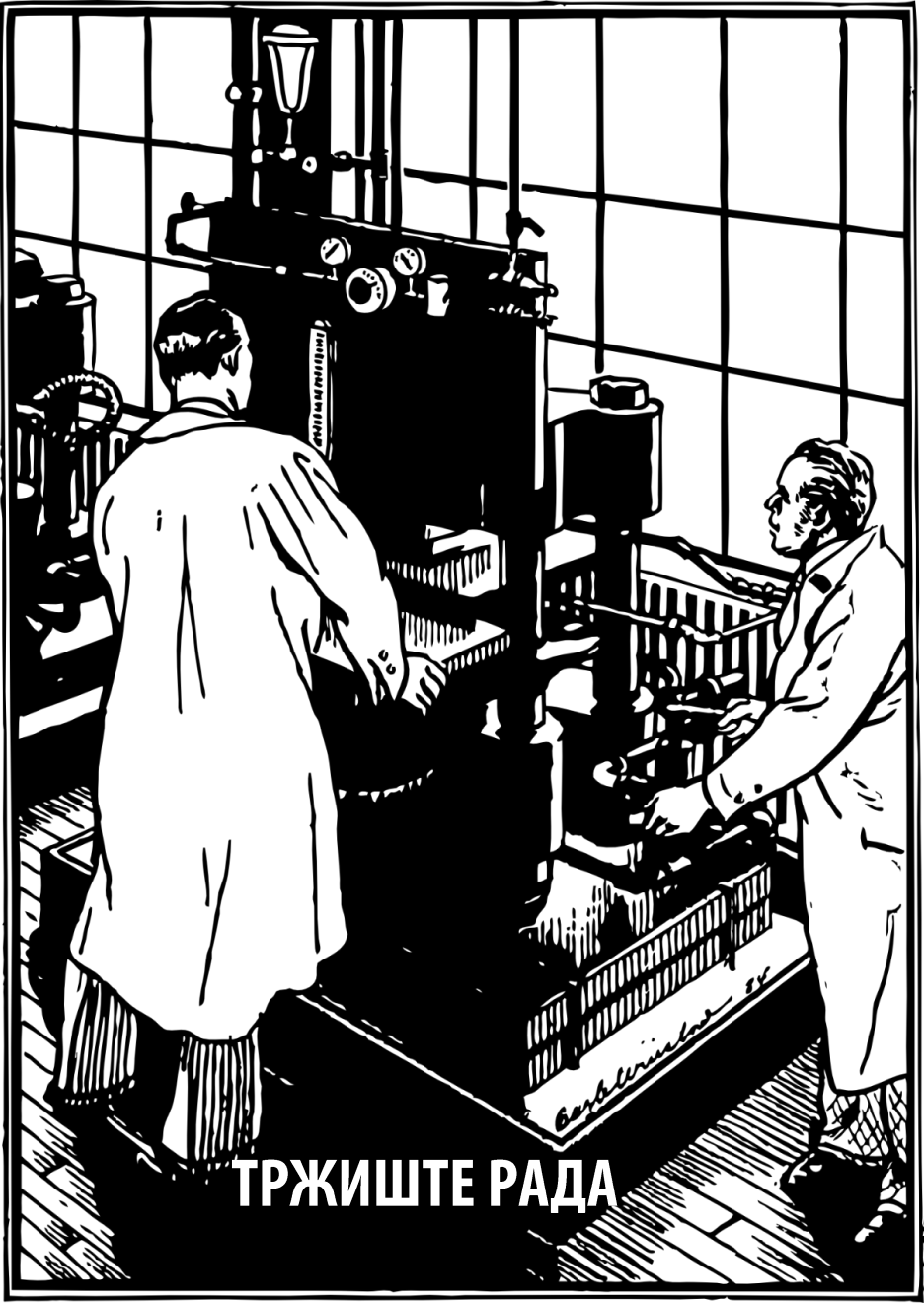

Графикон 4. Унутрашња миграциона кретања у Републици Српској, 2024.

У 2024. години, од укупног броја мајки које су рађале, 22,9% их је родило троје или више дјеце. У односу на 2015. годину, тај проценат је порастао за 6,9%. Наиме, у 2015. години проценат мајки које су родиле троје или више дјеце износио је 16%.

Посматрајући старосне групе, у 2015. као и у 2024. години, највећи број мајки које су рађале троје или више дјеце је у старосној групи 30-34 године. Процентуално, у 2015. години, 40,4% мајки које су родиле троје или више дјеце је у старосној групи 30-34 године, док је у 2024. години тај проценат износио 34,7%.

ТРЖИШТЕ РАДА

ТРЖИШТЕ РАДА

Тајна успјеха у животу није да човек ради оно што воли, већ да воли оно што ради.

Винстон Черчил

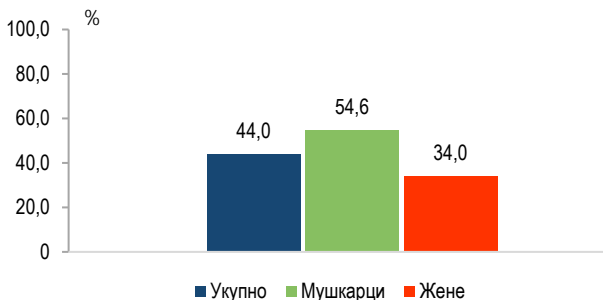
Посматрано по полу, у 2024. години стопа незапослености жена је 11,4%, док је стопа незапослености мушкараца 7,0%.

1. Стопе незапослености, 2024.

%		
УКУПНО	Мушкарци	Жене
8,8	7,0	11,4

Структура запослених према групама подручја дјелатности у 2024. години је сљедећа: пољопривредне 13,4%, индустријске (непољопривредне) 32,2% и услужне 54,3%, а према типу запослености: запослени за плату (запосленици) 82,4%, samozапосленици 15,3% и неплаћени помажући чланови 2,3%.

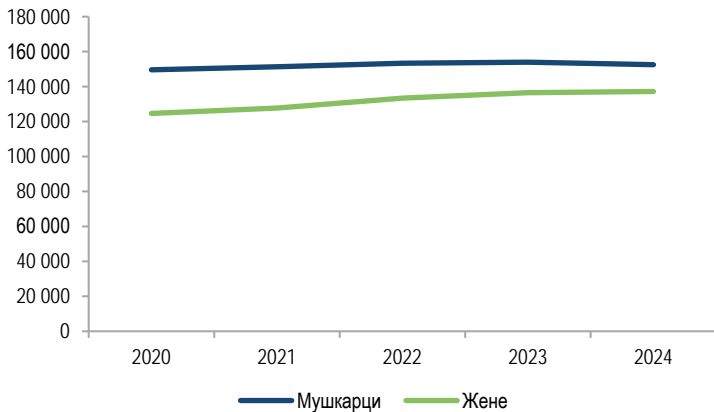
Развијене земље карактерише доминантно учешће запослених у сектору услуга, као и високо учешће категорије запослених за плату у укупној запослености.

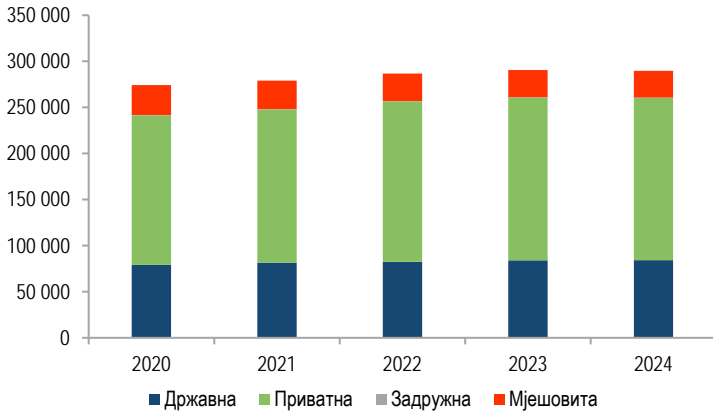
Графикон 1. Стопе запослености, 2024.

Стопа незапослености у 2024. години је износила 8,8% и најнижа је стопа незапослености од када се спроводи Анкета о радној снази, од 2006. године.

Графикон 2. Запослени по полу, годишњи просјек

Графикон 3. Запослени према облику својине

Највећи број запослених је у приватном сектору. Сваки други запослени ради у пословним субјектима који су у приватној својини, а сваки шести запослени је предузетник или ради код предузетника.

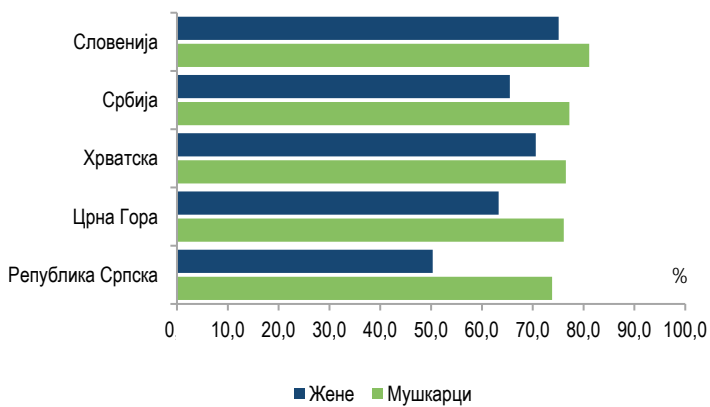
Половина запослених у Републици Српској ради у подручјима (С) *Прерађивачка индустрија*, (Г) *Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала* и (О) *Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање*. Сваки други радник има највише завршену средњу школу, а сваки четврти завршену високу или вишу.

Сваки шести запослени млађи је од 30 година, а четвртина запослених старија је од 50 година.

2. Запослени по подручјима КД, годишњи просјек

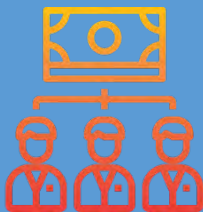
	2020	2021	2022	2023	2024
УКУПНО	274 227	279 030	286 679	290 491	289 722
A	8 473	8 704	9 081	8 568	7 761
B	4 731	4 689	4 610	4 761	4 718
C	58 013	58 816	59 877	59 582	56 727
D	8 385	8 310	8 385	8 579	8 898
E	5 026	5 210	5 212	5 128	4 997
F	13 342	13 973	14 217	14 240	14 590
G	48 247	48 818	51 003	51 165	51 942
H	12 257	12 486	12 468	12 936	12 952
I	13 523	13 125	13 182	13 414	13 293
J	6 342	7 139	7 974	8 480	8 621
K	5 831	5 855	5 987	6 023	6 227
L	640	564	555	886	880
M	7 929	8 090	8 222	8 680	8 570
N	3 320	3 445	4 014	4 526	5 063
O	25 887	26 250	26 561	26 933	26 952
P	22 996	23 343	23 553	23 805	23 931
Q	19 448	20 264	21 014	21 659	22 219
R	4 380	4 469	5 080	5 172	5 387
S	5 457	5 480	5 684	5 954	5 994

Графикон 4. Стопе запослености у земљама у окружењу (20–64 година старости), 2024.

ПЛАТЕ

ПЛАТЕ

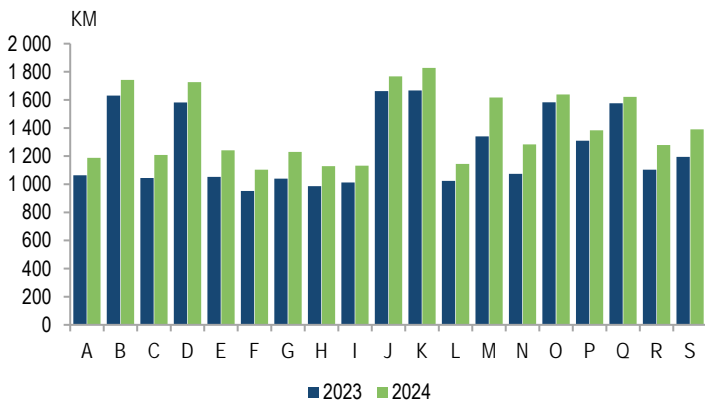
Може ли се икада заборавити оно што се једном љубило?

Жан Жак Русо

Просјечна нето плата већа у 2024. години у односу на претходну годину

Просјечна нето плата, која је у 2024. години износила 1 404 КМ, биљежи раст у односу на 2023. годину, и то за чак 130 КМ. Номинално гледано, просјечна нето плата већа је за 10,2%. Раст је забиљежен у свих 19 подручја, од чега највише у подручјима (М) *Стручне, научне и техничке дјелатности* 20,7% и (N) *Административне и помоћне услужне дјелатности* 19,5%.

Графикон 1. Просјечне нето плате по подручјима КД

Реални индекс просјечне нето плате, који представља однос између номиналног индекса просјечне нето плате и индекса потрошачких цијена у одговарајућем периоду, такође показује повећање. У 2024. години, у односу на 2023. годину, у Републици Српској реално повећање просјечне нето плате износило је 8,3%.

Ситуација је слична када су у питању земље у окружењу. У Федерацији БиХ просјечна нето плата реално је већа за 7,4%, у Хрватској за 11,5%, а у Србији за 9,1%. У Црној Гори просјечна нето плата реално је већа за 7,1% док је у Словенији, реално гледано, дошло до повећања за 1,8% у 2024. години у односу на 2023. годину.

У последњих пет година просјечна нето плата повећала се за 46,9%. Запослени у подручју (К) *Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања*, гдје сваки други радник има високу или вишу стручну спрему, најбоље су плаћени за свој рад. Они чине 2,1% од укупног броја запослених и у 2024. години су просјечно примали 1 828 КМ мјесечно. Најниже просјечне мјесечне нето плате у 2024. години зарађивали су запослени у подручју (Ф) *Грађевинарство* (1 104 КМ), које запошљава 5,0% од укупног броја радника. У овом подручју, највећи број запослених, 45,3%, има средњу стручну спрему.

Просјечна нето плата у петогодишњем периоду повећала се највише у подручју (М) *Стручне, научне и техничке дјелатности*, и то за 677 КМ.

1. Просјечне нето плате по подручјима КД

КМ

	2020	2021	2022	2023	2024
УКУПНО	956	1 004	1 144	1 274	1 404
A	779	808	942	1 064	1 188
B	1 233	1 318	1 448	1 631	1 742
C	772	820	936	1 045	1 208
D	1 235	1 326	1 455	1 582	1 726
E	838	867	959	1 053	1 241
F	661	726	837	952	1 104
G	736	770	908	1 040	1 230
H	740	755	862	987	1 129
I	719	729	880	1 013	1 132
J	1 314	1 345	1 552	1 663	1 767
K	1 449	1 515	1 550	1 667	1 828
L	784	839	1 006	1 024	1 145
M	940	1 024	1 183	1 340	1 617
N	759	868	969	1 074	1 283
O	1 244	1 280	1 441	1 583	1 639
P	973	1 013	1 179	1 310	1 384
Q	1 152	1 208	1 413	1 576	1 622
R	704	794	929	1 104	1 279
S	925	1 001	1 101	1 195	1 390

ОБРАЗОВАЊЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

Учење је као веслање узводно, чим се престане, одмах се креће назад.

Лао Це

ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

Систем предшколског васпитања и образовања у току радне 2024/2025. године чинила је мрежа од 231 предшколске установе, од чега су 123 установе чији су оснивачи локалне заједнице и 108 установа чији су оснивачи приватна лица, удружења грађана или вјерске организације.

У предшколским установама у 2024/2025. години боравило је 18 727 дјеце, од чега је 9 603 дјечака (51,3%), а 9 124 дјевојчице (48,7%). У петнаест општина у Републици Српској нема предшколских установа. Ипак, примјетан је пораст броја предшколских установа у односу на претходну радну годину.

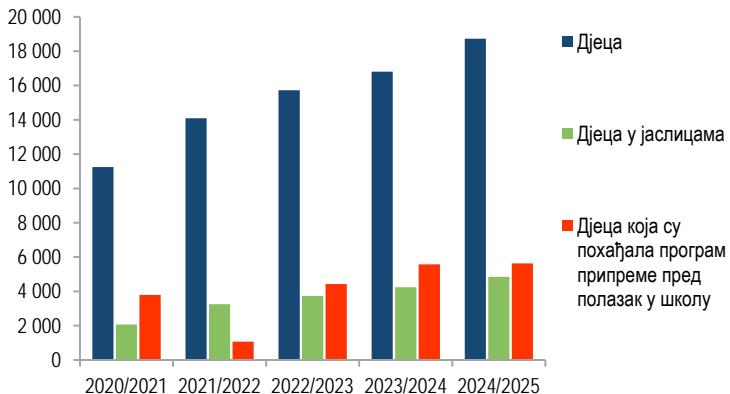
У предшколским установама у 2024/2025. години било је запослено 2 861 лице, од чега је 1 709 васпитача.

У структури запослених у предшколским установама жене су чиниле 94,7%, што значи да је недовољна заступљеност васпитача, али и других профила запослених мушког рода. Ово је, иначе, типична слика и у системима предшколског васпитања и образовања у развијеним земљама.

1. Предшколско васпитање и образовање

Радна година	Број установа	Дјеца		Дјеца у јаслицама	Програм припреме пред полазак у школу	Укупно запослени		Васпитачи
		укупно	дјевојчице			свега	жене	
2020/2021	177	11 247	5 395	2 539	3 792	2 072	1 932	1 212
2021/2022	189	14 091	6 746	3 252	1 074	2 306	2 136	1 338
2022/2023	200	15 729	7 379	3 739	4 432	2 470	2 344	1 482
2023/2024	228	16 807	7 985	4 239	5 578	2 661	2 506	1 605
2024/2025	231	18 727	9 124	4 845	5 633	2 861	2 711	1 709

Графикон 1. Предшколско васпитање и образовање

ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

Смањена стопа рађања, негативан миграциони салдо, све мање склопљених бракова и све већи број развода само су неки од узрока који најдиректније утичу на смањење укупног броја становника, као и смањење броја дјеце која се уписују у основну школу. Због тога статистика основног образовања у претходном петогодишњем периоду показује да тзв. „бијела куга“ постаје све озбиљнији проблем.

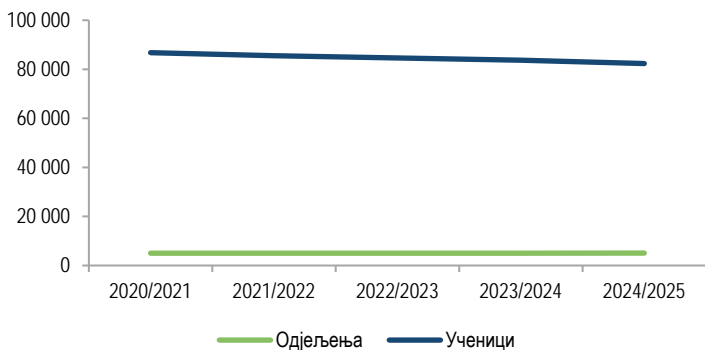

На почетку школске 2024/2025. године, у односу на 2023/20224. годину, број ученика у основним школама мањи је за 1 362 или 1,6%, број наставника мањи је за 0,4%, док је број одјељења већи за 0,9%. Просјечан број ученика у одјељењу био је 16, док је тај просјек у земљама у ЕУ од 25 до 30 ученика.

Према Закону о основном образовању и васпитању, одјељење истог разреда оптимално може да има 25 ученика, минимално 18, а максимално 30 ученика, односно 32 ученика у случају постојања само једног одјељења.

2. Основно образовање и васпитање на почетку школске године

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/204	2024/2025
Број основних школа	676	669	668	664	656
Ученици	86 774	85 533	84 643	83 708	82 346
Одјељења	5 049	5 040	5 026	5 018	5 058
Наставници	8 199	8 177	7 724	7 878	7 841
Просјечан број ученика у одјељењу	17	17	17	17	16
Просјечан број ученика по наставнику	10	10	11	11	11

Графикон 2. Одјељења и ученици у основним школама

СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

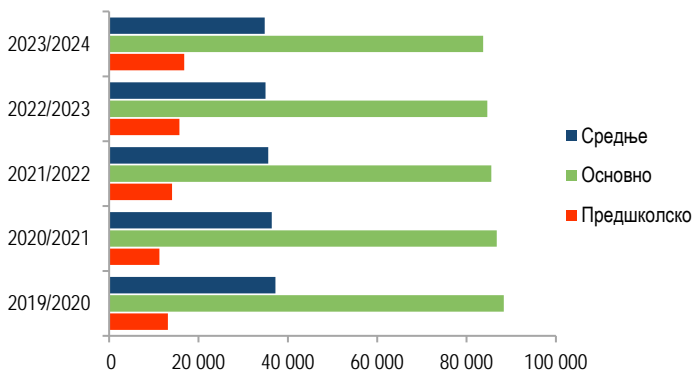

Основни циљ средњег образовања је развијање и јачање знања, способности и вјештина потребних за рад у струци, стицање међународно упоредивих нивоа знања, као и припрема за наставак школовања на високошколским установама.

У средњим школама, на почетку школске 2024/2025. године, уписано је 35 118 ученика што је у односу на 2023/2024. годину више за 0,8%. Као и ранијих година највеће интересовање ученици показују за гимназије у које је ове школске године уписано 5 735 ученика или 16,3%.

3. Средње образовање и васпитање на почетку школске године

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Број средњих школа	95	95	96	97	97
Ученици	36 405	35 615	34 998	34 825	35 118
Одјељења	1 774	1 703	1 757	1 732	1 727
Наставници	3 945	3 925	4 050	3 780	3 828
Просјечан број ученика у одјељењу	21	21	20	20	20
Просјечан број ученика по наставнику	9	9	9	9	9

Графикон 3. Дјеца/ученици у образовним установама на почетку школске године

Домови ученика и студентски домови

Домови ученика и студената су васпитно-образовне установе које омогућавају ученицима и студентима боравак, смјештај, исхрану и васпитање током школовања. Основна улога домова је да пружи ученицима и студентима, који су одвојени од породица, васпитно-образовни рад, смјештај, исхрану, услове за учење, завршавање школских обавеза, културне и спортске активности.

Кад се анализира коришћење домова ученика и студената према врсти школе, у домовима ученика 89,0% корисника похађа средњу школу, 9,9% високошколску установу и 1,1% основну школу.

4. Домови ученика и студентски домови

	2020	2021	2022	2023	2024
Домови	11	11	11	11	11
Ученици и студенти у	3 373	3 274	3 089	3 051	3 039
Број соба	1 277	1 243	1 242	1 243	1 251
Број васпитача	28	27	35	25	22

ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ

У академској 2024/2025. години повећан је број уписаних студената на сва три циклуса студија.

У академској 2024/2025. години, на високошколским установама у Републици Српској, на сва три циклуса студија уписано је 26 839 студената, што је за 1,9% више у односу на претходну годину. У односу на претходну академску годину, број студената на првом циклусу већи је за 342 студента, на другом циклусу број уписаних већи за 128 студената и на трећем циклусу за 37

студената.

У Републици Српској, на јавним високошколским установама уписано је 18 711 студената, односно 69,7% укупно уписаних. Јавне високошколске установе су Универзитет у Бањој Луци, Универзитет у Источном Сарајеву, Висока медицинска школа у Приједору и Висока школа за туризам и хотелијерство у Требињу. На приватним високошколским установама студира 8 128 студената, односно 30,3% укупно уписаних.

На први циклус студија уписан је 24 051 студент, а нешто више од половине студената припада групи од 20 до 24 године старости. Од укупног броја уписаних на други циклус студија, на мастер студије уписана су 2 272 студента, док је на специјалистичке студије уписан 221 студент. Око 54% уписаних на студије другог циклуса чине студенти који су млађи од 30 година.

На трећи циклус студија уписано је 295 докторанада, са већом заступљеношћу мушкараца. Око 41% докторанада млађе је од 35 година.

Главни извор финансирања током студија за 59,8% студената су родитељи/старатељи/рођаци. Из личног прихода студирање финансира 35,1% студената, 0,2% из кредита, 1,0% из стипендије, а 3,8% из осталих извора.

Студирање у 2024. години завршило је 3 529 студената

На првом циклусу студија студирање је завршило 3 035 студената, од чега су 3/5 жене (61,1%). У 2024. години највише студената стекло је звање у области Здравља и социјалне заштите (19,1%), док је најмање студената стекло звање у области Услуга (2,9%).

Звање магистра наука, мастера, односно специјалисте у 2024. години стекло је 475 кандидата, од чега су 38,1% мушкарци. Звање доктора наука стекло је 19 кандидата, а учешће мушкараца је 57,9%.

Највећи број магистарских, мастер и специјалистичких радова био је из области Здравство и социјална заштита (25,3%), а најмањи из области Услуге (0,2%).

Највећи број кандидата докторску дисертацију одбрали су у области Друштвене науке, новинарство и информисање (36,8%), а најмањи број одбрањених дисертација (5,3%) био је у областима образовање, Информационе и комуникационе технологије, те Пољопривреда, шумарство, рибарство и ветеринарство.

На високошколским установама укупан броја наставника и сарадника је 2 851

У академској 2024/2025. години на високошколским установама укупан број наставника и сарадника је 2 851. На основу уговора о раду запослено је 1 914 наставника и сарадника, док је на основу других уговора ангажовано њих 937. Од укупног броја наставника и сарадника, 46,9% су жене.

Укупан број наставника и сарадника изражен еквивалентом пуне запослености је 2 157,4. Са пуном наставном нормом, у академској 2024/2025. години радило је 1 898 наставника и сарадника. Са крајом од пуне наставне норме радило је 953 наставника и сарадника, што изражено еквивалентом пуне запослености износи 259,4.

У Републици Српској, у академској 2024/2025. години, 2 557 (9,5%) студената су страни држављани.

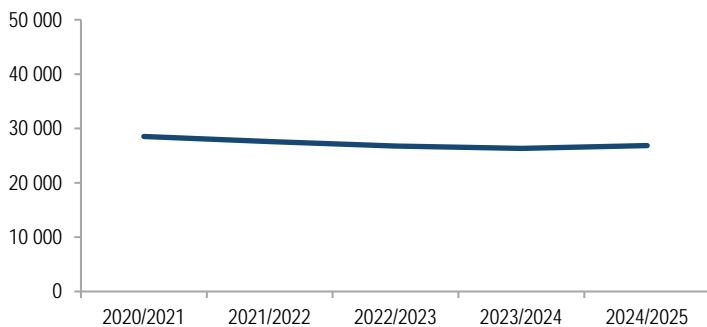
5. Уписани студенти у Републици Српској, академска 2024/2025. година

		Студенти уписани на									
		укупно		први циклус		други циклус студија				докторанди/ трећи циклус студија	
						мастер		специјалистичке студије			
свега	ЖЕНСКИ	свега	ЖЕНСКИ	свега	ЖЕНСКИ	свега	ЖЕНСКИ	свега	ЖЕНСКИ		
УКУПНО	26 839	16 460	24 051	14 737	2 272	1 418	221	166	295	139	

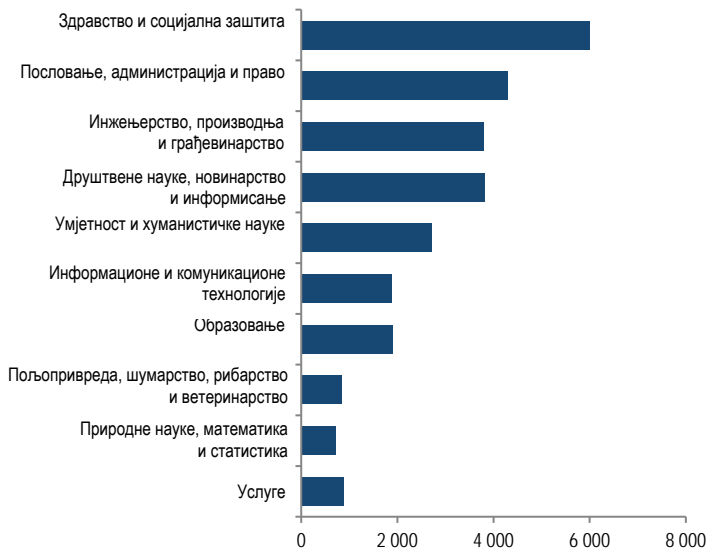

6. Студенти који су завршили студије, 2024.

	Студенти који су завршили студије											
	укупно		први циклус студија		магистри наука		други циклус студија				доктори наука/ трећи циклус студија	
							мастери		специјалисти			
	свега	женски	свега	женски	свега	женски	свега	женски	свега	женски	свега	женски
УКУПНО	3 529	2 214	3 035	1 912	7	4	354	215	114	75	19	8

Графикон 4. Уписани студенти на сва три циклуса студија у Републици Српској, школска 2019/2020 - 2023/2024. година

Графикон 5. Уписани студенти у Републици Српској према области образовања, школска 2024/2025. година

ЗДРАВСТВО

Човјек прича о убијању времена док вријеме њега лагано убија.

Дион Ладнер

У јавном здравству Републике Српске, у 2024. години било је запослено 15 758 медицинских радника и сарадника, од којих је око 36,8% у домовима здравља. Од укупног броја запослених, око 18,5% су доктори медицине. У истом периоду у приватним здравственим установама било је 3 815 запослених, од којих 9,1% чине доктори медицине.

У служби опште и породичне медицине забиљежено је око 4,07 милиона посјета од којих се око 29,7% односи на прве посјете доктору медицине. Прва посјета је контакт који се први пут оствари са доктором медицине због обољења, стања или повреде. Лице у току једне године може због прегледа да учини више посјета доктору медицине, али сваки пут због друге болести и тад се сматра да је то прва посјета због наведене болести.

У 2024. години 234 233 лица закључило је лијечење у општим и клиничким болницама, што је за око 7,4% више него у 2023. години.

1. Доктори медицине у здравственим установама

	2020	2021	2022	2023	2024
УКУПНО	2 944	2 946	3 190	3 198	3 258
У јавном здравству	2 690	2 694	2 836	2 868	2 910
У приватним амбулантима	254	252	354	330	348

Извор: Институт за јавно здравство Републике Српске

Укупан број доктора медицине у Републици Српској има континуиран раст. Посматрајући десетогодишњи период, укупан број доктора медицине је већи за 17,4%. У истом периоду, у јавном здравству тај удио је већи за 16,8%, док је у приватним амбулантима већи за 41,5%.

Највише случајева обољелих од варичела

Од укупног броја пријављених случајева заразних и паразиталних болести у 2024. години, највећи број обољелих је од варичела и износи 3 982 обољела лица.

2. Пријављени случајеви заразних и паразиталних болести у Републици Српској ¹⁾

	Број пријављених случајева
2020	41 691
2021	59 658
2022	31 563
2023	7 354
2024	7 928

Извор: Институт за јавно здравство Републике Српске

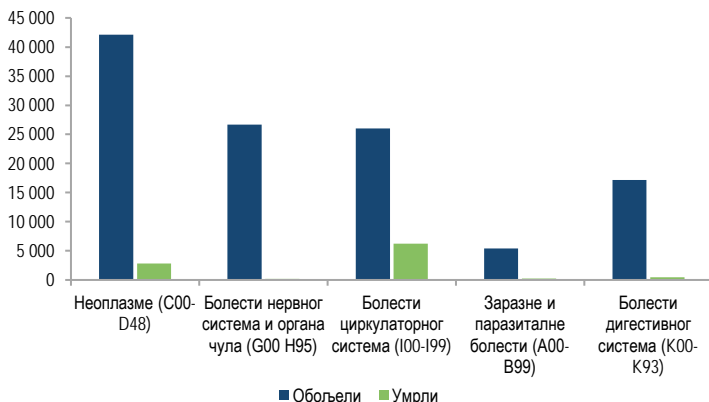
¹⁾ У Институту за јавно здравство Републике Српске 2019. године је ревидирана листа заразних болести, те на истој, за разлику од листе коришћене у ранијим годинама, нема одређених болести (стрептококне упале ждријела и крајника, контакта и изложености бјеснилу, шарлаха, еризипела, бактеријског менингитиса, скабијеса, вирусног неспецифичног хепатитиса, носилаштва HBsAg и носилаштва HCV антителила).

Поред ове промјене, у 2019. години, на другачији начин приказани су подаци које пратимо у оквиру надзора над грипом.

Укупан број пријављених случајева заразних и паразиталних болести у Републици Српској биљежи знатан пад. Евидентно је да је то показатељ слабљења и престанка свјетске пандемије ковид 19. Тако је у 2024. години укупан број обољелих заразних и паразиталних болести био седам пута мањи од у односу на 2021. годину када је у Републици Српској евидентиран највећи број заразних и паразиталних болести.

У Републици Српској, у 2024. години, забиљежено је укупно 244 675 обољелих. Од укупног броја обољелих, од неоплазми је обољело око 17,2%, од којих је у истом периоду умрло око 19,9% лица. Од посљедица болести циркулаторног система, од којих је у 2024. години обољело око 10,6% лица, умрло је 6 259 лица или око 44,3% од укупног броја умрлих.

Графикон 1. Морбидитет и морталитет према одређеним групама болести, 2024.

Извор података о морбидитету: Институт за јавно здравство Републике Српске

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

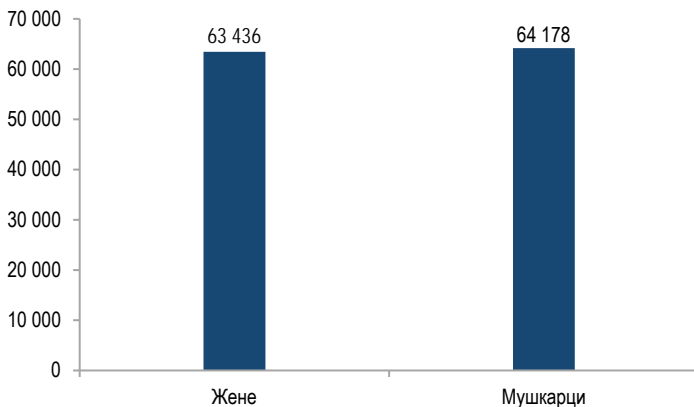
СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Срећа нам увијек даје пријатеље, али несрећа их провјерава.

Француска пословица

Један од облика социјалне заштите у Републици Српској, у 2024. години, примало је 127 614 лица, од чега су корисници већином пунољетна лица, и то 76,3%, док је малољетних корисника било 23,7%.

Посматрано по полу, већи је удио мушких корисника социјалне заштите

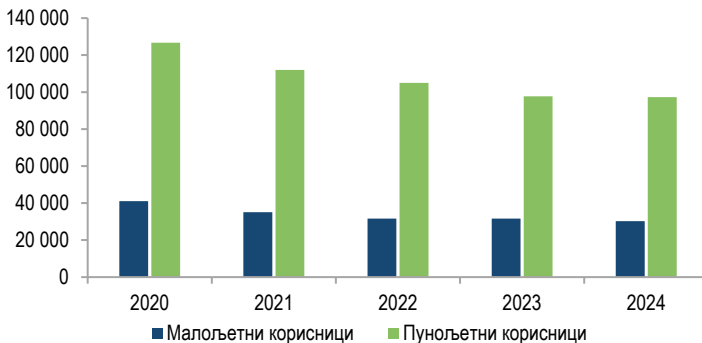
Графикон 1. Корисници социјалне заштите према полу, 2024.

Број корисника социјалне заштите у 2024. години умањен је за 1,3% у односу на 2023. годину.

Током 2024. године, у Републици Српској усвојено је једно дијете.

Број малолетних корисника умањен је за 4,3%, а број пунолетних корисника умањен је за 0,4%

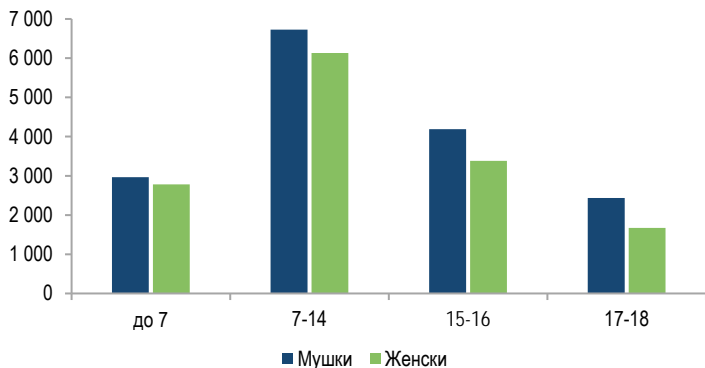

Графикон 2. Број корисника социјалне заштите по годинама

У периоду од 2020. до 2024. године број корисника социјалне заштите умањен је за 23,9%.

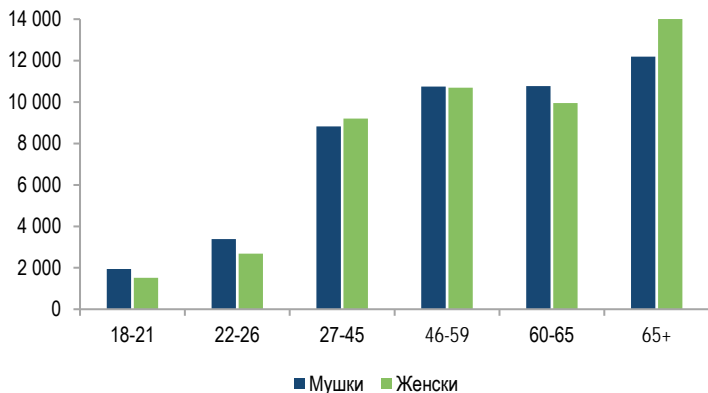
Током 2024. године евидентирано је 30 286 малолетних корисника социјалне заштите. Највише малолетних корисника је у категорији 7-14 година старости, а најмање у категорији 17-18 година.

Графикон 3. Малољетни корисници према полу и годинама старости, 2024.

Један од облика социјалне заштите у 2024. години, примало је 97 328 пунољетних лица, од чега су најбројнији корисници лица старости изнад 65 година, док је најмањи број корисника старости од 18-21 година.

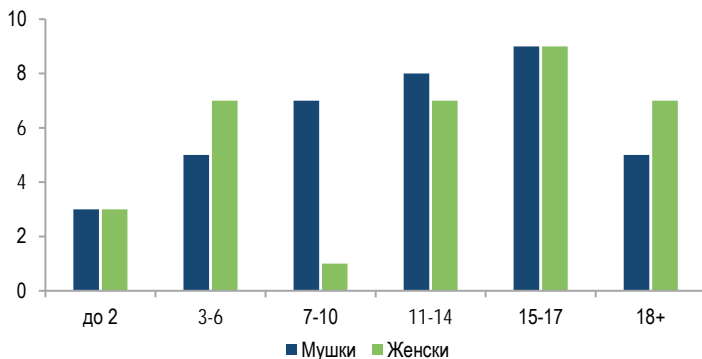
Графикон 4. Пунољетни корисници према полу и старости, 2024.

Установе социјалне заштите

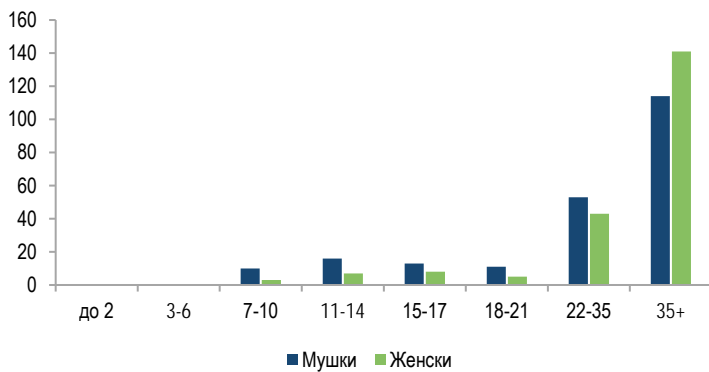
У домовима за дјецу и омладину, у 2024. години, био је смјештен 71 корисник. Највише их је старости од 15-17 година, а најмање старости до двије године.

Број мушких у односу на број женских корисника био је већи.

Графикон 5. Корисници домова за дјецу и омладину према полу и старости, 2024.

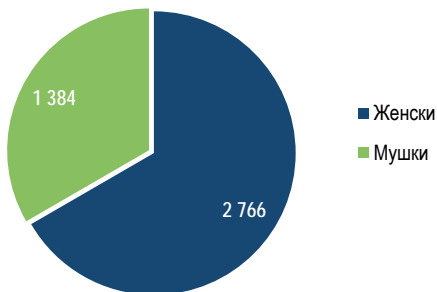
У установама социјалне заштите за инвалидну дјецу и омладину ометену у физичком и психичком развоју у 2024. години било је смјештено 424 лица, а највише их је старости изнад 35 година (60,1%).

Графикон 6. Корисници установа за инвалидну дјецу и омладину према полу и старости, 2024.

Током 2024. године 4 150 лица била су смјештена у установама социјалне заштите за одрасле и старија лица, и то већином жене (66,7%). Највише је корисника преко 80 година старости (50,1%).

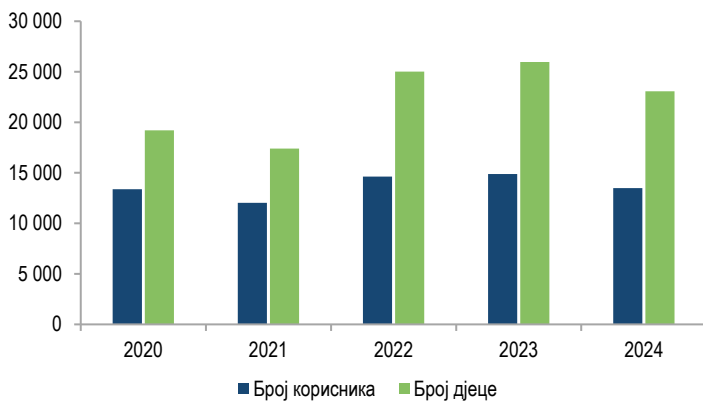

Графикон 7. Корисници установа за одрасла старија лица према полу, 2024.

Корисници додатка на дјецу

Укупно је 13 484 корисника остварило право на додатак на дјецу у 2024. години, док је 23 073 дјеце користило право на додатак на дјецу у 2024. години.

Током 2024. године укупан број корисника који остварују право на додатак на дјецу смањило се за 9,4%, док се број дјеце смањило за 11,2%.

Графикон 8. Број корисника додатка на дјецу и број дјеце

ЗДРАВСТВЕНО, ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

ЗДРАВСТВЕНО, ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Када ти ноге постану слабе вријеме почиње да пролази брже.

Михаил Туровски

ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ

У Републици Српској у 2024. години било је преко 920 хиљада здравствено осигураних лица

Осигураници који су користили своја права из здравственог осигурања у 2024. години били су привремено неспособни за рад преко 800 хиљада дана, у око 20 хиљада случајева. Поређећи са претходном годином, ријеч је о смањењу преко 100 хиљада дана, као и смањењу од преко 300 случајева.

У Републици Српској је у 2024. години издато око 5,5 милиона рецепата, односно преко 140 хиљада рецепата мање него 2023. године.

1. Осигурана лица према категоријама здравственог осигурања (просјек)

Категорија осигурања	2020	2021	2022	2023	2024
УКУПНО	909 356	857 133	900 460	930 167	920 464
Активни осигураници	280 150	261 313	290 916	299 468	295 254
Уживаоци права из ПИО	219 654	239 267	219 486	222 071	223 425
Лица ван радног односа	164 972	148 629	166 726	181 614	179 725
Чланови породице носиоца осигурања	244 580	207 924	223 335	227 014	222 060

2. Коришћење права из здравственог осигурања

	2020	2021	2022	2023	2024
Привремена неспособност за рад, број дана	717 808	702 536	611 642	949 145	830 774
Број издатих рецепата	5 781 888	5 740 406	5 583 490	5 638 828	5 495 083

ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

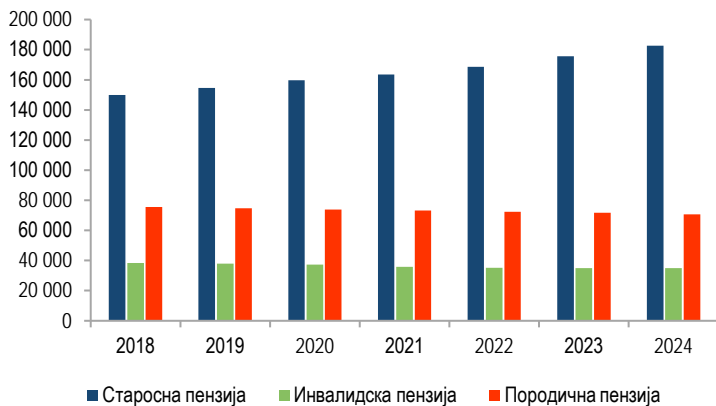

Укупан број корисника права на пензију посљедњег дана 2024. године био је нешто већи од 288 хиљада. Од тог броја, око 182 хиљаде су корисници старосне пензије, скоро 35 хиљада су корисници инвалидске пензије, а преко 70 хиљада су корисници породичне пензије.

Укупна просјечна пензија у 2024. години износила је 513 КМ и у односу на 2023. годину виша је за 42 КМ. Просјечна старосна пензија износила је 547 КМ, просјечна инвалидска пензија износила је 484 КМ, а најнижа је била просјечна породична пензија 440 КМ.

Просјечан број година коришћења права на личну пензију код жена износи око 18 година, а код мушкараца око 17 година.

Графикон 1. Корисници права на пензију
(стање 31. децембра 2024.)

Извор: Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске

КРИМИНАЛИТЕТ

КРИМИНАЛИТЕТ

Не жалим што су други покрали моје идеје, али жалим што немају своје.

Никола Тесла

Борба против криминалитета и криминалних дјелатности, изражава се кроз откривање и расвјетљавање кривичних дјела, те процесуирање и кажњавање учинилаца кривичних дјела.

Кривично дјело увијек представља напад на друштвене и цивилизацијске вриједности којима свака држава настоји да осигура највећу могућу заштиту. Дакле, сви модерни правни пореци имају интерес и вољу да ефикасно реагују на угрожавање тих заштићених вриједности – санкционисањем кривичних дјела.

У вријеме кад савремени криминалитет постаје транснационална појава, потреба реакције правне државе на његове појавне облике је све израженија.

Кривичноправна одговорност и изрицање санкција за учињена кривична дјела сходно законским рјешењима, из разумљивих разлога, посебно се утврђују и примјењују (а тако и статистички прате) у односу на пунољетне и малољетне учиниоце кривичних дјела.

ПУНОЉЕТНИ УЧИНИОЦИ

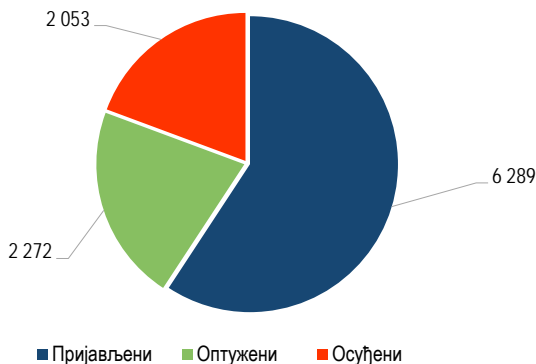

У 2024. години у надлежним тужилаштвима у Републици Српској ријешено је 6 289 кривичних пријава поднесених против пунољетних учинилаца. Од укупног броја пријава, 22,6% односило се на непознате учиниоце. Кривична дјела против имовине су као и претходне године била најбројнија и на њих се односило чак 38,8% од укупног броја ријешених кривичних пријава.

У надлежним судовима, у истом периоду, оптужена су 2 272, а осуђена 2 053 учиниоца. Од укупног броја осуђених 92,2% били су мушкарци, од којих су 24,3% били старосне доби од 30 до 39 година. За кривична дјела против имовине терети се сваки трећи оптужени учинилац, док је сваки осми оптужен за неко кривично дјело из групе кривичних дјела против живота и тијела. Код учинилаца који су проглашени кривим, најчешће изречена казна била је условна затворска казна, а забиљежена је у 43,4% случајева. Новчана казна изречена је у 31,6%, а казна затвора у 22,5% случајева.

Против живота и тијела у 2024. години, осуђено је 26,5% мање учинилаца него претходне године за исту групу кривичних дјела. У истом периоду, поређећи са 2023. годином, број осуђених за кривична дјела против правног саобраћаја мањи је за 32,1%.

Графикон 1. Пунољетни учиниоци кривичних дјела – пријављени, оптужени и осуђени, 2024.

МАЛОЉЕТНИ УЧИНИОЦИ

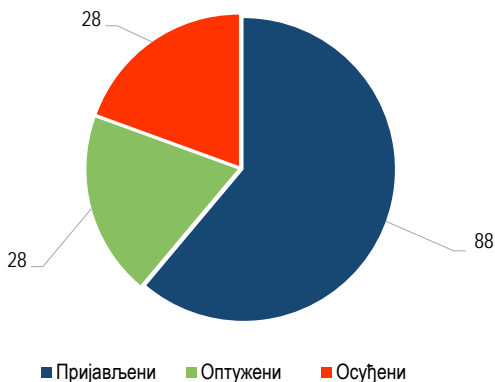
Од укупно 88 ријешених кривичних пријава поднесених против малољетних лица у 2024. години, 65 пријава односиле су се на старије малољетнике (од пуних 16 до непуних 18 година живота). У односу на укупан број пријављених, кривична дјела против живота и тијела била су најбројнија, чак 33,0%.

Друга по заступљености била су кривична дјела против имовине са учешћем од 34,1% случајева.

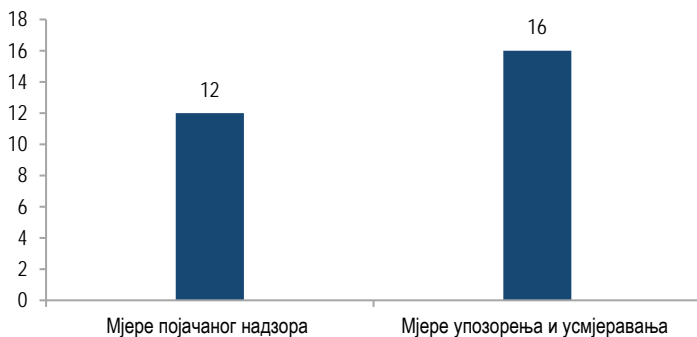
Оптужено је 28 малољетника, од којих је за 100,0% изречена кривична санкција. За кривична дјела против живота и тијела оптужено је 35,7%, а за кривична дјела против имовине 32,1% малољетника.

Од укупно 28 изречених кривичних санкција, 100,0% изречене су учиниоцима мушког пола. У 2024. години није изречена нити једна казна малолетничког затвора. Изречене су мјере упозорења и усмјеравања 57,1% и васпитне мјере појачаног надзора 42,9%.

Графикон 2. Малолетни учиниоци кривичних дјела – пријављени, оптужени и осуђени, 2024.

Графикон 3. Изречене кривичне санкције за малолетнике, 2024.

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

and let thy feet
millenniums hence
be set in midst of knowledge

Ancient lives
new discoveries

Tickets and Membership

Ancient lives
new discoveries

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

Човјек који не чита добре књиге нема никакве предности над човјеком који их уопште не зна читати.

Марк Твен

У Републици Српској у 2024. години, у односу на 2023. годину, забиљежен је пад броја посјетилаца у позориштима. Раст броја посјетилаца по једној представи (305) у 2024. години у односу на 2023. годину забиљежило је дјечије позориште.

Број посјетилаца у биоскопима у 2024. години у односу на 2023. годину мањи је за 8,8%, код страних филмова, док је код домаћих филмова број посјетилаца у 2024. години у односу на 2023. годину већи за 5,0%.

Радио–станице су у 2024. години емитовале највише музички, забавни и информативно–документарни програм, а најмање културно–умјетнички, дјечији, омладински и образовни и спортски програм.

Број емитованих часова у 2024. години у односу на 2023. годину мањи је за 11,4%.

Графикон 1. Емитовани програм радио–станица (часова), 2024.

Телевизијске станице су у 2024. години највише емитовале играни, информативни, музички и забавни програм, а најмање образовни, програм за дјецу и омладину и спортски програм.

Број емитованих часова у 2024. години у односу на 2023. годину већи је за 0,7%.

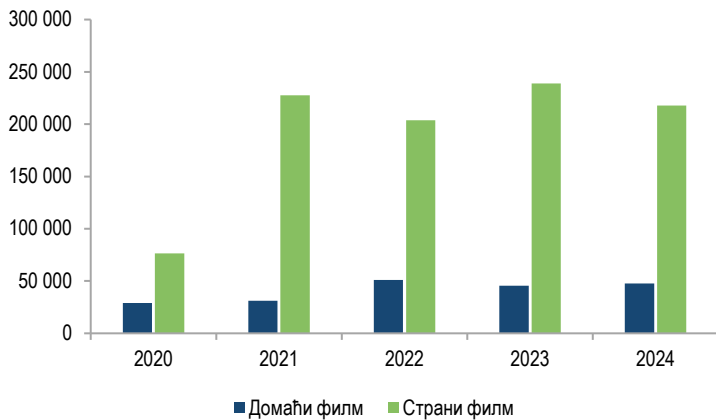
У Републици Српској је у 2024. години, у односу на 2023. годину, забиљежен раст броја посјетилаца домаћих филмова за 5,0%.

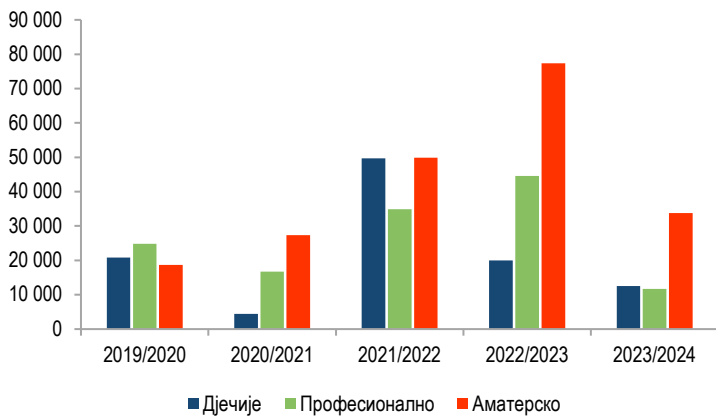
Графикон 2. Емитовани програм ТВ станица (часова), 2024.

Број корисника књижног фонда библиотека у 2024. години, у односу на 2023. годину, мањи је за 62,4%.

Графикон 3. Посјетиоци биоскопа

Графикон 4. Посјетиоци позоришта

**ЖИВОТНИ СТАНДАРД
И СИРОМАШТВО**

ЖИВОТНИ СТАНДАРД И СИРОМАШТВО

Богата је тешко даровати, сита госта још теже частити.

Народна пословица

У Републици Српској у 2021/2022. години просјечно домаћинство је имало 2,8 чланова и просјечни мјесечни издаци за потрошњу су износили 1 798,65 КМ по домаћинству. У просјеку једно домаћинство мјесечно троши 540,83 КМ за храну и пиће, док су издаци за непрехрамбене производе и услуге износили 1 257,82 КМ. Структура потрошње према главним одјељцима показује да се скоро једна трећина укупних мјесечних издатака односи на храну и пиће, 28,8%, затим на становање, воду, електричну енергију, плин и друге енергенте се односи 23,6% од укупне мјесечне потрошње, те на превоз 14,2% укупне мјесечне потрошње.

Ако се сумирају основни мјесечни издаци домаћинства (храна, режијски издаци, здравство, превоз и образовање) може се видјети да су скоро 70,0% издатака основни издаци који се не могу избјећи и они мјесечно износе 1 247,86 КМ за просјечно домаћинство у Републици Српској.

1. Просјечни мјесечни издаци по домаћинству према главним групама издатака

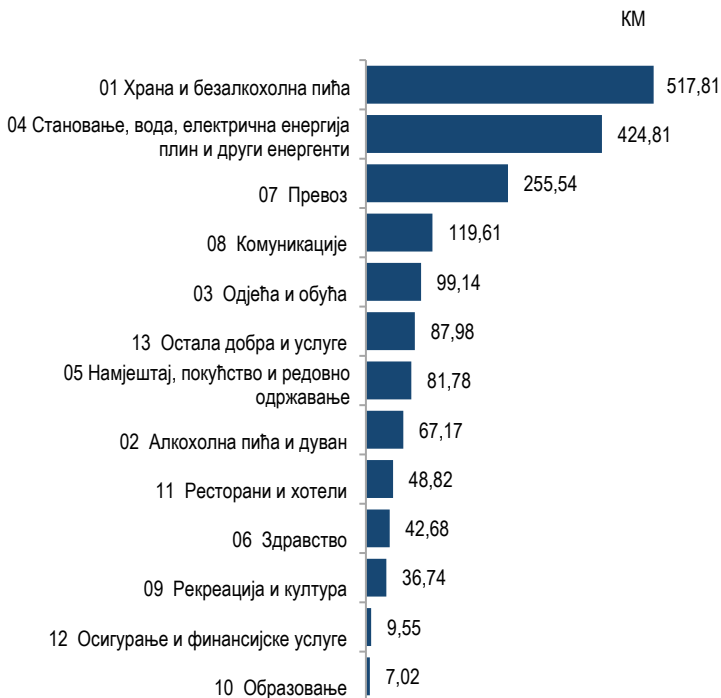
	2004	2007	2011	2015	2021/2022
УКУПНО	1 227,33	1 364,31	1 381,45	1 259,91	1 798,65
01 Храна и безалкохолна пића	32,1	32,9	32,3	31,2	28,8
02 Алкохолна пића и дуван	4,0	3,6	3,9	3,9	3,7
03 Одјећа и обућа	4,9	4,9	5,1	5,1	5,5
04 Становање, вода, електрична енергија, плин и други енергенти	23,7	21,9	24,8	25,6	23,6
05 Намјештај, покућство и редовно одржавање	:	5,0	4,7	4,5	4,5
06 Здравство	4,4	4,8	3,4	3,9	2,4
07 Превоз	9,9	11,4	10,9	9,7	14,2
08 Комуникације	2,3	3,1	3,5	4,8	6,7
09 Рекреација и култура	3,4	3,2	2,5	1,9	2,0
10 образовање	:	0,5	0,6	0,4	0,4

1. Просјечни мјесечни издаци по домаћинству према главним групама издатака

(наставак)

	2004	2007	2011	2015	2021/2022
11 Ресторани и хотели	2,1	2,5	2,3	2,0	2,7
12 Осигурање и финансијске услуге	:	:	:	:	0,5
13 Остала добра и услуге	5,7	6,0	6,1	6,9	4,9

Графикон 1. Просјечни мјесечни издаци по домаћинству према главним групама издатака, 2021/2022.

Ако се анализира категорија исхране, гдје је и највећа потрошња 540,83 КМ, мјесечно се највише новца издваја за месо 24,1%, затим на млијеко, сир и јаја 13,5%, хљеб и житарице 12,7%, поврће 10,8%. Од укупних издвајања на храну и пиће, најмање се издваја за рибу 3,4% и безалкохолна пића 3,6%.

Графикон 2. Структура просјечних мјесечних издатака по домаћинству у категорији Храна и безалкохолна пића, 2021/2022.

Категорија издатака за становање, вода, електрична енергија, плин и други енергенти је друга највећа категорија издатака домаћинстава 23,6%, од чега на становање гдје је укључено одржавање стамбене јединице, стварна и импутирана рента, одлази 16,1% укупне потрошње, док су режијски трошкови (вода, струја, плин и други енергенти) 7,5%.

Просјечна мјесечна потрошња у градским домаћинствима износи 1 870,60 КМ, док просјечна мјесечна потрошња у неградским домаћинствима износи 1 745,82 КМ.

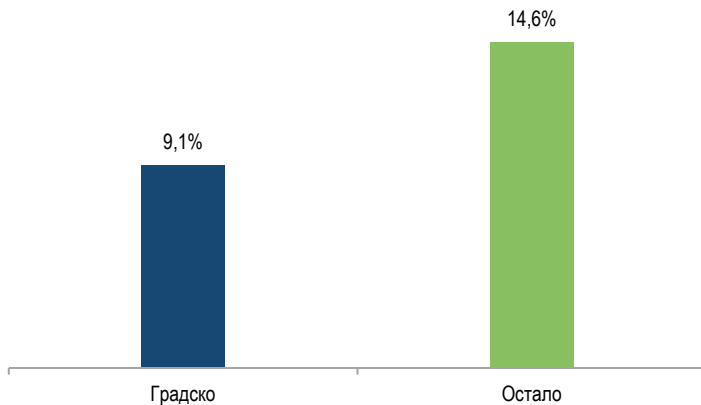
Једночлано домаћинство у просјеку има мјесечну потрошњу 953,40 КМ, двочлано 1 494,94 КМ, док домаћинства која имају три члана у просјеку мјесечно троше 1 978,96 КМ. Четворчлана домаћинства у просјеку имају мјесечну потрошњу 2 464,54 КМ, а домаћинства са пет и више чланова у просјеку мјесечно троше 2 872,85 КМ.

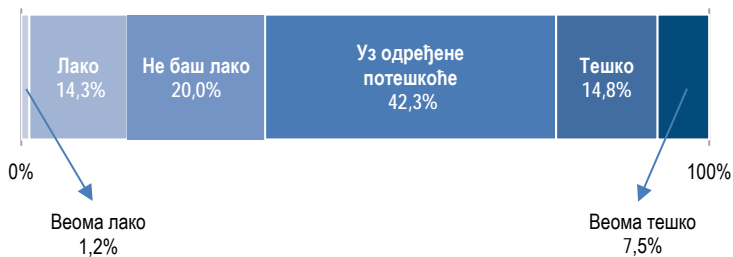
Графикон 3. Сиромашна и несиromашна домаћинства према три различите линије сиромаштва, 2021/2022.

У Републици Српској 73,0% домаћинства се изјаснило да не штеди и да у цјелости потроши сав свој годишњи приход, док 27,0% домаћинства ипак нешто уштеди.

Графикон 4. Релативно сиромаштво домаћинстава по типу насеља, 2021/2022.

Графикон 5. Како домаћинства излазе на крај са својим уобичајеним мјесечним трошковима, 2021/2022.

БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД

БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД

Изгледа немогуће, докле год се не заврши.

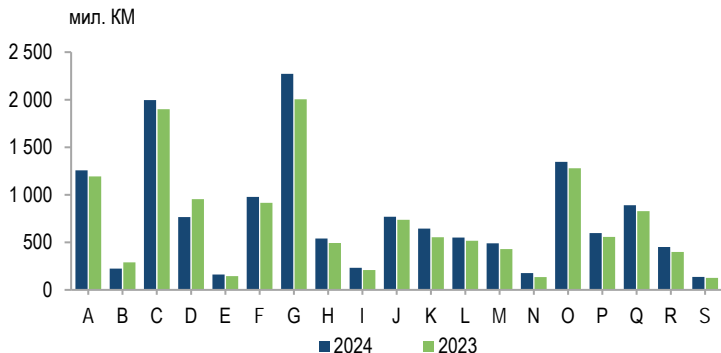
Нелсон Мандела

Економска активност Републике Српске, мјерена стопом реалног раста БДП-а, у 2024. години, забиљежила је раст од 3,1%. Остварен је номинални раст БДП-а од 7,0% у односу на 2023. годину.

1. Бруто домаћи производ и бруто додата вриједност¹⁾, 2024.

	Текуће цијене, хиљ. КМ	Стопа реалног раста, %
Пољопривреда, шумарство и риболов	1 256 707	0,9
Вађење руда и камена	224 005	-6,6
Прерађивачка индустрија	1 995 393	-2,2
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	766 446	-6,4
Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	162 103	2,1
Грађевинарство	978 012	3,9
Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	2 271 944	9,2
Саобраћај и складиштење	540 051	2,4
Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	231 622	7,3
Информације и комуникације	768 601	1,8
Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	644 571	7,5
Пословање некретнинама	551 051	1,7
Стручне, научне и техничке дјелатности	489 047	7,4
Административне и помоћне услужне дјелатности	177 031	9,1
Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	1 346 111	0,8
Образовање	596 995	1,9
Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	889 919	4,2
Умјетност, забава и рекреација	450 667	5,6
Остале услужне дјелатности	135 774	2,8
FISIM (минус)	414 656	5,2
Бруто додата вриједност	14 061 394	2,3
Порези на производе минус субвенције на производе	3 144 393	7,1
Бруто домаћи производ	17 205 787	3,1

¹⁾ Обрачун Бруто домаћег производа заснован је на међународној методологији Европског система рачуна из 2010. године (*European System of Accounts - ESA 2010*).

Графикон 1. Бруто додата вриједност, текуће цијене

Преко 3,1 милијарди КМ бруто додате вриједности ствара се у индустријским дјелатностима

У укупном бруто домаћем производу за 2024. годину подручје (С) *Прерађивачка индустрија* учествује са 11,6%, подручје (Д) *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација* са 4,5%, подручје (В) *Вађење руда и камена* са 1,3% и подручје (Е) *Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине* са 0,9%. Посматрано са становишта запослености, ова подручја имају доминантну улогу и запошљавају око четвртине укупног броја запослених.

2. Бруто домаћи производ и бруто додата вриједност, текуће цијене, структуре

	2020	2021	2022	2023	2024
					%
Пољопривредне дјелатности (А)	9,0	7,6	7,5	7,4	7,3
Индустријске дјелатности (В,С,Д,Е)	19,3	20,7	20,5	20,4	18,3
Грађевинарство (Ф)	6,1	5,9	5,7	5,7	5,7
Услугне дјелатности (Г,Н,И,Ј,К,Л,М, Н,О,Р,С)	50,9	50,0	50,5	51,4	52,8
FISIM (минус)	2,1	2,0	1,9	2,2	2,4
Бруто додата вриједност	83,2	82,2	82,3	82,7	81,7
Порези на производе минус субвенције на производе	16,8	17,8	17,7	17,3	18,3
Бруто домаћи производ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Индустријске дјелатности у 2024. години биљеже номинални пад од 4,2% у односу на 2023. годину, а у односу на 2020. годину раст од 46,9%.

Прерађивачка индустрија представља једно од најзначајнијих подручја економије Републике Српске, са становишта њеног учешћа у укупној бруто додатој вриједности, учешћа у извозу, те броја запослених радника.

Област *Производња прехранбених производа* има највеће учешће у бруто додатој вриједности подручја (С) *Прерађивачка индустрија* од 19,4%. У оквиру ове области четвртина бруто додате вриједности припада преради и конзервисању меса и производњи производа од меса.

3. Бруто додата вриједност по институционалним секторима, текуће цијене, структуре

	2020	2021	2022	2023	2024	%
Нефинансијски сектор	57,5	59,8	61,5	62,0	61,9	
Финансијски сектор	4,2	4,1	4,0	4,2	4,6	
Сектор општа држава	20,7	19,8	19,7	19,7	19,7	
Сектор домаћинства	19,4	18,0	16,6	16,2	16,1	
Сектор непрофитних институционалних јединица које служе домаћинствима	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	
FISIM (минус)	2,5	2,4	2,4	2,7	2,9	
Бруто додата вриједност	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

4. Бруто домаћи производ

	2020	2021	2022	2023	2024
Бруто домаћи производ, текуће цијене, хиљ. КМ	11 131 849	12 501 722	14 536 974	16 085 929	17 205 787
Бруто домаћи производ по становнику ²⁾ , КМ	9 797	11 080	12 977	14 429	15 494
Бруто домаћи производ, стопа реалног раста, %	-2,5	6,9	3,9	1,9	3,1

²⁾ Процјена броја становника заснована на резултатима добијеним из Пописа становништва 2013.

Бруто домаћи производ по становнику, индикатор који говори о достигнутом нивоу благостања становника једне економије, у 2024. Години, порастао је за 7,4% у односу на 2023. годину. У односу на 2020. годину порастао је за 58,2% и већи је за 5 697 КМ.

При расподјели бруто домаћег производа највећи дио одлази на средства за запослене

У расподјели бруто домаћег производа, оствареног у 2024. години, средства за запослене чине 47,3%, бруто оперативни вишак и мјешовити доходак 34,6%, а 18,1% се односи на нето порезе на производе и производњу.

Средства за запослене која се односе на нефинансијски сектор чине 58,9% укупних средстава за запослене, од чега се 80% односи на бруто плате, а остатак од 20% на остала плаћања запосленим (примања разних накнада изван плате).

5. Доходовне компоненте бруто домаћег производа, текуће цијене

	2020	2021	2022	2023	2024
Бруто домаћи производ	11 131 849	12 501 722	14 536 974	16 085 929	17 205 787
Средства за запослене	5 246 808	5 581 702	6 458 296	7 329 741	8 134 593
Нето порези на производе и производњу	1 860 816	2 221 976	2 552 487	2 769 996	3 123 387
Бруто оперативни вишак/ Бруто мјешовити доходак	4 024 225	4 698 044	5 526 191	5 986 192	5 947 807

хилј. КМ

ИНВЕСТИЦИЈЕ

Investment	Value at Year end
339 970	373 967
56 969	804 029
817	1 296 731
58	1 859 317
5	2 499 808
	3 227 076
	4 050 935
	R 28 331

ST
C

ИНВЕСТИЦИЈЕ

Стварно је јасно да је највјерјоднији ресурс који свако од нас посједује у ствари вријеме.

Стив Џобс

Инвестициона улагања у 2024. години повећана су у односу на претходну годину за 4,6% док су исплаћене инвестиције порасле за 4,8%.

1. Остварене инвестиције у стална средства према дјелатности инвеститора, 2024.

	Вриједност остварених инвестиција, хилј. КМ	Структура, %
Укупно остварене инвестиције	2 741 495	100,0
Пољопривреда, шумарство и риболов	68 634	2,5
Вађење руда и камена	35 079	1,3
Прерађивачка индустрија	380 545	13,9
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	402 904	14,7
Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	11 376	0,4
Грађевинарство	353 172	12,9
Трговина на велико и трговина на мало, поправка моторних возила и мотоцикала	246 443	9,0
Саобраћај и складиштење	116 275	4,2
Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	40 268	1,4
Информације и комуникације	130 118	4,7
Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	37 817	1,4
Пословање некретнинама	43 626	1,6
Стручне, научне и техничке дјелатности	20 461	0,7
Административне и помоћне услужне дјелатности	104 193	3,8
Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	418 283	15,3
Образовање	37 362	1,4
Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	251 233	9,2
Умјетност, забава и рекреација	38 956	1,4
Остале услужне активности	4 750	0,2

¹⁾ Обрачун инвестиција у стална средства заснива се на ESA 2010.

Велики раст инвестиционе активности забиљежен је у подручју Административне и помоћне услужне дјелатности за 389,6%. До значајног раста инвестиционих улагања дошло је у 2024. години у подручју Пословање некретнима (97,0%) у односу на 2023. годину.

Истовремено, значајно су повећана улагања у подручјима Умјетност, забава и рекреација и Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада.

У структури инвестиционих улагања, посматрано према дјелатности инвеститора, највише су учествовала следећа подручја: (О) *Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање*, (Д) *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација*, и (С) *Прерађивачка индустрија*.

Са становишта намјене инвестиционих улагања у нова стална средства, највећи дио се односи на подручја: (Ф) *Грађевинарство*, (Д) *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација* и (О) *Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада*.

Више од милијарду КМ инвестирано је у грађевинске објекте и просторе

Посматрајући инвестиционе активности према техничкој структури, више од половине укупно остварених инвестиција уложено је у грађевинске објекте и просторе. У грађевинске објекте у 2024. години највише су улагали пословни субјекти из подручја (О) *Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање* (22,9%), (Ф) *Грађевинарство* (18,7%) и (Д) *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација* (15,8%).

У машине, опрему и транспортна средства највише су улагали пословни субјекти из подручја (С) *Прерађивачка индустрија* (20,0%).

Када су у питању улагања у нематеријална (неопипљива) стална средства највише учествују подручја (О) *Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање* (19,7%), (Д) *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација* (16,4%) и (Р) *Образовање* (11,3%).

2. Структура остварених инвестиција у стална средства према техничкој структури

	2020	2021	2022	2023	2024
Остварене инвестиције	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Грађевински објекти и простори	56,4	48,5	51,9	50,5	51,0
Машине, опрема и транспортна средства	37,4	44,7	41,8	43,4	42,8
Остало	6,2	6,8	6,3	6,1	6,2

Инвестициона улагања у 2024. години су са 58,9% финансирана из властитих средстава, са 17,7% из финансијских кредита, са 9,7% из средстава буџета и фондова, са 8,1% из других извора, са 3,5% удружених средстава и са 2,1% из финансијског лизинга.

3. Исплате за инвестиције и остварене инвестиције

	2020	2021	2022	2023	хиљ. КМ 2024
Извршене исплате за инвестиције	1 852 057	1 827 403	2 355 320	2 566 075	2 688 235
Остварене инвестиције	1 959 943	1 825 592	2 282 157	2 621 759	2 741 495

Инвестициона улагања пословних субјеката регистрованих у подручју (О) *Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање чине 35,3% укупно остварених инвестиција у подручју (Ф) Грађевинарство.*

РЕГИСТАР ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА

РЕГИСТАР ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА

Они који се пењу степенницама успјеха никад се не жале да су остали без даха.

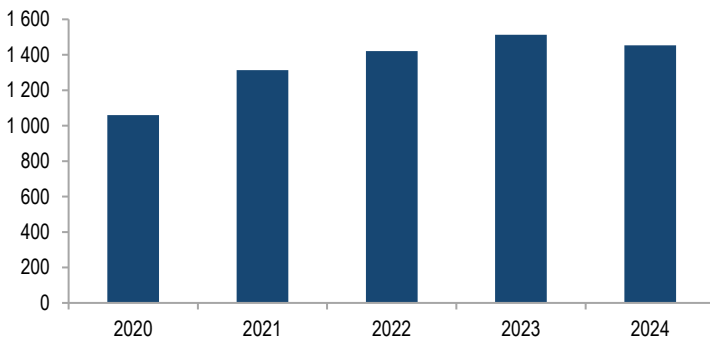
Елиар

Подаци о пословним субјектима са сједиштем на територији Републике Српске добијени су из Регистра пословних субјеката. Поступак уписа и разврставања пословних субјеката према дјелатностима у Регистар пословних субјеката је од 1.12.2013. године у надлежности Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге. У бази Регистра пословни субјекти се разврставају према претежној дјелатности. Претежна дјелатност је дјелатност која у највећој мјери доприноси формирању укупне додате вриједности, односно дјелатност путем које субјекат остварује највећи приход, односно запошљава највећи број радника.

У Регистар пословних субјеката не уписују се физичка лица која у своје име трајно обављају дјелатности – предузетници.

У 2024. години основано је 1 453 пословних субјеката, што је за 4% мање у односу на претходну годину.

Графикон 1. Број основаних пословних субјеката

Извор: Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге

Промене броја пословних субјеката у оквиру појединачних подручја дјелатности настају из три разлога: као посљедица оснивања, промјене претежне дјелатности и услед гашења пословних субјеката. У оквиру три подручја класификације дјелатности континуирано је разврстано више од половине укупно регистрованих пословних субјеката. Подручје (G) *Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала* (26,2%), (S) *Остале услужне дјелатности* (17,0%) и (C) *Прерађивачка индустрија* (12,3%).

1. Број пословних субјеката по подручјима КД, стање 31. децембар

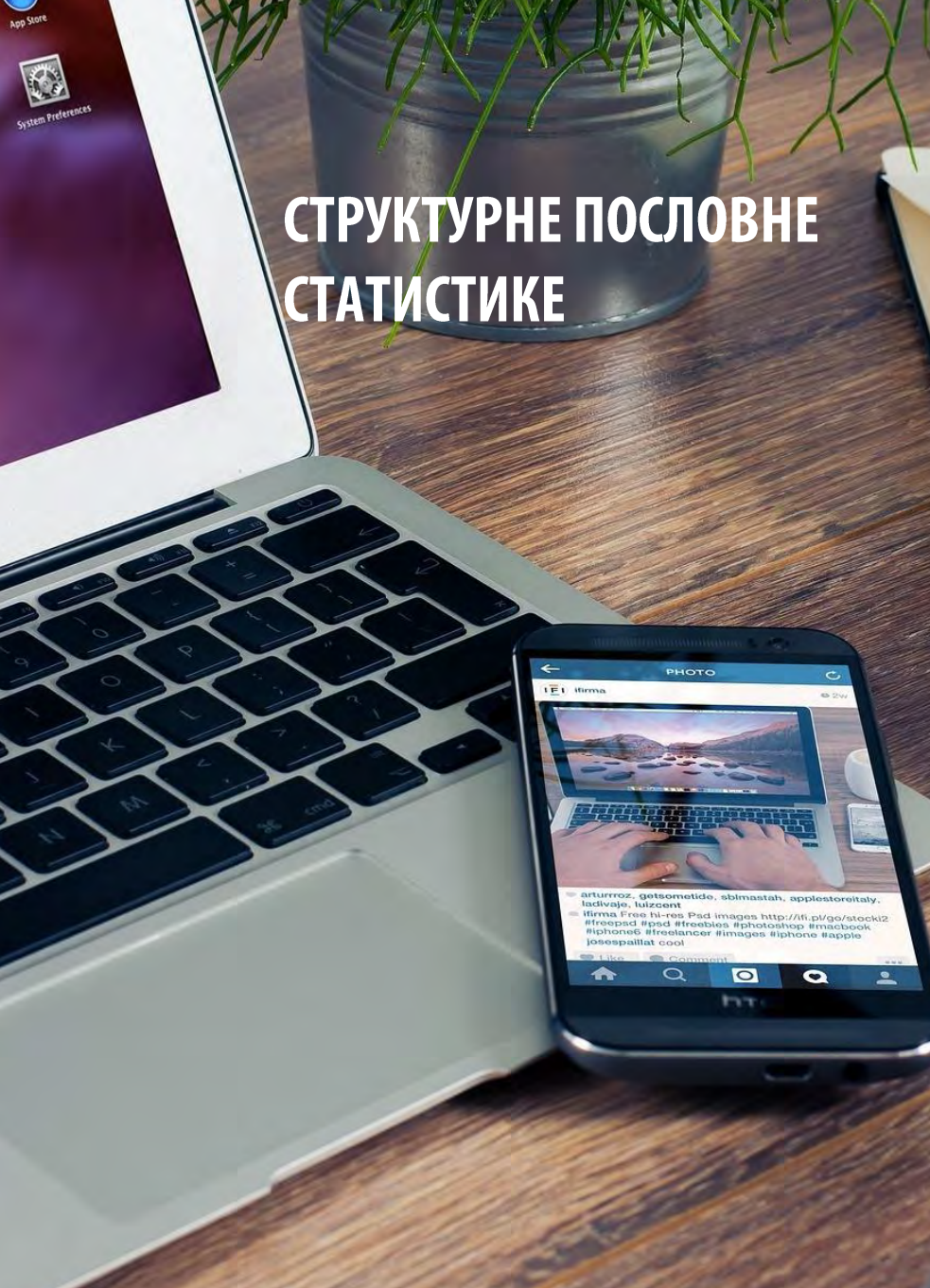
Подручја КД	2020	2021	2022	2023	2024
УКУПНО	34 467	35 778	37 129	38 571	39 911
A	1 245	1 264	1 300	1 327	1 341
B	212	225	237	257	263
C	4 521	4 618	4 744	4 847	4 917
D	243	267	375	559	705
E	276	284	292	297	300
F	1 875	1 969	2 085	2 215	2 321
G	9 555	9 746	9 943	10 197	10 437
H	1 559	1 606	1 653	1 701	1 737
I	486	520	547	566	602
J	799	881	965	1 035	1 106
K	210	218	229	237	249
L	248	288	343	387	412
M	1 941	2 083	2 261	2 446	2 618
N	611	767	915	1 041	1 234
O	361	367	364	364	364
P	678	698	712	723	742
Q	932	981	1 023	1 066	1 089
R	2 462	2 527	2 574	2 643	2 691
S	6 249	6 465	6 563	6 658	6 777
T	2	2	2	2	2
U	2	2	2	3	4

Извор: Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге

Највећи пораст броја пословних субјеката у 2024. години је у подручју D *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација* (26,1%). Посматрајући структуру укупног броја пословних субјеката према облику својине највећи број субјеката је у приватној својини (67,9%).

СТРУКТУРНЕ ПОСЛОВНЕ СТАТИСТИКЕ

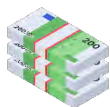
СТРУКТУРНЕ ПОСЛОВНЕ СТАТИСТИКЕ

Крените корак по корак. Не морате видјети читаво стубиште. Само направите први корак.

Мартин Лутер Кинг

Информације и комуникације најпродуктивније и најпрофитабилније подручје дјелатности у 2023. години

Просјечна стопа профитабилности, као мјера учешћа бруто пословног вишка у промету, у Републици Српској је 17,4%.

Према пословању у 2023. години подручје (Ј) Информације и комуникације издваја се као најуспјешније подручје дјелатности економије Републике Српске. Са 450 предузећа и 707 предузетника, те 7 945 запослених лица, има највећу продуктивност рада 115 414 КМ и високу стопу профитабилности 53,5%, док су трошкови рада по запосленом 34 620 КМ.

1. Показатељи успјешности нефинансијске пословне економије

	Промет по запосленом лицу	Додата вриједност по запосленом лицу (продуктивност)	Трошкови рада по запосленнику	Бруто оперативни вишак по запосленом лицу
УКУПНО	162 016	47 540	21 446	28 212
Индустријске дјелатности	128 933	44 969	22 336	23 297
Грађевинарство	162 884	53 768	17 536	37 973
Трговина	302 602	46 430	19 842	28 914
Нефинансијске услужне	93 050	50 151	22 465	31 492

Тржишни пословни субјекти (предузећа и предузетници) у подручјима индустрије запошљавају 38,1% од укупно запослених лица, а дају и највећи допринос стварању укупне додате вриједности по факторским трошковима 35,9%, која је укупно у 2023. години износила више од 9,5 милијарди КМ.

Најплаћенији радници раде у дјелатностима производње и снабдијевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом, а најмање плаћени су запослени у осталим услужним дјелатностима.

Најмање пословних субјеката, 9% предузећа, послује у подручју (В) *Вађење руда и камена*, али ови пословни субјекти остварују значајну продуктивност рада, 67 185 КМ и стопу профитабилности 27,3%.

Трећина пословних субјеката послује у сектору трговине, гдје је ангажована четвртина од укупног броја запослених. Трговина остварује највећи промет од свих дјелатности у Републици Српској и чини приближно половину укупног промета, али има ниску стопу профитабилности.

2. Показатељи пословања нефинансијске пословне економије, структуре

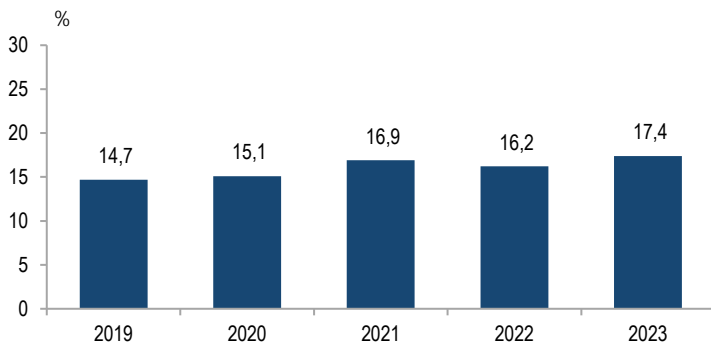
%

	Број пословних субјеката	Број запослених лица	Промет	Додата вриједност по факторским трошковима	Бруто оперативни вишак
УКУПНО	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Индустријске дјелатности	15,0	38,1	30,3	36,0	31,4
Грађевинарство	7,4	7,1	7,1	8,0	9,6
Трговина	28,4	24,0	44,9	23,5	24,6
Нефинансијске услужне дјелатности	49,2	30,8	17,7	32,5	34,4

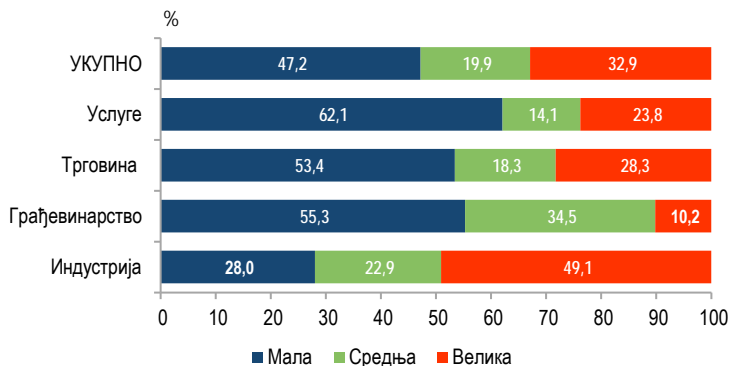
Приближно 80 одсто тржишно оријентисаних пословних субјеката Републике Српске послује у услужним дјелатностима, а око 20 одсто у производним дјелатностима.

Посматрано према величини пословних субјеката, у 2023. години, највећу профитабилност остварила су мала предузећа 18,9%, што је више за 1,5 процентних поена од просјека у Републици Српској.

Графикон 1. Стопе профитабилности нефинансијске пословне економије Републике Српске

Најпродуктивнији су велики субјекти са 53 475 КМ додате вриједности по запосленом лицу, а најмању продуктивност остварују средњи пословни субјекти 42 596 КМ. На нивоу Републике Српске остварена продуктивност је 47 540 КМ.

Графикон 2. Учешће додате вриједности по факторским трошковима, према дјелатности и величини пословних субјеката, 2023.

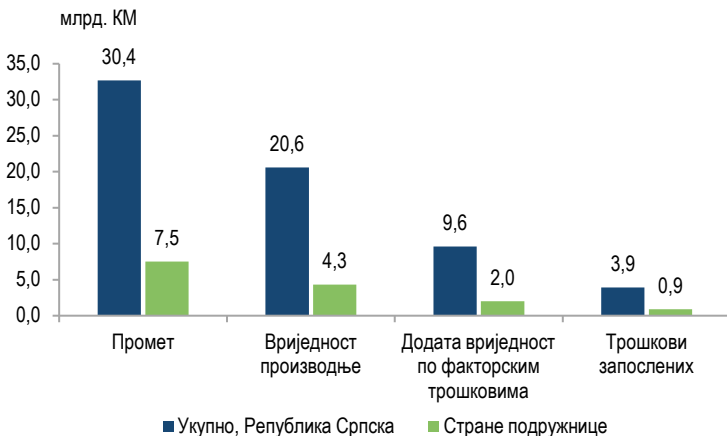

Страни investitori su najviše zainteresovani za preduzeća iz industrijskih područja (46%), zatim iz područja trgovine (24%) i usluga (27%), dok je najmaње preduzeća u stranom vlasništvu u građevinarstvu (3%).

Od ukupnog broja preduzeća u stranom vlasništvu koja posluju na teritoriji Republike Srpske, najviše je u vlasništvu Srbije (88), zatim Austrije (32), Italije (28) i Slovenije (24).

Učešće stranih podružnica u ekonomiji Republike Srpske prema broju preduzeća – ukupno 309 preduzeća u stranom vlasništvu je malo (3%), ali broj zaposlenih lica 34 262 (17%), kao i dodata vrijednost od dvije milijarde KM (21%) pokazuju da poslovanje stranih podružnica ima veliki značaj za domaću ekonomiju.

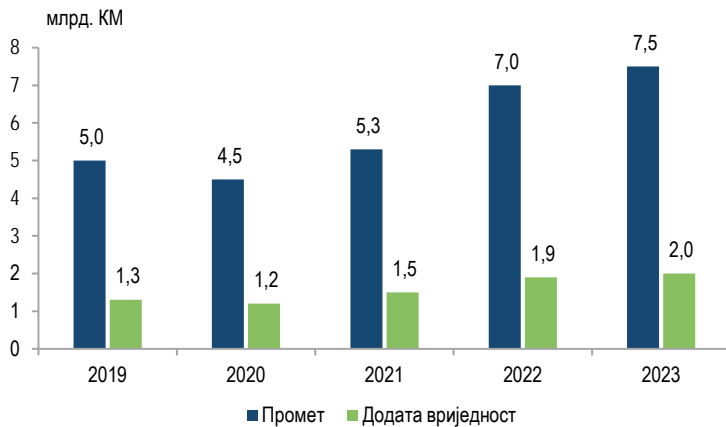
Strane podružnice, odnosno preduzeća u većinskom stranom vlasništvu, u 2023. godini poslovale su uz stopu profitaбилности od 13,9%.

Графикон 3. Показатељи пословања страних подружница у оквиру нефинансијске пословне економије Републике Српске, 2023.

Државе чланице Европске уније учествују са 55,7% у капиталу свих страних подружница у Републици Српској. Ова предузећа остварују 49,3% од укупног оствареног промета страних подружница.

Графикон 4. Показатељи пословања страних подружница Републике Српске

ИНДУСТРИЈА

ИНДУСТРИЈА

Ако нешто заиста желите, скуpite храбрости да све у то уложите.
Бернард Френсис

Индустријска производња у 2024. години биљежи пад од 4,2% у односу на 2023. годину

Посматрајући период од последњих пет година може се уочити значајан раст индустријске производње од 9,9% у 2021. години у односу на 2020. годину. Период од 2024. до 2022. године обиљежио је пад и то 2024. године у односу на 2023. годину, од 4,2%, 2023. године у односу на 2022. годину пад од 3,2% и 2022. године у односу на 2021. годину пад од 0,1%. Такође, 2020. године индустријска производња је пала у односу на 2019. годину за 6,7%.

Најзначајније области према вриједности индустријске производње биле су Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, Производња прехранбених производа, Производња готових металних производа, осим машина и опреме, Прерада дрвета и производа од дрвета и плута, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала и Производња производа од гуме и пластичних маса.

1. Индекси индустријске производње по подручјима КД

(претходна година=100)

Подручја КД	2020	2021	2022	2023	2024
ИНДУСТРИЈА УКУПНО	93,3	109,9	99,9	96,8	95,8
В	99,6	103,0	100,7	98,1	90,0
С	90,1	111,7	101,1	93,1	97,8
Д (осим гране 35.3)	96,1	109,1	96,4	105,0	93,5

2. Индекси индустријске производње по подручјима КД (2021=100)

Подручја КД	2020	2021	2022	2023	2024
ИНДУСТРИЈА УКУПНО	91,0	100,0	99,9	96,7	92,6
В	97,1	100,0	100,7	98,9	89,0
С	89,5	100,0	101,1	94,1	92,0
Д (осим гране 35.3)	91,6	100,0	96,4	101,2	94,6

Од укупних инвестиција у нова стална средства, улагања у индустрију у 2024. години чине 29,1%

Остварене инвестиције у нова стална средства у индустријским дјелатностима у 2024. години износе 736 милиона КМ, што је за 16,3% мање него у 2023. години.

Бруто додата вриједност индустријских дјелатности у 2024. години у односу на 2023. годину мања је за 5,7% и износи 3,0 милиона КМ, у чему највеће учешће има *Прерађивачка индустрија* (66,7%).

На крају 2024. године регистровано је укупно 5 970 индустријских предузећа, од којих је 91,2% у приватном власништву.

Укупно остварене инвестиције у Републици Српској у 2024. години износе 2,5 милиона КМ, што је за 4,2% више него у 2023. години.

У Регистар пословних субјеката, у 2024. години, уписано је и разврстано у индустријске дјелатности 227 пословних субјеката.

Прерађивачком индустријом бави се 82,4% индустријских предузећа, *Производњом и снабдијевањем електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом* 11,8%, *Вађењем руда и камена* 4,4% и *Рециклажом (прерадом) материјала* 1,4%.

У индустријским предузећима запослено је 25,6% од укупног броја радника у Републици Српској, односно 63 108 радника, од чега је 78,2% запослено у *Прерађивачкој индустрији*.

Према извјештајима индустријских предузећа, вриједност продаје индустријских производа у 2024. години износи 7,6 милијарди КМ, при чему производи *Прерађивачке индустрије* чине 69,0%. Вриједност продаје индустријских производа у 2024. години мања је за 3,9% у односу на 2023. годину.

Пет индустријских области остварује 60,2% укупне вриједности продаје индустријских производа, а то су: *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација* 25,6%, *Производња прехранбених производа* 14,6%, *Производња готових металних производа, осим машина и опреме* 8,3%, *Прерада дрвета и производа од дрвета и плута, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала* 7,0% и *Производња хемикалија и хемијских производа* 4,7%.

3. Вриједност продаје по индустријским областима

мил. КМ

ИНДУСТРИЈСКЕ ОБЛАСТИ	2020	2021	2022	2023	2024
ИНДУСТРИЈА УКУПНО	5 190	6 522	7 634	7 856	7 560
Вађење угља и лигнита (мрког угља)	28	59	123	130	69
Вађење руда метала	120	131	157	147	141
Вађење осталих руда и камена	49	46	60	63	80
Помоћне услужне дјелатности у вађењу руда и камена	-	-	-	-	-
Производња прехранбених производа	805	887	1 032	1 090	1 100
Производња пића	87	98	106	128	138
Производња дуванских производа	-	-	-	-	-
Производња текстила	34	42	41	43	48
Производња одјеће	58	67	79	87	90
Производња коже и предмета од коже	152	183	227	223	220
Прерада дрвета и производи од дрвета и плуте	425	551	675	567	530
Производња папира и производа од папира	123	148	197	196	185
Штампање и умножавање снимљених записа	22	31	38	38	36
Производња кокса и рафинисаних нафтних	30	47	56	52	49
Производња хемикалија и хемијских производа	205	241	325	341	357
Производња фармацеутских производа и	38	39	73	81	95
Производња производа од гуме и пластичних маса	222	261	305	309	339
Производња осталих производа од неметалних минерала	170	171	232	229	353
Производња базних метала	157	259	319	208	261

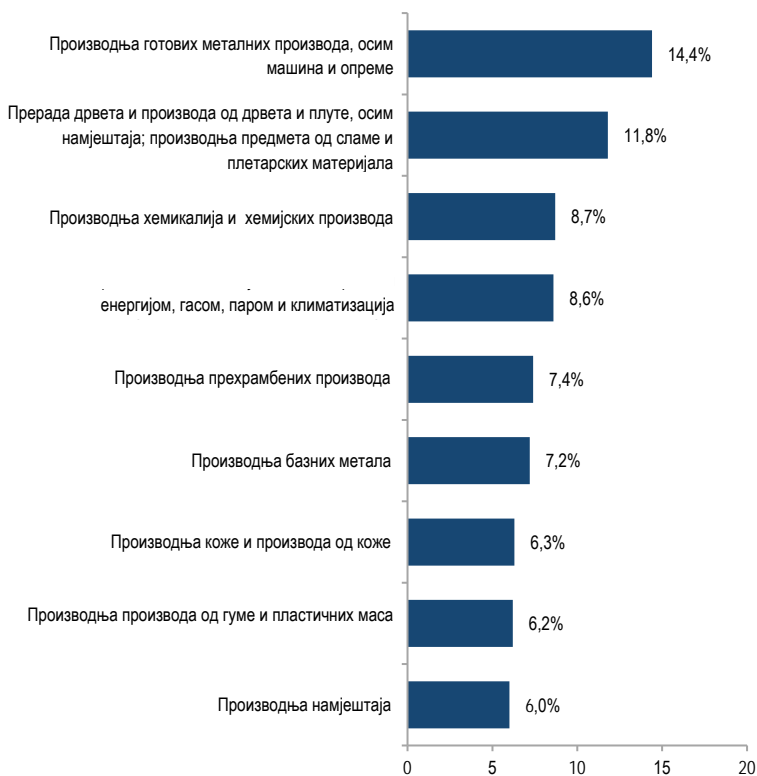

3. Вриједност продаје по индустријским областима (наставак)

ИНДУСТРИЈСКЕ ОБЛАСТИ	мил. КМ				
	2020	2021	2022	2023	2024
Производња готових металних производа, осим машина и опреме	493	688	826	787	628
Производња рачунара, електронских и оптичких производа	21	30	28	44	59
Производња електричне опреме	110	134	138	138	147
Производња машина и опреме, д.н.	88	110	105	102	108
Производња моторних возила, приколица и полуприколица	32	73	103	95	112
Производња осталих саобраћајних средстава	10	8	11	10	9
Производња намјештаја	227	260	294	295	251
Остала прерађивачка индустрија	31	28	24	24	23
Поправка и инсталација машина и опреме	57	93	105	100	69
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	1 286	1 707	1 822	2 196	1 934
Прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом	78	82	79	85	84
Рециклажа (прерада) материјала	31	47	56	50	36

Извоз индустријских предузећа чини 44,1% њихове укупне вриједности продаје

Индустријска предузећа су у 2024. години остварила извоз од 3,3 милијарде КМ, од чега је 56,2% остварено у подручју (С) *Прерађивачка индустрија*.

Графикон 1. Индустијске области са највећим учешћем извоза у укупном извозу индустријских предузећа, 2024.

ГРАЂЕВИНАРСТВО

ГРАЂЕВИНАРСТВО

Човјек који премеће планине, започиње премећањем каменчића.

Кинеска пословица

Вриједност извршених грађевинских радова у Републици Српској биљежи раст од 16,2% у 2024. години, у односу на претходну годину. Објекти нискоградње чине 60,7% укупне вриједности извршених радова која биљежи раст од 29,6%. Такође, код објеката високоградње евидентиран је раст од 0,2%. У исто вријеме дошло је до пада броја ангажованих радника на градилиштима за 0,4%.

Учешће бруто додате вриједности грађевинарства у формирању бруто домаћег производа Републике Српске у 2024. години износи 5,7%, а остварене инвестиције у нова стална средства у грађевинарству учествују са 18,6% укупно остварених инвестиција.

Графикон 1. Вриједност извршених радова

Број завршених станова мањи је за 34,8% у 2024. години у односу на претходну годину, а раст стамбене изградње забиљежен је код четворособних и вишесобних станова (82,8%). У структури завршених станова највећи удио односи се на двособне станове (44,0%), затим слиједе једнособни станови са 28,3%, док су остало трособни и вишесобни станови.

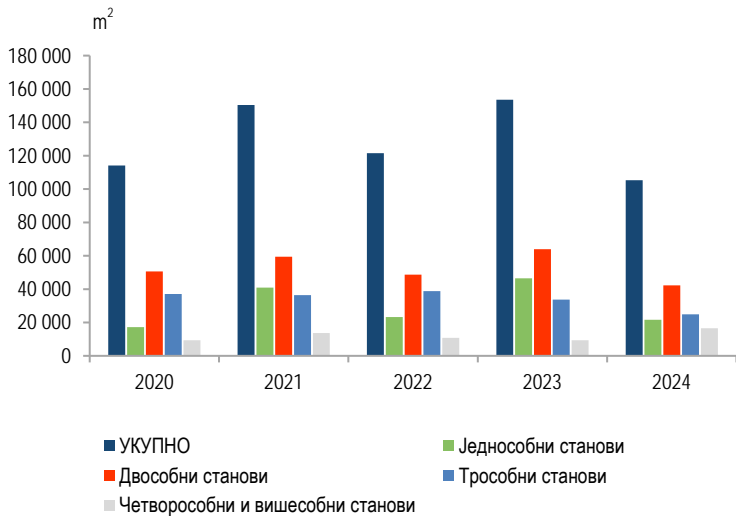
1. Завршени станови према броју соба

	Јединица мјере	2020	2021	2022	2023	2024
УКУПНО	број	2 146	2 888	2 309	2 957	1 927
	м ²	114 156	150 356	121 503	153 520	105 279
Једнособни станови	број	481	1 023	625	1 142	546
	м ²	17 190	40 916	23 296	46 491	21 620
Двособни станови	број	1 025	1 154	994	1 209	848
	м ²	50 581	59 395	48 651	63 957	42 242
Трособни станови	број	545	553	580	507	352
	м ²	37 055	36 417	38 782	33 745	24 842
Четворособни и вишесобни станови	број	95	158	110	99	181
	м ²	9 330	13 628	10 774	9 327	16 575

У грађевинарству је запослено 5,0% од укупног броја запослених у Републици Српској

У новоградњи, у 2024. години, највише су извођени радови на стамбеним зградама са три и више станова (28,7%) и на енергетским објектима (19,0%).

ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Оно што води и вуче свијет, нису локомотиве, него идеје.

Виктор Иго

Економија и друштво морају закорачити у ново поље развоја, базираног на науци и у окружењу које стимулише привредно-технолошке и социокултурне иновације како би држава побољшала своју конкурентност на глобалном нивоу.

У 2024. години у Републици Српској бруто домаћи издаци за истраживање и развој износили су 42,3 милиона КМ

За истраживање и развој у 2024. години у пословном, државном, непрофитном и сектору високог образовања потрошено је 42,3 милиона КМ. Половина средстава утрошена је у сектор високог образовања (50,2%), а одмах затим слиједи пословни сектор (40,7%) који обухвата предузећа (привредне субјекте) и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економски значајним цијенама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу предузећа.

Област истраживања и развоја одређена је према претежној области, односно области у којој ради највећи број запослених на пословима истраживања и развоја. Тако имамо да је у области Инжењерство и технологија утрошена скоро половина од укупног износа средстава (45,3%). Област Инжењерство и технологија обухвата грађевинарство и архитектуру, материјале, електротехнику, електронику и информационо инжењерство, затим машинско, хемијско, медицинско и инжењерство животне средине, индустријску и биотехнологију животне средине, нанотехнологију и остала инжењерства и технологије.

На пословима истраживања и развоја у 2024. години у Републици Српској укупно је било запослено 1557 лица, од чега су 51,9% жене. Од укупног броја запослених, 1200 особа било је запослено на пословима истраживања и развоја, а њих 357 ангажовано на пословима истраживања и развоја на основу уговора о дјелу или ауторског уговора.

Изражено еквивалентом пуне запослености на пословима истраживања и развоја пуно радно вријеме радило је 1 113,9 лица. Подјела лица која раде на пословима истраживања и развоја на истраживаче, техничко особље и остало особље односи се на актуелну функцију појединца, у смислу задатака које обавља у оквиру истраживања и развоја у извјештајној јединици, а не на радно мјесто или формалну квалификацију или степен образовања.

Од укупног броја запослених и ангажованих на пословима истраживања и развоја 77,9% су истраживачи, од тога је 610 жена или 50,3%. Највећи број истраживача припада сектору високог образовања, њих 84,4%.

Од укупно утрошених средстава за 662 истраживачко–развојних радова, највећи дио укупног износа утрошено је за Опште унапређење знања (51,9%). Од укупно утрошених средстава, 76,5% средстава утрошено је за примјењена истраживања, 12,1% за фундаментална истраживања и 11,4% за експериментални развој (развојна истраживања).

У Републици Српској, буџетска издвајања за истраживање и развој у 2024. години износила су 31,2 милиона КМ. Према секторима, највише средстава било је намијењено високом образовању 97,6%, затим државном сектору 2,1%, непрофитном сектору 0,2% и пословном сектору 0,1%. Издвајања за истраживање и развој за сектор иностранства није било.

С циљем Општег унапређења знања: Истраживање и развој финансиран из општих фондова универзитета било је издвојено највише средстава (88,2%).

У периоду 2022–2024. године у Републици Српској 16,9% предузећа било је иновативно активно

Иновативно активна предузећа су предузећа која су у посматраном периоду имала завршене активности у вези са иновацијама производа или процеса и/или текуће иновативне активности (активности које су биле у току на крају 2024. године) и/или напуштене иновативне активности и/или интерне активности истраживања и развоја и/или уговорене активности истраживања и развоја. У периоду 2022–2024. године, 16,9% предузећа спровело је бар једну од наведених иновативних активности, док 83,1% предузећа уопште није спроводило иновативне активности.

Посматрано по подручјима Класификације дјелатности БиХ 2010, која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2, највише су иновативно активна била предузећа која припадају подручју (К) *Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања*, њих 50,4%.

Највећи број предузећа спровео је активности у вези са иновацијама производа или процеса. Иновација производа је нови или побољшани производ (роба или услуга) која се значајно разликује од претходних производа или услуга предузећа, а која је имплементирана на тржишту. У периоду 2022–2024. године, 10,3% предузећа увело је иновацију производа. Иновација пословног процеса је нови или побољшани пословни процес који је уведен за једну или више пословних функција који се значајно разликује од претходних пословних функција и који је имплементиран у предузећу. У периоду 2022–2024. године, 12,3% предузећа увело је иновацију пословног процеса.

Од укупног броја предузећа која нису спроводила иновативне активности у периоду 2022-2024. године 73,7% предузећа навело је да није било потребе за иновативним активностима. Недостатак ресурса (нпр. финансија, квалификованог особља, материјала) спријечио је 17,7% предузећа да се бави иновативним активностима, док 8,5% предузећа није проводило иновативне активности из других разлога, као што су стратешки разлози, други приоритети, превисоки ризици, мали очекивани приноси и слично.

1. Истраживање и развој у Републици Српској

	Запослени на пословима истраживања и развоја				Истраживачко-развојни радови				Бруто домаћи издаци за истраживање и развој (хиљ. КМ)		
	свега	жене	истраживачи	жене	укупно	фундаментални	примјенени	развојни	укупно	текући издаци	инвестициони издаци
2019 ²⁾	1 355	674	956	467	454	233	173	48	17 687	15 323	2 364

(наставак)

	Укупно запослени на пословима истраживања и развоја ¹⁾				Истраживачко-развојни радови				Бруто домаћи издаци за истраживање и развој (хиљ. КМ)		
	свега	жене	истраживачи	жене	укупно	фундаментални	примјенени	развојни	укупно	текући издаци	инвестициони издаци
2020	1 102	530	759	349	417	171	195	51	20 289	15 820	4 469
2021	1 234	599	913	419	502	201	249	52	25 394	20 339	5 055
2022	1 555	691	1 021	452	498	180	256	62	30 839	23 359	7 480
2023	1 199	551	849	366	590	205	322	63	38 877	27 769	11 108
2024	1 557	808	1 213	610	662	250	329	83	42 341	33 418	8 923

¹⁾ Укупно запослени на пословима истраживања и развоја обухватају запослене на основу уговора о раду и ангажоване на основу ауторског уговора или уговора о дјелу на пословима истраживања и развоја, у периоду од 1.1. до 31.12. референтне године. За извјештајне јединице у пословном сектору, дефиниција запослених, поред запослених на основу уговора о раду, укључује и samozапослене и неплаћене породичне раднике.

²⁾ Методологија истраживања усклађена је са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у Фраскати приручнику 2015. године, тако да подаци од 2019. године нису у потпуности поредиви са подацима из претходних година.

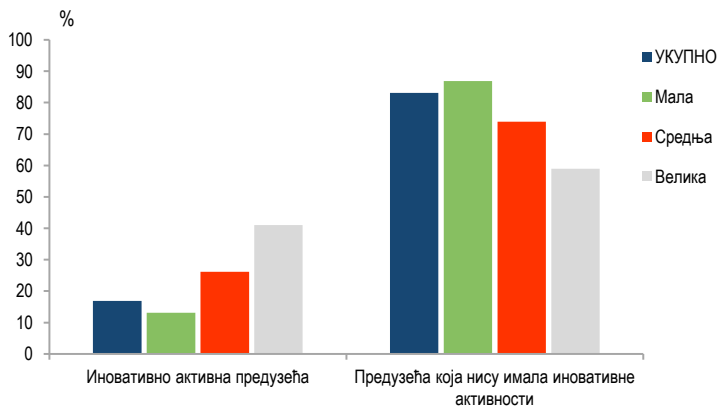
Посматрано по подручјима Класификације дјелатности БиХ 2010, највише су иновативно активна била предузећа која припадају подручју (К) Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања, њих 50,4%.

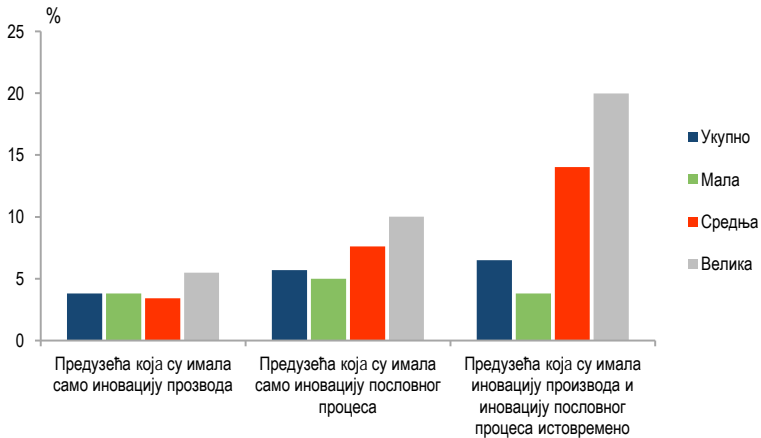
Графикон 1. Укупно запослени на пословима истраживања и развоја према степену образовања, 2024.

Графикон 2. Средства за истраживање и развој према друштвено-економским циљевима, 2024.

Графикон 3. Предузећа према величини предузећа и иновативној активности, 2022–2024.

Графикон 4. Структура иновативно активних предузећа према величини предузећа и врсти иновације, 2022–2024.

ДИСТРИБУТИВНА ТРГОВИНА

ДИСТРИБУТИВНА ТРГОВИНА

Да, истина је да ја увијек предузимем више него што могу да остварим.

Никола Тесла

Дистрибутивна трговина је скуп свих облика трговинских активности, од набавке робе од произвођача до испоруке робе крајњим потрошачима на домаћем тржишту. Обухвата трговину на велико за сопствене потребе, посредовање у трговини на велико, трговину на мало и поправку моторних возила и мотоцикала, те предмета за личну употребу у домаћинству.

Подаци о промету предузетника нису укључени у укупан промет.

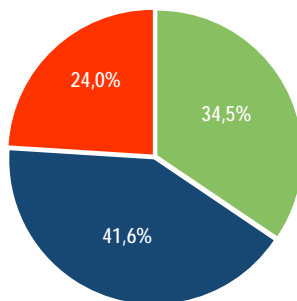
Промет у трговини на мало у 2024. години у односу на базу 2015. годину номинално је већи за 107,7%, а реално 83,0%. Промет у трговини на велико, мјерен номиналном стопом раста, у односу на исти период већи је за 101,1%.

1. Индекси промета у дистрибутивној трговини по областима КД

	Дистрибутивна трговина, УКУПНО	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправка моторних возила и мотоцикала	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	
				номинални	реални
2020	123,8	117,3	128,3	117,6	121,8
2021	142,1	139,4	148,1	135,9	139,5
2022	176,6	155,9	184,9	172,5	155,7
2023	180,8	197,7	179,5	189,2	167,7
2024	201,1	222,2	196,7	207,7	183,0

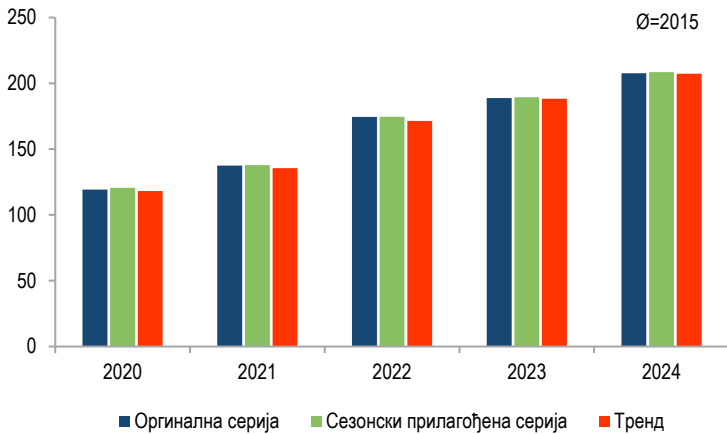

Највеће ушеће у промету трговине на мало у специјализованим продавницама у 2024. години остварен је у трговини на мало одјећом и обућом.

- Трговина на мало претежно прехранбеним и дуванским производима
- Трговина на мало претежно непрехрамбеним производима
- Трговина на мало моторним горивима

Графикон 1. Учешће промета према КД у укупном промету трговине на мало, 2024.

Графикон 2. Индекси промета трговине на мало

СПОЉНА ТРГОВИНА

СПОЉНА ТРГОВИНА

Дјелање је основни кључ сваког успјеха.

Пабло Пикасо

Подаци о увозу и извозу односе се на пословне субјекте са сједиштем у Републици Српској.

Статистика спољне трговине обухвата сав промет робе која се извози из земље и која се увози у земљу, а која је хомогена према врсти производа, земљи поријекла, одредишту, начину плаћања и моменту преласка границе.

У складу са европским стандардима, подаци се обухватају према систему специјалне трговине, што значи да се поред редовног извоза и увоза, обухвата и извоз и увоз по основу процеса оплемењивања, тј. обрада и дорада, а искључује се привремени извоз и увоз.

Из укупне вриједности увоза и извоза искључен је увоз и извоз остварен од стране физичких лица.

Повећање робне размјене у 2024. години

Током 2024. године забиљежено је смањење извоза и повећање увоза.

У односу на 2023. годину, у 2024. години извоз је смањен за 2,7%, а увоз повећан за 4,3%. Обим робне размјене Републике Српске са иностранством у 2024. години износио је 12,39 милијарди КМ, од чега се на извоз односи 5,05 милијарди КМ, а на увоз 7,34 милијарде КМ. Спољнотрговински дефицит Републике Српске у истој години износио је 2,29 милијарди КМ.

Република Српска је у 2024. години највише извозила у Хрватску 16,9%, Србију 16,6%, Словенију 11,2%, Њемачку 10,8% и Италију 10,5%.

У истој години, највише се увозило из Србије 16,5%, Италије 15,1%, Њемачке 9,7%, Кине 9,1% и Хрватске 5,6%.

Покривеност увоза извозом у 2024. години износила је 68,7%.

Покривеност увоза извозом у Републици Српској смањена је у 2024. години у односу на 2023. годину.

У робној размјени Републике Српске са иностранством у 2024. години у извозу и у увозу највише су заступљени производи из одјеља Машине, електротехничка опрема, апарати за снимање и репродукцију слике и звука.

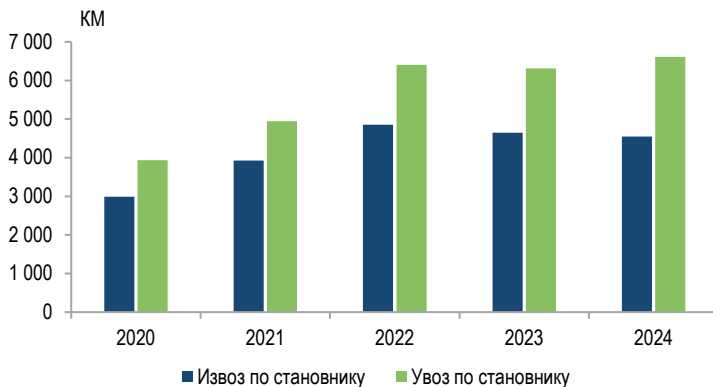

У структури извоза у 2024. години, највише учествује одјељак Машине, електротехничка опрема, апарати за снимање и репродукцију слике и звука са 14,2%, затим одјељак Прости метали и производи од простих метала 13,4% и одјељак Минерални производи 11,3%.

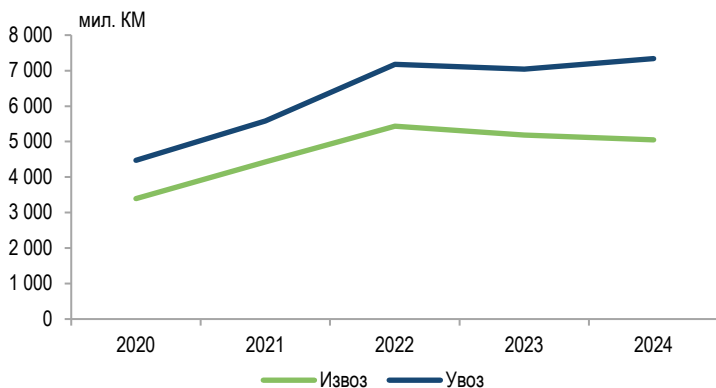
У структури увоза у истој години, највише учествује одјељак Машине, електротехничка опрема, апарати за снимање и репродукцију слике и звука са 15,8%, затим одјељак Минерални производи 10,7% и одјељак Производи прехранбене индустрије; пића, алкохоли; дуван 10,3%.

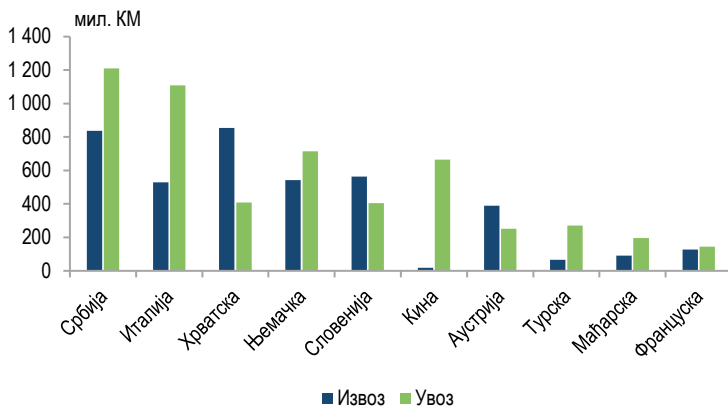
У 2024. години 93,8% укупног извоза из Републике Српске чини извоз у земље ЕУ и СЕФТА.

Графикон 1. Извоз и увоз по становнику

Графикон 2. Спољнотрговински биланс

Графикон 3. Земље са највећим учешћем у обиму робне размијене са Републиком Српском, 2024.

EURUSD - 1,35379 - 00:00:00 14 jiu (EEST)

EURUSD (Bid), Ticks, # 300 / 300

ЦИЈЕНЕ

Gold, spot - 1.276,820 - 23:00:00 13 jiu (CEST)

Gold, spot (Bid), 1 minute, # 159 / 300, Logarithmic, Heikin Ashi

News Search Alerts Settings

13 June 2014

News: [Symbol] declines low 12 month Low: USDILS

News: [Symbol] falls low 12 month Low: S&P down 0.9 pct, NASDAQ down 0.9 pct

News: [Symbol] falls low 12 month Low: S&P down 0.7 pct, NASDAQ down 0.7 pct

News: [Symbol] falls low 12 month Low: S&P down 0.7 pct, NASDAQ down 0.7 pct

News: [Symbol] falls low 12 month Low: S&P down 0.7 pct, NASDAQ down 0.7 pct

Quote List [2]

World Markets

Name

Dow Jones

ЦИЈЕНЕ

Садашност је тачка која је управо прошла.

Дејвид Расел

Произвођачке цијене индустријских производа у 2024. години, у просјеку су забиљежиле раст од 2,1% у односу на 2023. годину.

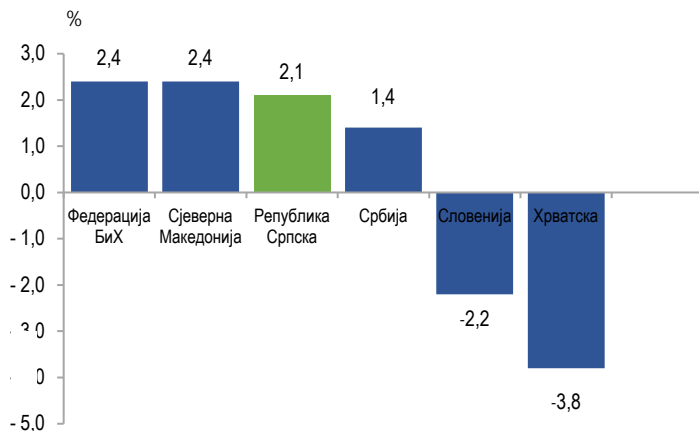

Посматрано по подручјима индустријске производње према Класификацији дјелатности БиХ 2010, раст цијена у 2024. години у односу на 2023. годину, забиљежен је у подручјима: (Е) *Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине* од 3,9%, (С) *Прерађивачка индустрија* од 2,7% и (Д) *Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом паром и климатизација* од 1,9%, док је у подручју (В) *Вађење руда и камена* забиљежен пад цијена од 2,2%.

1. Индекси произвођачких цијена индустријских производа

претходна година=100

Подручја КД	2020	2021	2022	2023	2024
УКУПНО	99,9	103,6	118,3	106,0	102,1
Вађење руда и камена	100,8	101,4	108,1	116,1	97,8
Прерађивачка индустрија	99,6	103,8	122,1	105,1	102,7
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	100,6	102,8	112,4	105,9	101,9
Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	90,2	134,9	113,5	90,1	103,9

Графикон 1. Стопе цијена произвођача индустријских производа, 2024.

Потрошачке цијене у Републици Српској, у 2024. години у односу на 2023. годину, у просјеку су више за 1,8%.

Посматрано по главним одјелјцима потрошње према намјени, највећи раст цијена у 2024. години забиљежен је у одјелјку Ресторани и хотели 6,4%, док је највећи пад цијена забиљежен у одјелјку Одјећа и обућа 5,8%.

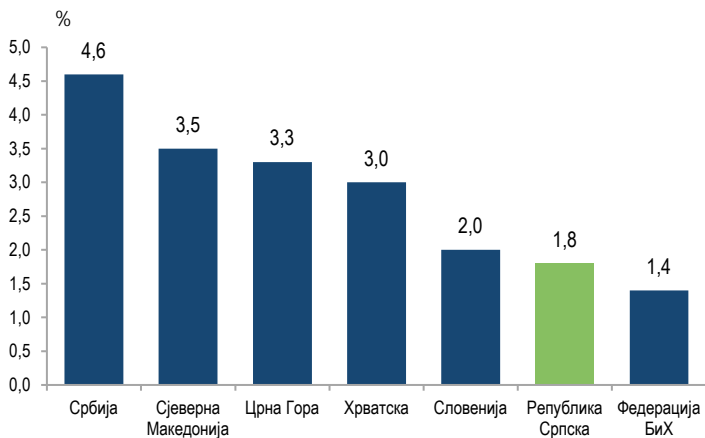

Највиша просјечна годишња стопа инфлације за 2024. годину, забиљежена је у Србији 4,6%, док је најнижа стопа забиљежена у Федерацији БиХ 1,4%.

2. Индекси потрошачких цијена по COICOP-у

Назив	претходна година=100				
	2020	2021	2022	2023	2024
УКУПНО	98,8	101,7	112,7	107,0	101,8
Храна и безалкохолна пића	100,7	103,1	121,2	111,2	102,4
Алкохолна пића и дуван	104,5	101,6	101,6	105,4	104,9
Одећа и обућа	90,0	90,5	94,5	95,6	94,2
Становање, вода, електрична енергија, плин и други енергенти	100,3	100,8	107,9	112,2	101,0
Намјештај, покућство и редовно одржавање куће	98,3	101,2	108,9	108,4	101,4
Здравство	100,8	100,4	100,5	102,4	102,9
Превоз	91,0	105,9	125,6	96,9	98,7
Комуникације	100,5	99,9	101,1	101,7	101,1
Рекреација и култура	102,1	100,9	107,2	106,2	103,3
Образовање	100,0	99,9	100,0	100,9	100,6
Ресторани и хотели	100,2	100,4	109,6	106,3	106,4
Остали производи и услуге	100,0	100,5	105,9	111,0	105,0

Графикон 2. Стопе инфлације у окружењу, 2024.

ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО

Свака смјела идеја у почетку изгледа као лудост.

Гете

Развој информационо-комуникационих технологија доприноси континуираном ширењу њихове употребе како у привреди тако и у друштву и свим сферама живота људи. Функционисање економије и друштва у савременим околностима у многоме добија карактеристике информационог друштва.

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ПРЕДУЗЕЋИМА¹⁾

Веб-страницу поседује 60,9% предузећа, а међу онима која су активна на друштвеним мрежама, чак свака друга компанија је одабрала Фејсбук као примарни канал комуникације.

Савремени трендови јасно указују на растући значај информационо-комуникационих технологија у привреди Републике Српске. Данас сва предузећа имају приступ интернету, док 74,4% њих обезбеђује својим запосленима преносиве уређаје који омогућавају мобилну интернет конекцију.

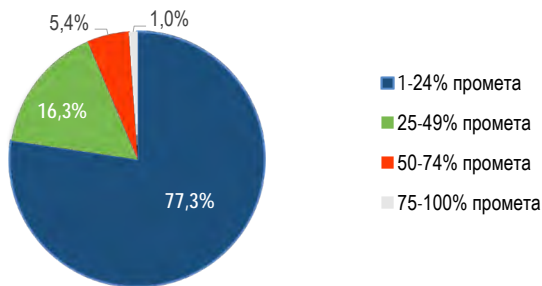
¹⁾ Нису обухваћена предузећа до десет запослених.

Графикон 1. Интернет конекција у предузећима

ИКТ стручњаке запошљава 17,5% предузећа, највише (85%) у подручју дјелатности *Ј-Информације и комуникације*. Током 2023. једно од три предузећа је имало упражњена радна мјеста за ИКТ функције која је било тешко попунити. Свако десето предузеће је продавало робе и услуге путем властите веб-странице или апликације, и то највише у дјелатности *1 - Пружање смјештаја, припреме и послуживања хране; Хотелијерство и угоститељство* (27,8%).

Графикон 2. Учешће у промету реализовано поруџбинама путем веб-сајта или апликације за *on-line* продају, 2023.

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ДОМАЋИНСТВИМА И ОД СТРАНЕ ПОЈЕДИНАЦА²⁾

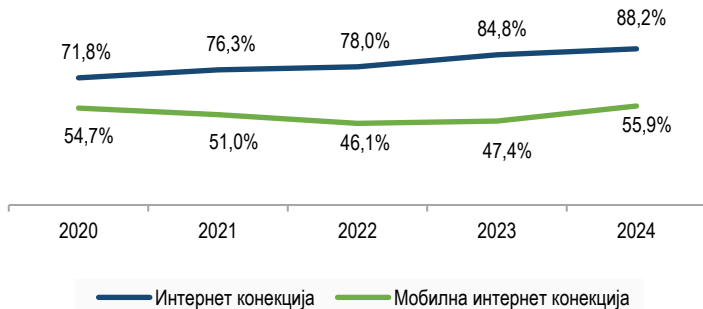
Готово сва домаћинства (98,7%) са бар једним дјететом до 16 година имају интернет прикључак.

У периоду од 2020. до 2024. године забиљежен је значајан пораст употребе информационо-комуникационих технологија у домаћинствима. Учешће домаћинстава са интернет конекцијом порасло је за 16,4 процентна поена, коришћење интернета је у порасту од 18,6 процентних поена, док је е-куповина забиљежила највећи скок — чак 33 процентна поена. Ови подаци указују на све већи степен дигиталне интеграције у свакодневни живот грађана.

У 2024. години свако друго домаћинство, односно 53,3% посједује рачунар (PC, таблет, лаптоп, све осим *smartphone*). Мобилни телефон присутан је у 99,2% домаћинстава.

Графикон 3. Интернет конекција у домаћинствима

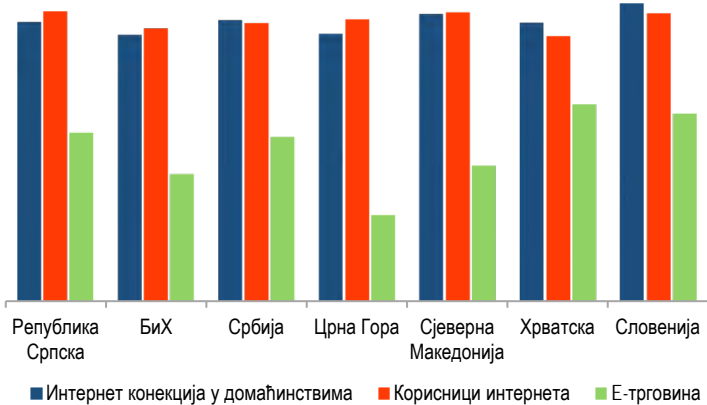
²⁾ Подаци се односе на домаћинства са најмање једним чланом старости 16-74 године, лица ван овог старосног опсега нису обухваћена истраживањем

Током посматраног тромјесечја, интернет је користило 91,4% становништва, док је рачунар користило 52,7%. У протеклих 12 мјесеци, нешто више од двије трећине интернет корисника обављало је куповину робе и услуга путем интернета. Са друге стране, скоро петина становништа (19%) Републике Српске 16-74 године старости никада није користила рачунар, 7,5% никада нису користили интернет, док готово сваки четврти корисник интернета (24,4%) никада није открио могућности онлајн наруџбе роба и услуга.

Графикон 4. Учесталост куповине/наручивања роба или услуга путем интернета, 2024.

Графикон 5. Република Српска и окружење, 2024.³⁾

³⁾ Подаци о интернет корисницима односе се на референтно тромјесечеје, а подаци о е-трговини на кориснике интернета који су наручивали робе и услуге путем интернета у посматраном тромјесечеју

ШУМАРСТВО

ШУМАРСТВО

Олује чине да хрстови пуштају дубље коријење.

Џорџ Херберт

Шуме Републике Српске нису само симбол природне љепоте, већ и темељ економског, еколошког и друштвеног развоја. Данас шуме и шумска земљишта представљају један од најважнијих природних ресурса Републике Српске и имају незамјенљиву улогу у очувању живота и привредном напретку.

У Републици Српској шуме расту на више од милион хектара земљишта и чине веома богат биодиверзитет са 205 аутохтоних врста дрвећа и жбуња (175 лишћарских и 35 четинарских), и са примарним ген-центрима већег броја ендемских и ендемско-реликтних врста.

Највећи дио површине шума и шумског земљишта у Републици Српској, према категорији шума, чине високе шуме са природном обновом — 47%. Затим слиједе изданачке шуме са 22%, површине подесне за пошумљавање са 16%, површине неподесне за пошумљавање са 7%, шумске културе са 5%, те по 2% високе дегенеративне шуме и узурпиране шуме и шумско земљиште.

Поред основне, еколошке функције шума чији се значај огледа у заштити биодиверзитета, заштити земљишта од ерозије, заштити вода и заштити од имисионих дејстава, за становништво и благостање људи у Републици Српској трајна је и увијек актуелна привредна функција шума.

Шумарство обезбјеђује сировину за дрвну индустрију, која запошљава велики број људи и представља један од важних извозних сектора Републике Српске. Производи као што су грађевинска грађа, намјештај, пелети и брикети налазе своје купце и на домаћем и на страном тржишту, чиме шуме директно доприносе економској стабилности и развоју локалних заједница.

Од производње шумских сортимената као примарне привредне дјелатности у 2024. години остварена је вриједност од преко 200 милиона КМ, док је од прикупљених шумских плодова остварена вриједност од око 10 милиона КМ.

1. Искоришћавање шума

	Посјечена бруто дрвна маса			Лишћара	Четинара
	укупно	државне шуме	приватне шуме		
2020	2 950	2 685	266	1 574	1 376
2021	2 890	2 475	415	1 558	1 332
2022	2 965	2 580	385	1 625	1 341
2023	2 789	2 465	324	1 518	1 271
2024	2 568	2 378	190	1 284	1 284

хиљ. м³

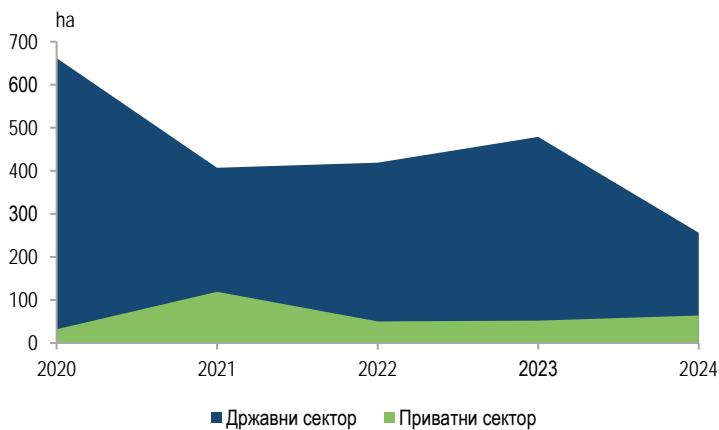
Посјечена бруто дрвна маса у шумама и изван шуме у 2024. години нижа је у односу на 2023. годину и износи око 2,6 милиона м³. Од ове суме на државни сектор отпада око 2,4 милиона м³ што је значајно више него у приватном сектору и чини 92,6% укупно посјечене дрвне масе.

2. Производња и продаја шумских сортимената у државним шумама

	2020	2021	2022	2023	2024
Производња укупно	1 984 780	1 822 566	1 908 961	1 833 566	1 785 584
трупци за резање	962 806	913 521	966 568	937 108	905 485
Продаја укупно	1 939 628	1 864 123	1 924 836	1 799 593	1 756 869
трупци за резање	953 247	924 449	971 570	919 632	925 049

м³

Пошумљавање у Републици Српској за 2024. годину биљежи пад у односу на 2023. годину. Тако је у 2024. години укупна пошумљена површина износила 320 ха и мања је за 39,7% у односу на претходну годину, док је у односу на 2022. годину мања за 31,9%. Површина пошумљена четинарским врстама износи 284 ха, што чини 88,7% од укупно пошумљених површина током 2024. године.

Графикон 1. Вјештачко пошумљавање

3. Просјечна цијена продатих дрвних сортимената у државним шумама, без ПДВ-а

	УКУПНО	Четинари	Лишћари
2020	93,63	107,20	81,24
2021	97,19	115,49	81,03
2022	110,74	134,19	91,05
2023	118,60	136,86	102,47
2024	121,01	137,69	105,00

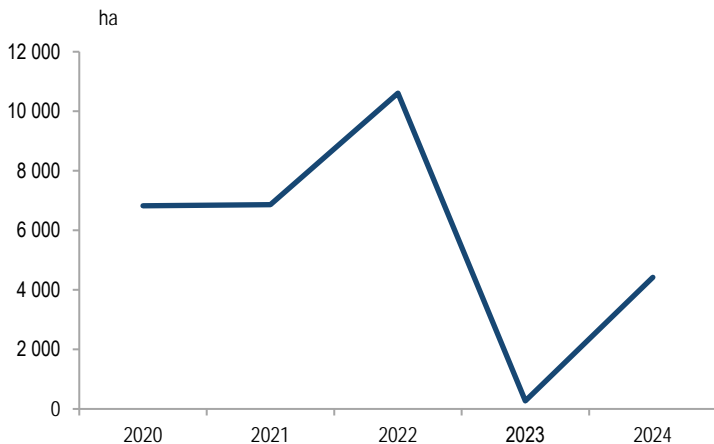
4. Бруто додата вриједност подручја шумарства

	2020	2021	2022	2023	2024
Бруто додата вриједност шумарства, хиљ. КМ	158 299	160 124	205 013	229 298	225 630
Бруто домаћи производ у тржишним цијенама, хиљ. КМ	11 131 849	12 499 537	14 535 309	16 073 823	17 195 392
Структура, %	1,4	1,3	1,4	1,4	1,3

Према стандардној међународној трговинској класификацији (СМТК рев.4) комерцијално шумарство и индустрија¹⁾ заснована на дрвету као сировини учествују значајно у структури извоза Републике Српске у 2024. години са 13,3%, односно у износу од 665 милиона КМ.

¹⁾ Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја, производња папира и производа од папира

Графикон 2. Површине шума и шумског земљишта захваћене пожаром

Штете од пожара у 2024. години евидентирани су на површини од 4 421 ha, са оштећеном дрвном масом од 16 480 m³ и значајно су веће у односу на претходну годину.

У шумама Републике Српске налазе се неке од најстаријих и најчуванијих прашума у Европи, као што је прашума *Јањ* код Шипова. Она је под заштитом УНЕСКО-а и представља прави природни бисер — у њој никада није било крчења, а дрвеће старо и преко 300 година расте у свом природном ритму.

ПОЉОПРИВРЕДА

ПОЉОПРИВРЕДА

Гладног не тјешу, већ нахрани.

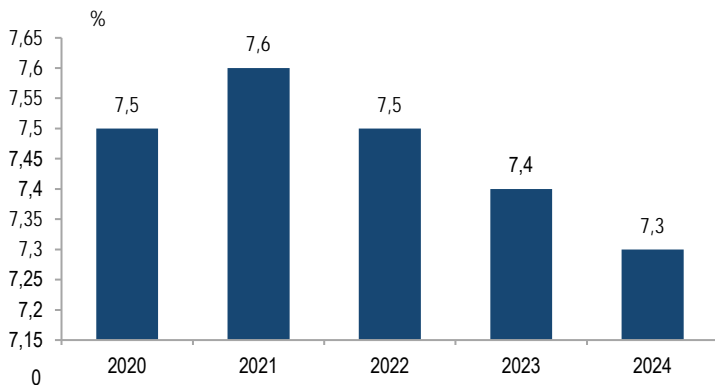
Народна пословица

Учешће пољопривреде у формирању БДП-а 7,3%

Учешће бруто додате вриједности пољопривреде у формирању бруто домаћег производа Републике Српске у 2024. години износи 7,3%, што је за 0,1% мања вриједност од прошлогодишњег учешћа.

Са учешћем од 8,4% у формирању бруто домаћег производа агроиндустрија¹⁾, тј. производња и прерада пољопривредних производа, представља једну од најзначајнијих области економије у Републици Српској.

Графикон 1. Учешће пољопривреде у структури БДП-а

¹⁾ Подручје А област 01 и подручје С област 10, 11 и 12 по КД засноване на NACE Rev.2.

У примарној пољопривреди ангажовано је 13,4% укупно запослених

Према резултатима Анкете о радној снази у 2024. години, у Републици Српској је 57 хиљада запослених радило у пољопривреди. Број запослених у пољопривреди чини 13,4% од укупног броја запослених, што је за 0,5% мање учешће у односу на претходну годину.

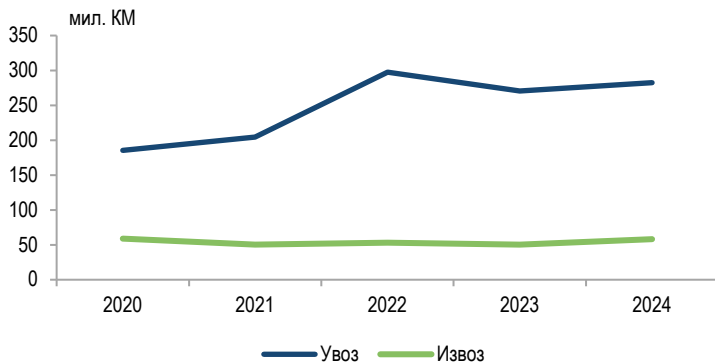
Од укупног броја запослених, у пољопривреди, њих 92,0% је радило пуно радно вријеме, а преосталих 8,0% запослених је радило краће од пуног радног времена. Просјечно трајање седмичног рада у пољопривреди током 2024. године износило је 45,5 часова (45,3 часа код мушкараца и 46,2 часа код жена).

Вриједност остварене спољнотрговинске размјене пољопривредних производа износи 340,4 милиона КМ

Укупна спољнотрговинска размјена пољопривредних производа у 2024. години износила је 340,4 милиона КМ и већа је за 6,1% или 19,7 милиона КМ у односу на прошлу годину. У 2024. години, трговина пољопривредним производима чинила је 2,8% од укупне међународне трговине Републике Српске, при чему је удио у укупном увозу (3,9%) значајно већи од удјела у извозу (1,2%).

Укупан увоз пољопривредних производа у 2024. години износио је 282,5 милиона КМ и у односу на прошлогодишњу вриједност већи је за 12,1 милион КМ или 4,5%. Истовремено, вриједност укупног извоза пољопривредних производа износила је 58,9 милиона КМ, што је већи износ за 7,5 милиона КМ или 15,0% у односу на прошлогодишњу вриједност.

Графикон 2. Вриједност реализованог годишњег увоза и извоза пољопривредних производа

Снижење цијена сточарских производа за 1,1% и биљних производа за 2,7%

У 2024. години цијене пољопривредних производа у просјеку су благо ниже него 2023, са израженијим падом у биљној производњи, док се у сточарству биљежи комбинација стабилности и умјерених поскупљења код појединих врста.

Подаци Завода показују да је просјечна цијена пољопривредних производа у цјелини, у Републици Српској током 2024. године смањена за 2,6% у односу на претходну годину. Посматрано по појединим групама производа, највеће смањење цијена је забиљежено код кромпира (-14,4%), крмног биља (-12,1%), конзумних јаја (-8,7%) и житарица (-6,5%).

У истом периоду је забиљежено значајно смањење просјечних цијена добара и услуга које се користе у пољопривреди у вриједности од 5,0%. У оквиру ове групе средстава која се користе у пољопривреди дошло је до значајног смањења цијена сточне хране (-9,3%), одржавање опреме (-4,6%) и ђубрива и средстава за оплемењивање земљишта (-4,1%).

У 2024. години у Републици Српској забиљежена је рекордна производња шљиве, која је достигла 50 524 t, што је убједљиво највиши ниво у посљедњих пет година. Иако је површина под шљивом наставила да се смањује и износила је само 12 211 ha, изузетно висок просјечан принос од 4,1 t/ha надокнадио је мањи обим засада.

Вриједност остварене пољопривредне производње у 2024. години износила је око двије милијарде и 321 милион КМ

У 2024. години вриједност укупне пољопривредне производње²⁾ износила је око двије милијарде и 321 милион КМ, што је повећање од 7,2% у односу на претходну годину.

У истом периоду вриједност укупне међуфазне потрошње пољопривреде³⁾ износила је око милијарду и 241 милион КМ што је у односу на претходну годину повећање од 7,5%. Међуфазна потрошња у пољопривреди у 2024. години чинила је 53,5% вриједности укупне производње пољопривреде.

²⁾ Вриједност пољопривредне производње једнака је збиру вриједности биљне производње, сточарске производње, пољопривредних услуга и вриједности производње неодвојивих непољопривредних секундарних активности газдинстава.

³⁾ Међуфазна потрошња пољопривреде је вриједност утрошеног репроматеријала и услуга (инпута) у пољопривреди у обављању пољопривредне производње. Исклажује се у куповним цијенама.

ТУРИЗАМ

ТУРИЗАМ

Људи увијек стижу у тачно вријеме на мјеста на којима их неко чека.

Пауло Коелњо

Поново је забиљежен рекорд по броју остварених ноћења и у 2024. години, а гледајући од почетка праћења статистике туризма од 1997. године. Предвиђања су да ће се тренд раста наставити и у наредним годинама.

Близу 49% ноћења је остварено у осталим туристичким мјестима, док у бањским мјестима то износи око 33%, а у планинским око 11%.

Највише ноћења је остварено у Грани 55.1 Класификације дјелатности (Хотели и сличан смјештај) и износи 91,5%.

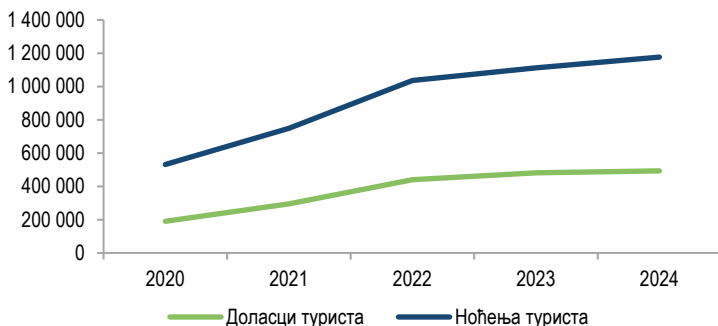

У августу се оствари највише ноћења током године. То су показале статистике праћења у посљедње четири године.

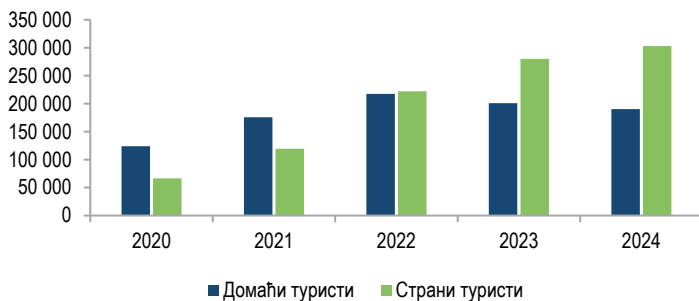

Остварено је у 2024. години повећање броја доласака туриста за 2,5% и броја ноћења туриста за 5,8%, а у односу на 2023. годину. Од укупно остварених ноћења страних туриста, туристи из Србије биљеже највећи удио са 32,3%, слиједе туристи из Хрватске са удијелом од 22,5%, те туристи из Словеније са 11,8% удјела.

Код ноћења страних туриста из свих осталих земаља, уочава се да највише ноће гости из Турске, Црне Горе, Њемачке, Аустрије и Италије.

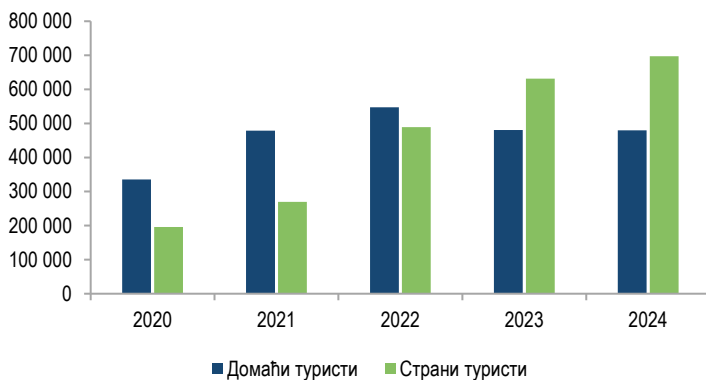

Графикон 1. Доласци и ноћења туриста ¹⁾

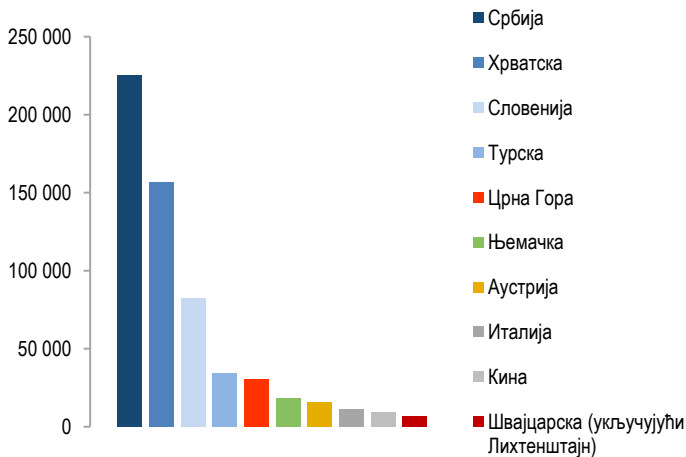

Графикон 2. Доласци домаћих и страних туриста ¹⁾

¹⁾ Од јануара 2013. године, објекти за смјештај у бањским мјестима у којима особе бораве ради медицинске рехабилитације, приказују доласке и ноћења само за особе које саме сnose накнаду за тај боравак.

Графикон 3. Ноћења домаћих и страних туриста ¹⁾

Графикон 4. Ноћења страних туриста по земљи пребивалишта (са највећим удјелом ноћења), 2024. ¹⁾

САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ

САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ

Држи се новог пута и старог пријатеља.

Народна пословица

Превоз путника и робе

У 2024. години превезено је око 16 милиона путника, што је за 3,0% више него претходне године. Од укупног броја путника, градско-приградским превозом превезе се око 80% путника.

1. Превоз путника и робе по гранама саобраћаја

	2020	2021	2022	2023	2024
ДРУМСКИ И ГРАДСКИ САОБРАЋАЈ					
Дужина путева, km ¹⁾	14 162	14 346	14 410	14 503	14 288
Превезени путници, хиљ.	13 485	14 945	15 522	15 558	16 025
Превезена роба, хиљ. t	2 982	3 420	3 665	3 083	3 015
ЖЕЉЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ					
Дужина пруге, km	417	417	417	417	417
Превезени путници, хиљ.	58	60	82	89	79
Превезена роба, хиљ. t	3 798	4 385	4 791	4 474	3 883
УСЛУГЕ У ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ					
Број летова	1 436	2 716	4 064	4 428	4 157
Број путника	43 962	139 898	343 008	460 730	399 081

¹⁾ Извор: Јединице локалне самоуправе, ЈП „Путеви Републике Српске” и ЈП „Аутопутеви Републике Српске”.

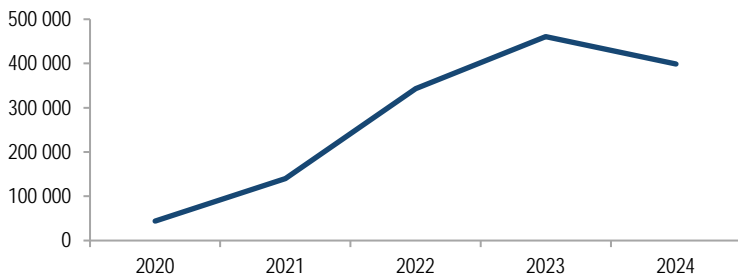

Иако се жељезницом превезе око 60% од укупног обима превезене робе у Републици Српској, у 2024. години превезено је 13,2% мање робе него у 2023. години, док је превоз робе друмским саобраћајем мањи за 2,2%.

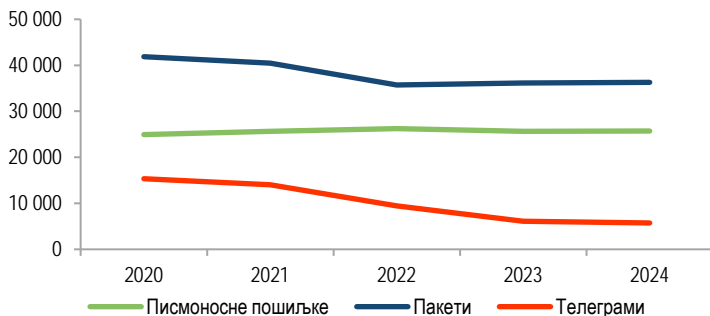
Ваздушни саобраћај

Ваздушни саобраћај биљежи тенденцију пада броја превезених путника. Иако је ЈП „Аеродроми Републике Српске“ у 2024. години забиљежило укупно 4 157 операција, што представља одржив тренд раста у односу на претходне године, број превезених путника мањи је за 13,4%, док је број летова мањи за 6,1% у односу на 2023. годину.

Графикон 1. Развој ваздушног саобраћаја Републике Српске (превезени путници)

Графикон 2. Поштанске активности

Поштанске активности

Број писмоносних пошљики у 2024. години већи је за 0,3%, док је број пакетских пошљики већи за 0,4% у односу на претходну годину.

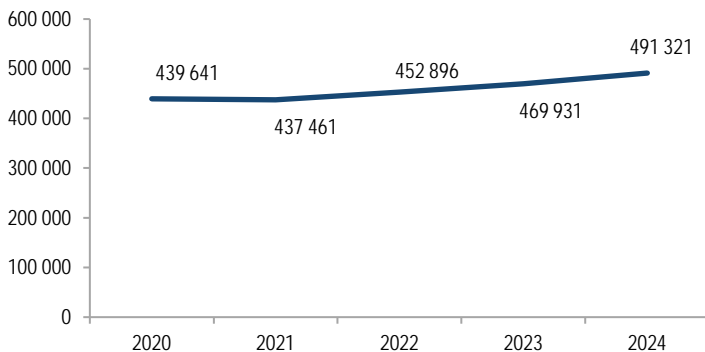
Регистрована возила

У Републици Српској, у 2024. години, регистровано је 491 321 возило што је за 4,6% више регистрованих возила него у 2023. години. Старости до једне године регистровано је свега 2,2% од укупног броја регистрованих возила.

Број нових возила, као и увезених возила старијих годишта, по први пут регистрованих, је за 16,1% више у односу на 2023. годину.

Од укупног броја регистрованих возила, чак 82,4% односи се на регистроване путничке аутомобиле.

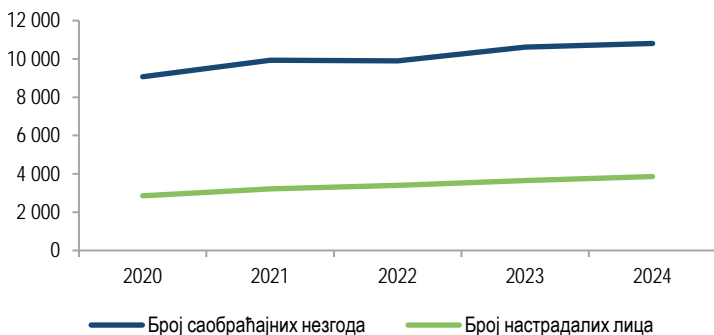
Графикон 3. Укупан број регистрованих возила

Саобраћајне незгоде

У Републици Српској у 2024. години број саобраћајних незгода већи је за 1,8% у односу на 2023. годину. Број погинулих лица мањи је за 13,8%, док је број повријеђених лица у саобраћајним незгодама већи за 6,6% у односу на претходну годину.

Графикон 4. Број саобраћајних незгода и настрадалих лица

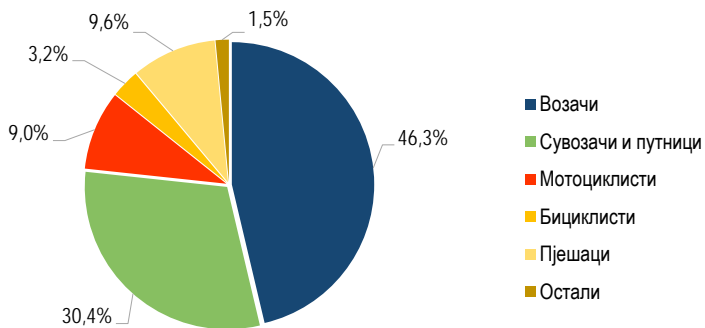

Највећи број саобраћајних незгода догађа се понедељком и петком.

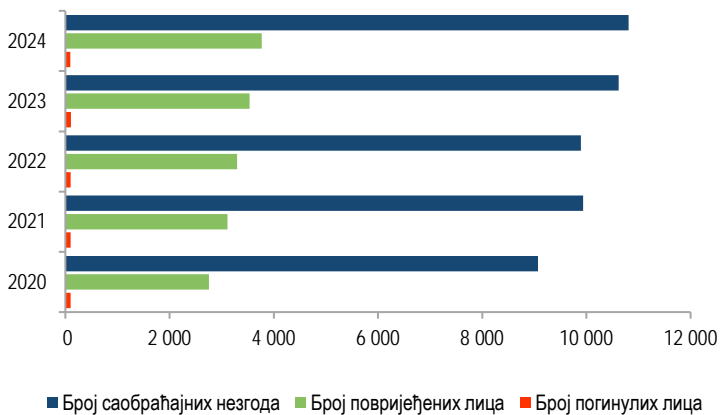
Најугроженији учесници у саобраћајним незгодама били су возачи (46,1%), те сувозачи и путници (30,2%).

Најчешћи узроци саобраћајних незгода су неприлагођена и непрописна брзина кретања возила, вожња под утицајем алкохола, те непоштовање саобраћајних прописа. Неприлагођена брзина узрок је преко 50% несрећа са смртним исходом и тешким повредама.

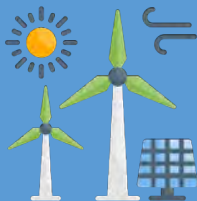
Графикон 5. Повријеђена лица према својству учесника у саобраћајној незгоди, 2024.

Графикон 5. Број саобраћајних незгода и настрадалих лица

ЕНЕРГЕТИКА

ЕНЕРГЕТИКА

Електрична комуникација никада неће замијенити лице које својом душом охрабрује другу особу да буде храбра и искрена.

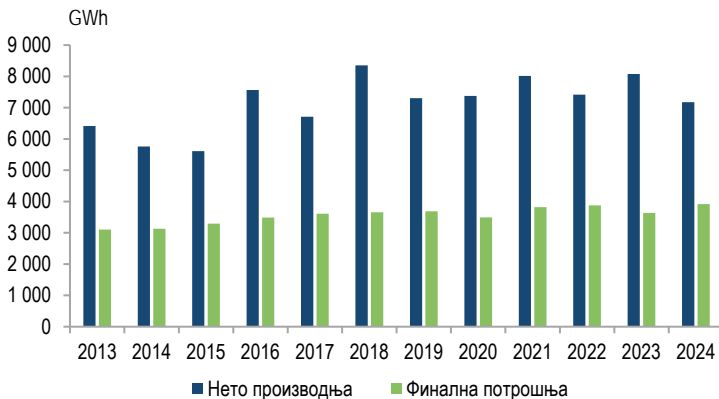
Чарлс Дикенс

Укупне потребе за електричном енергијом у Републици Српској могу да се обезбиједи производњом у домаћим електранама. Сигурност снабдијевања је висока с обзиром да се користе домаћи извори примарне енергије.

Укупна нето производња електричне енергије у 2024. години износила је 7 174 GWh. У структури укупне нето производње термоелектране су учествовале са 63,1%, хидроелектране са 32,9%, а остали произвођачи са 4,0%.

У 2024. години регистрован је пад производње електричне енергије у термоелектранама и хидроелектранама. Истовремено, производња електричне енергије из соларних извора расте убрзаним темпом.

Графикон 1. Нето производња и финална потрошња електричне енергије

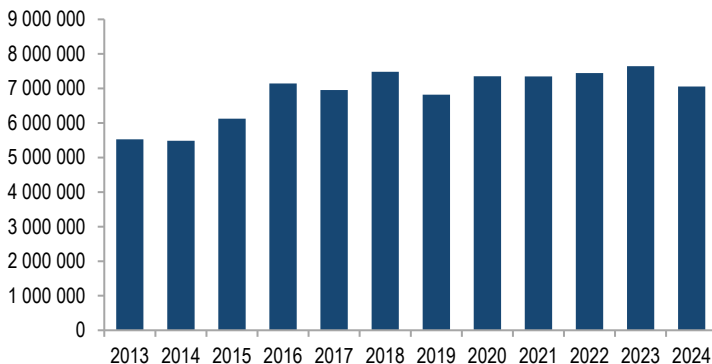
Забилежен пад производње угља у рудницима

Значајне природне ресурсе у Републици Српској представљају мрки угљ и лигнит. У односу на 2023. годину производња угља у 2024. години је мања за 7,7%.

Од укупно расположиве количине угља у Републици Српској око 95% троши се за производњу енергије, док се остатак користи у широкој потрошњи.

Највећи потрошач угља у оквиру финалне потрошње је индустрија са учешћем од 71,0%. У сектору индустрије око 85% угља троши се у области обојених метала.

Графикон 2. Производња угља

Република Српска нема сопствену производњу природног гаса тако да се снабдијевање у потпуности базира на увозу природног гаса. У финалној потрошњи природног гаса највеће учешће има индустрија са 84,9% док је преосталих 15,1% распоређено на домаћинства, саобраћај и остале потрошаче. У оквиру финалне потрошње природног гаса у индустрији, највише учествује област обојених метала са 91,1%.

Највише топлоте добијено из биомасе

Учешће топлотне енергије добијене из биомасе у укупној производњи топлоте у 2024. години је 62,7%.

Потрошња електричне енергије по становнику у 2024. години износила је 4 041 kWh.

1. Производња и финална потрошња горива и енергије

	2020	2021	2022	2023	2024
Производња горива и енергије					
Мрки угаљ (хиљ.)	2 107	2 056	2 129	2 271	2 237
Лигнит (хиљ. t)	5 247	5 291	5 318	5 375	4 819
Електрична енергија ¹⁾ (GWh)	7 375	8 012	7 418	8 076	7 174
Хидроелектране ¹⁾ (GWh)	2 017	2 943	2 226	3 152	2 359
Термоелектране ¹⁾ (GWh)	5 288	4 980	5 084	4 811	4 530
Остала производња ¹⁾ (GWh)	70	89	108	113	285
Топлота (TJ)	1 552	1 674	1 496	1 398	1 369
Биогас (хиљ. m ³)	5 455	3 843	3 687	2 938	2 686
Финална потрошња горива и енергије					
Мрки угаљ (хиљ. t)	200	254	266	260	239
Лигнит (хиљ. t)	53	66	58	38	41
Камени угаљ (хиљ. t)	12	26	26	5	19
Електрична енергија (GWh)	3 491	3 820	3 876	3 635	3 916
Топлота (TJ)	1 424	1 539	1 366	1 271	1 256
Природни гас (хиљ. Sm ³)	34 354	38 672	36 246	36 854	35 280
Биогас (хиљ. m ³)	-	1 925	1 854	1 462	1 343

¹⁾ Производња на прагу

У 2024. години око 400 милиона КМ уложено у енергетику

Остварене инвестиције у нова стална средства у енергетику (области 5, 19 и 35) износе око 400 милиона КМ, што чини 16,1% укупно остварених инвестиција у нова стална средства у Републици Српској у 2024. години.

Учешће енергетике у укупном бруто домаћем производу је 5,0%.

Око 12 хиљада радника запослено је у енергетици, што представља 4,9% од укупно запослених у Републици Српској. Број запослених у енергетици у 2024. години, у поређењу са 2023. годином, већи је за 3,1%.

ЖИВОТНА СРЕДИНА

ЖИВОТНА СРЕДИНА

Гдје је цвијет, ту је и мед.

Народна пословица

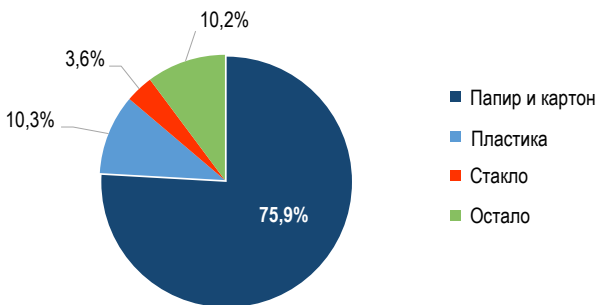
Комунални отпад, показатељ образаца потрошње и ефикасности система управљања отпадом

Генерисање отпада и начини његовог збрињавања представљају комплексне показатеље образаца потрошње, ефикасности система управљања отпадом и, на крају, степена економског развоја друштва. Најпожељнији облик збрињавања отпада је поновна употреба и рециклажа.

У Републици Српској је у 2024. години прикупљено 301 614 t комуналног отпада, што је пораст за 3,1% у односу на претходну годину, односно за 6,7% у односу на 2020. годину. У истом периоду, 2020-2024. година, укупна количина произведеног комуналног отпада пала је за 5,4%. Забијежени однос количине прикупљеног и укупно произведеног отпада упућује, између осталог, на пад броја становника и истовремено повећање постотка становништва обухваћеног услугом јавног одвоза отпада и то за 9,3 процентна поена у посматраном периоду.

У току 2024. године отпад се, углавном, одлагао на општинске и регионале депоније, чак 99,2% укупно прикупљеног отпада. Преосталих 0,8% или 2 426 t, предато је секундарним оператерима на даље збрињавање.

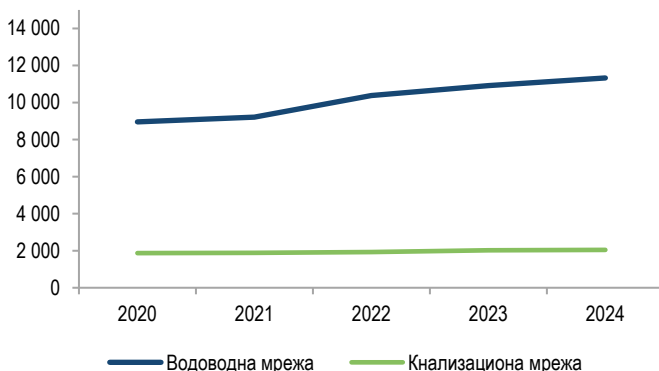
Графикон 1. Комунални отпад предат на прераду, по врстама, 2024.

Јавним комуналним услугама обухваћено све више становништва

Током периода 2020-2024. година растао је број становника који имају приступ услугама јавног водоснабдијевања и јавне одводње отпадне воде. Број домаћинства прикључених на јавну водоводну и јавну канализациону мрежу у датом периоду порастао је за скоро исти постотак, око 10%.

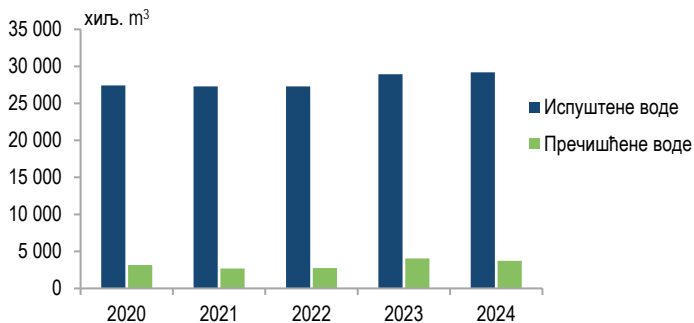

Графикон 2. Дужина јавне водоводне и канализационе мреже, km

Домаћинства су у 2024. години од јавних водовода преузела 41 341 хиљада m^3 воде за пиће, што чини скоро 70% укупно испоручене воде у систему јавног водоснабдијевања. Истовремено, домаћинства су била извор око 81% укупно испуштене отпадне воде у јавну канализацију.

Прије испуштања у јавну канализацију у 2024. години пречишћено је 3 715 хиљада m^3 отпадне комуналне воде, што је повећање од око 17% у односу на 2020. годину.

Графикон 3. Испуштене и пречишћене отпадне комуналне воде

За услугу одводње отпадних вода и одржавања јавне канализационе мреже јавна комунална предузећа су у 2024. години приходовала 12 774 200 КМ, односно 13% више него прије пет година. Приход од услуге одвоза и збрињавања комуналног отпада у 2024. години био је преко шест пута већи у односу на приход од управљања отпадним водама, односно 79 514 468 КМ. Посматрано у периоду 2020-2024. година, забиљежен је пораст ове врсте прихода за 41%.

Услугу јавног водоснабдијевања у 2024. години користило је 93% становништва, јавног одвоза отпада скоро 81% и услугу јавне одводње отпадних вода 50% становништва Републике Српске.

ВОДИЧ ЗА КОРИСНИКЕ

Поштовани корисници,

Ова публикација намијењена је широком кругу корисника и даје основне показатеље стања и промјена економског и друштвеног живота Републике Српске.

За податке у табелама и графиконима испод којих није наведен извор података, извор представљају редовне статистичке активности које спроводи Републички завод за статистику.

За табеле и графиконе који приказују податке прикупљене и обрађене од стране других овлашћених органа и организација, извор података је увијек наведен испод табеле, односно графикона.

Због боље прегледности, подаци у неким табелама и графиконима исказани су у већим јединицама мјере (хиљаде, милиони), а усљед заокруживања, укупни износи не слажу се увијек са збиром података за појединачне категорије.

Подаци који се дају по одређеним нивоима класификације дјелатности, исказани су према КД БиХ 2010, која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev.2.

Због усаглашавања са важећим прописима из области краткорочних статистика и ЕУ стандардима, Републички завод за статистику, од 2015. године, умјесто тромјесечног истраживања угоститељства спроводи истраживање „Квартални показатељи у хотелијерству и угоститељству”, са основним циљем редовне производње и објављивања релативних показатеља у тромјесечној динамици. Подаци новог истраживања повезани су са подацима за претходне године прерачуном преко стопа раста, што је омогућило очување серије индекса из области угоститељства.

Напомена: У поглављима у којима су табеларно приказани подаци у вези са КД БиХ, подручја класификације дјелатности приказана су словним ознакама по енглеском алфabetу, у складу са међународним означавањем, а пуно објашњење наведених ознака дато је у поглављу „Подручја дјелатности”.

Приликом коришћења података из ове публикације, молимо вас да наведете извор (Републички завод за статистику - „Ово је Република Српска, 2025.”).

ЗНАКОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ

-	нема појаве
...	не располаже се податком
0	податак је мањи од 0,5 од дате јединице мјере
∅	просјек
()	податак је мање поуздан - коефицијент варијације (CV) мањи од 0,2 а једнак или већи од 0,1 или изражено у процентима $10\% \leq CV < 20\%$
(())	податак је непоуздан - коефицијент варијације (CV) мањи од 0,3 а једнак или већи од 0,2 или изражено у процентима $20\% \leq CV < 30\%$
•	податак је екстремно непоуздан - коефицијент варијације (CV) једнак или већи од 0,3 или изражено у процентима $CV \geq 30\%$
.	подаци су статистички непоуздани (до 20 појава)
*	исправљен податак
***	повјерљив податак
1)	ознака за напомену у табели
°C	степен целзијуса
m	метар
m ²	квадратни метар
m ³	кубни метар
km	километар
km ²	квадратни километар
м.н.в.	метара надморске висине
ha	хектар
t	тона
kW	киловат
GWh	гигават час
Gg	гигаграм
CO ₂ -eq	еквивалентни угљен-диоксид
хиљ.	хиљаду
мил.	милион
млрд.	милијарду
ком.	комад
Sm ³	стандардни метар кубни гаса
АПД	Анкета о потрошњи домаћинства
АРС	Анкета о радној снази
БДП	Бруто домаћи производ
COICOP	Класификација личне потрошње према намјени
ISCED	Међународна стандардна класификација образовања
NACE Rev. 2	Европска класификација дјелатности
КМ	конвертибилна марка
КД	Класификација дјелатности

ПОДРУЧЈА ДЈЕЛАТНОСТИ ¹⁾

A	Пољопривреда, шумарство и риболов
B	Вађење руда и камена
C	Прерађивачка индустрија
D	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација
E	Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине
F	Грађевинарство
G	Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала
H	Саобраћај и складиштење
I	Дјелатност пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство
J	Информације и комуникације
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања
L	Пословање некретнинама
M	Стручне, научне и техничке дјелатности
N	Административне и помоћне услужне дјелатности
O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање
P	Образовање
Q	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада
R	Умјетност, забава и рекреација
S	Остале услужне дјелатности
T	Дјелатности домаћинства као послодаваца; дјелатности домаћинства која производе различиту робу и обављају различите услуге за сопствену употребу
U	Дјелатности екстериторијалних организација и органа

¹⁾ Према Уредби о класификацији дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 8/14).

МАЛА ШКОЛА СТАТИСТИКЕ

На крају, поштовани читаоци, желимо да у овој књизи имате при руци неколико мање познатих појмова из статистике – није их лоше знати.

ПОЈМОВИ

Статистика: Статистика је наука која се бави прикупљањем, анализом и тумачењем података варијабилних појава, заснована на теорији вјероватноће.

Статистички скуп: Статистички скуп (основни скуп или популација) је скуп свих елемената на којима се извесна варијабилна појава испољава и статистички посматра.

Обиљежје: Особине по којима се јединице статистичког скупа међу собом *разликују*, а које су предмет статистичког истраживања, називамо обиљежјима (промијенљивим или варијаблама). Различити видови у којима се једно обиљежје може јавити називају се **модалитетима** или **вриједностима** тога обиљежја.

Статистички узорак: Статистички узорак представља *дио* статистичког скупа на основу чијих особина доносимо статистичке закључке о одговарајућим карактеристикама популације из које је изабран.

Репрезентативни узорак: Узорак је репрезентативан ако својим особинама вјерно одсликава особине статистичког скупа из којег је изабран.

Статистички попис: Статистичким пописом (енг. *census*) обухватају се све јединице скупа у одређеном моменту који се назива **критични моменат**.

Статистичке серије: Статистичке серије представљају низове података сређених по вриједностима обиљежја или хронологији. Ако су уређене по обиљежју представљају **серије структуре**, а ако су уређене по хронологији представљају **временске серије**.

Аритметичка средина: Аритметичка средина (енг. *arithmetic mean* или *mean*) је у пракси најчешће коришћена средња вриједност. Популарно се још назива **просјек**. Израчунава се тако што се збир вриједности посматраног обиљежја подијели њиховим бројем.

Геометријска средина: Геометријска средина представља мјеру централне тенденције која изравнава пропорционалне промјене између података посматране серије. Израчунава се тако што се вриједности обилежја међусобно помноже, а затим се из тог производа пронађе коријен са изложоцем који је једнак броју посматраних јединица.

Медијана: Медијана је вриједност обилежја која се налази у средини серије чији су подаци сређени по величини. Дијели серију података на два једнака дијела (50% јединица су према вриједности обилежја мање, а 50% веће од медијане).

Варијанса: Варијанса показује просјек квадрата одступања свих података од њихове аритметичке средине.

Стандардна девијација: Стандардна девијација представља просјечно одступање свих појединачних података од њихове аритметичке средине. Стандардна девијација може се израчунати директно из варијансе, односно као позитивна вриједност квадратног коријена варијансе.

Индекси: Индекси су релативни бројеви који показују однос нивоа једне или више појава у текућем (посматраном) периоду у односу на базни период. Најчешће се исказују у процентима.

Текући период: Текући период (година, тромјесечје, мјесец и сл.) је временски период у коме се посматра ниво појаве, док се период са којим се тај ниво пореди назива **базним периодом** или **базом**.

Просјечна стопа раста: Просјечна стопа раста (геометријска стопа раста) представља стопу по којој се појава просјечно повећава или смањује у периоду обухваћеним временском серијом.

Временске серије: Временске серије представљају низове нумеричких података о појави који су сложени хронолошким редослиједом у сукцесивним, једнаким, временским периодима.

Тренд: Тренд (секуларна тенденција) је развојна тенденција појаве у оквиру посматраног временског периода.

Десезонирање: Десезонирање је поступак којим се из оригиналних података временске серије одстрањује сезонски утицај. У мултипликативном моделу ово се постиже дијелењем оригиналних података са сезонским индексима и множењем са 100.

Извор: Ловрић, М.; Комић, Ј.; Стевић, С. (2006). Статистичка анализа – методи и примјена, Бања Лука, Економски факултет Универзитета у Бањој Луци.

ПРИПРЕМА МАТЕРИЈАЛА
(по поглављима)

1. ОПШТИ ПОДАЦИ више аутора	2. ГЕОГРАФСКИ И МЕТЕОРОЛОШКИ ПОДАЦИ Наташа Драгић
3. СТАНОВНИШТВО Драгана Мандић	4. ТРЖИШТЕ РАДА Владимир Копривица, Јелена Барош
5. ПЛАТЕ Биљана Глушац	6. ОБРАЗОВАЊЕ Деан Арежина, Долорес Пеулић, Милка Лончар Антић
7. ЗДРАВСТВО Деан Арежина	8. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА Вања Вилипић
9. ЗДРАВСТВЕНО, ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ Вања Вилипић	10. КРИМИНАЛИТЕТ Вања Вилипић, Јелена Алексић
11. КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ Радојка Гвозденац	12. ЖИВОТНИ СТАНДАРД И СИРОМАШТВО Биљана Тешић
13. БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД Жана Алагић, Јадранка Лубурић	14. ИНВЕСТИЦИЈЕ Дијана Малеш
15. РЕГИСТАР ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА Нада Малиновић	16. СТРУКТУРНЕ ПОСЛОВНЕ СТАТИСТИКЕ Даница Бабић, Слађана Никић
17. ИНДУСТРИЈА Биљана Јеличић, Јелена Комљеновић	18. ГРАЂЕВИНАРСТВО Желимир Радишић

19. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Долорес Пеулић,
Ђорђе Којић

21. СПОЉНА ТРГОВИНА

Сања Стојчевић Увалић

23. ИНФОРМАЦИОНО ДРУШТВО

Александра Ђонлага

25. ПОЉОПРИВРЕДА

Лазо Шегрт

27. САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ

Тања Бошњак

29. ЖИВОТНА СРЕДИНА

Стана Копрановић

20. ДИСТРИБУТИВНА ТРГОВИНА

Санела Боројевић

22. ЦИЈЕНЕ

Јасминка Милић,
Славица Кукрић

24. ШУМАРСТВО

Данијела Савановић Вебер

26. ТУРИЗАМ

Мирослав Илић

28. ЕНЕРГЕТИКА

Рада Липовчић

СПОЉНИ ИЗВОРИ ПОДАТАКА

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове

2. ГЕОГРАФСКИ И МЕТЕОРОЛОШКИ ПОДАЦИ

Природно-математички факултет, Бања Лука, Катедра за физичку географију,
Јавна установа „Воде Српске“, Бијељина,
Републички хидрометеоролошки завод

7. ЗДРАВСТВО

Институт за јавно здравство Републике Српске

9. ЗДРАВСТВЕНО, ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске

15. РЕГИСТАР ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА

Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге

27. САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ

Јединице локалне самоуправе,
ЈП „Путеви Републике Српске“,
ЈП „Аутопутеви Републике Српске“

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Владике
Платона 66 – Тел. +387 51 332 700 – Директор Дарко Милуновић, главни уредник –
Тираж 100 – Излази годишње – Публикација је објављена и на интернету на адреси:
www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – **Приликом коришћења података обавезно
навести извор**

ISSN 22327304

